

“Ohne Solidarität funktioniert Europa nicht. Die Jugendlichen liegen uns am Herzen“
Bildungsstaatssekretär Thomas Rachel MdB im Interview
„Das vom BMBF mit 1,4 Mio. Euro unterstützte Projekt MENDI hat zum Ziel, Elemente des dualen Ausbildungssystems in Griechenland einzuführen. In der Wachstumsbranche Tourismus soll exemplarisch deutlich werden, dass die Beschäftigungsfähigkeit Jugendlicher durch stärker arbeitsplatzorientiertes Lernen deutlich verbessert werden kann. Die griechischen und deutschen Hotels und Unternehmen arbeiten dabei eng zusammen und das ist auch wichtig.“ S. 8

Die vier großen M der Peloponnes
Heute: Mistra, Der Vulkan der Geschichte

Auf einem kegelförmigen Hügel von 624 Meter Höhe, einem Ausläufer des Taygetos, liegt ungefähr 6 Kilometer vom antiken und heutigen Sparta entfernt, die Ruinenstadt von Mistra. Sie breitet sich auf zwei Ebenen aus, am Fuß und in halber Höhe des Hügels, beschattet von der stolzen Burg, welche die Franken auf dem Gipfel erbauten. In der Tiefe erstreckt sich das farbenprächtige Eurotastal. Während der byzantinischen Zeit kam zunehmend die geistige und soziale Elite nach Mistra. Sie besaß die erheblichen finanziellen Mittel, um aus der Kapitale Konstantinopel erstklassige Künstler anzulocken, die sich gerne fernab des Hofes und der Hauptstadt am Rande des Taygetos-Gebirges niederließen und der aufstrebenden Stadt besonders in der Blütezeit ab 1348 unvergängliche Werke hinterließen. S. 6

Deutschland braucht eine interkulturelle Öffnung
Die Elliniki Gnomi spricht mit dem deutsch-griechischen Migrationsforscher Dr. Mark Terkessidis S. 7

Zwischen Schuld und Schulden

Bundespräsident Joachim Gauck auf Staatsbesuch in Griechenland und dem Dorf Lingiades auf dem Epirus

Würdenträger und Ehrengäste aus Deutschland und Griechenland kamen in einer Sondermaschine auf dem Flugplatz Ioannina an und wurden in langer Kolonne hinauf zum Denkmal in Lingiades gebracht. Das beeindruckende Denkmal, geschaffen von Efstathios Leontis, ist jedes Jahr am 3. Oktober dem Gedenken an eine Katastrophe gewidmet. Es erinnert an 82

Menschen, Kinder, Frauen und Männer, die von deutschen Besatzern auf grausame Weise ermordet wurden. Die schrecklichen Details beschrieb Kostas A. Papageorgiou in der eindringlichen Schilderung „Das große Verderben“ (Athen 2003). Nun besucht der deutsche Bundespräsident Joachim Gauck an der Seite des früheren

Widerstandskämpfers und jetzigen griechischen Staatspräsidenten Karolos Papoulias diesen Ort der Trauer und symbolisch auch die anderen vier Opfergemeinden des Epirus ebenso wie die vielen anderen in ganz Griechenland. Es ist kein leichter Gang, die Erwartungen sind riesig, die sich mit dem Besuch verbinden. S. 9

Κολλήγοι και τσιφλικάδες με σπάνιο αρχαιακό υλικό

Την έκθεση με τίτλο «Κολλήγοι και τσιφλικάδες» φιλοξενεί το Αρχαιολογικό Μουσείο Καρδίτσας. Τα Γενικά Αρχεία Κράτους (ΓΑΚ) Αρχεία Νομού Καρδίτσας και η ΛΔ' Εφορεία Προϊστορικών & Κλασικών Αρχαιοτήτων, ειδικότερα, διοργανώνουν αυτή την έκθεση με αρχαιακό υλικό σπάνιο και μοναδικό και το οποίο δίνεται για πρώτη φορά στη δημοσιότητα. Στην ομιλία του, στη διάρκεια των εγκαινίων, ο Καθηγητής-Σύμβουλος του Ανοικτού Πανεπιστημίου κ. **Αντώνης Α. Αντωνίου**, παρουσίασε όλη την πορεία της μεγάλης αγροτικής ιδιοκτησίας από την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας το 1881 και την εξαγορά πολλών Οθωμανικών τσιφλικιών από Έλληνες επιχειρηματίες του εξωτερικού και του εσωτερικού μέχρι την απαλλοτρίωση τους.

Η ποιοτική μοναδικότητα του ελληνικού πολιτισμού

Ο **Ελληνισμός** άρχισε την ιστορική παρουσία και πορεία του από τα βάθη του χρόνου, από την εποχή της εμφάνισης του ανθρώπου στην Αιγίδα, και την συνεχίζει αδιάκοπα έως σήμερα, αφού για πολλές συνεχείς χιλιετίες η ύπαρξη του Ελληνισμού δεν σταμάτησε ποτέ. Σε όλη την διάρκεια της μακραίωνης ιστορίας του, της μεγαλύτερης και μακρύτερης από την ιστορία οποιουδήποτε άλλου έθνους, ο Ελληνισμός διατήρησε σταθερά την βασική του ιδιότητα, που είναι η Ελληνικότητα. Σελ. 11

Αφιέρωμα στην Ελληνική Προεδρία

Τον περασμένο Ιανουάριο, η Ελλάδα ανέλαβε την προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης την πέμπτη κατά σειρά προεδρία που ασκεί η Ελληνική Δημοκρατία μετά την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στις τότε Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Ο συνεργάτης μας Πάλλας Βαγγέλης Δημοσιογράφος, επιμελείται μια σειρά άρθρων από Έλληνες Ευρωβουλευτές- και Γερμανούς με θέμα: Ελληνική Προεδρία 2014. Σήμερα η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ δημοσιεύει άρθρα των Φώτη Κουβέλη, Προέδρου της ΔΗΜΑΡ, Δημήτρη Κούρκουλα, Υφυπουργού Εξωτερικών, Γιώργου Σταθάκη, καθηγητή πολιτικής οικονομίας πανεπιστημίου Κρήτης και Βουλευτή ΣΥΡΙΖΑ Χανίων. Σελ. 10

Μιλάει στην «Ε.Γ.»
ο κ. Θεόδωρος Νικολάου
Ομότιμος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου

Ο πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, κ. Ιωάννης Γκάουκ, ανένευσε κατόπιν προτάσεως του πρωθυπουργού της Βαυαρίας κ. Χορστ Σεεχόφερ το παράσημο της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας με ταινία (Bundesverdienstkreuz am Bande) στον ομότιμο καθηγητή του Πανεπιστημίου του Μονάχου κ. Θεόδωρο Νικολάου. Σήμερα ο κ. Θεόδωρος Νικολάου, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου του Μονάχου μιλάει στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ. Σελ. 3

Συνέντευξη του Σπύρου Κωσταδήμα

Ο **Σπύρος Κωσταδήμας** είναι από τον Μάιο 2012 ο νέος πρόεδρος της Πανεπιστημιακής Ομοσπονδίας Ευρώπης. Η Ομοσπονδία ιδρύθηκε το 1976 στη Στουτγκάρδη και εκπροσωπεί σήμερα 25 συλλόγους σε όλη την Ευρώπη με περισσότερους από 100 χιλιάδες Ηπειρώτισσες και Ηπειρώτες. Ο Σπύρος Κωσταδήμας γεννήθηκε στο Ματσούκι Ιωαννίνων όπου πέρασε τα παιδικά του χρόνια. Μετά το διορισμό του ως δασκάλου στην Κυπαρισσία αποσπάστηκε ναρκίς στη Γερμανία. Δίδαξε κυρίως στα σχολεία της Κολωνίας μέχρι τη συνταξιοδότησή του το 2007. Όλα αυτά τα χρόνια συμμετείχε ενεργά σε μαζικούς φορείς, ελληνικούς και γερμανικούς. Σήμερα μιλάει στον Βασίλη Κίστη. Σελ. 5

Επίσκεψη του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου στη Γερμανία

Η **Επίσημη επίσκεψη** θα πραγματοποιήσει τον ερχόμενο Μάιο στη Γερμανία ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος. Οι προετοιμασίες υποδοχής του από την Ιερά Μητρόπολη Γερμανίας κορυφώνονται, ώστε όλα να κυλήσουν ομαλά και σύμφωνα με το άριστα σχεδιασμένο ημερήσιο πρόγραμμά του και στις πέντε γερμανικές πόλεις που πρόκειται να επισκεφτεί. Σελ. 4

GOLDSCHMIEDE
Vassiliou
Sternstraße 60
53111 Bonn
www.vassiliou-juwelier.de

ALTHOM
THE STEERING COMPANY

CONNECTING GREECE AND GERMANY

Was macht den Erfolg von Althom aus? Die perfekte Vernetzung von Client, die fachliche Expertise? Die Qualitätssicherung nach höchsten Standards? Wir meinen: Alles zusammen! Sei es:

Offshore Production | Stress Analysis & Testings | CFD
Technical Documentation | Software Development | Offshore Consulting

Η ALTHOM βρίσκεται πάντα στη διάθεσή σας.

Come & visit ALTHOM at the AIX 2014!
Hall B6 Stand D60 - 12.4

Aircraft EXPO
Interiors
8-13 APRIL 2014
KUNIGSHEIDE, GERMANY

www.althom.de

Βερολίνο: Επιστολή για το Παράρτημα

Από τον Δρ. Ελευθέριο Οικονόμου πήραμε και δημοσιεύουμε την παρακάτω επιστολή:

«Αγαπητές φίλες και αγαπητοί φίλοι του Παραρτήματος Βερολίνου του Ε.Ι.Π., θεωρώ υποχρέωσή μου να σας πληροφορήσω σχετικά με τις εξελίξεις στο Παράρτημα. Μετά μια δαιδαλώδη διαπραγμάτευση με το νέο Δ.Σ. του Ε.Ι.Π., αποφασίσθηκε να ανασταλούν μέχρι τέλη Μαρτίου οι εργασίες του Παραρτήματος Βερολίνου, ο εξοπλισμός του οποίου έχει μεταφερθεί σε αποθήκη.

Για οικονομικούς λόγους η θέση του διευθυντή του Παραρτήματος θα ανατεθεί σε εθελοντή και πληροφορούμαστε ότι μέσα στις προσεχείς εβδομάδες θα υπάρξει ένας νέος χώρος για τις βασικές λειτουργίες του Παραρτήματος.

Εγώ και οι συνεργάτες μου θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε θερμά για την υποστήριξη και την συνεργασία που προσφέρατε όλα αυτά τα χρόνια στο έργο μας.

Ελπίζω ότι το νέο Δ.Σ. θα μεριμνήσει για τους δύο συνεργάτες μου και για τους καθηγέτες Ελληνικών του Παραρτήματος. Εγώ θα συνταξιοδοτηθώ μέσα στους προσεχείς μήνες. Θα παραμείνω, ωστόσο, στο Βερολίνο και θα χαρώ να λαμβάνω νέα σας.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Δρ. Ελευθέριος Οικονόμου

Γενεύη: Ομιλητής σε εκδήλωση ο Γιώργος Μπίζος

Ο **Γιώργος Μπίζος**, ο επί σειρά ετών, γνωστός δικηγόρος και επιστήθιος φίλος του εκλιπόντος Προέδρου της Νοτίου Αφρικής, Nelson Mandela, ήταν ο κεντρικός ομιλητής της εκδήλωσης που πραγματοποιήθηκε στο Palais De Nations στην Γενεύη στις 10 Μαρτίου και διοργανώθηκε από την Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ελλάδας, σε συνεργασία με τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Νοτίου Αφρικής. Θέμα της εκδήλωσης **“Αποτελεσματικοί τρόποι για την αντιμετώπιση του Ρατσισμού, αντλώντας διδάγματα από το παρελθόν”**.

Την εκδήλωση εγκαινίασε με χαιρετισμό ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Ελλάδας στον ΟΗΕ, Πρέσβης κ. **Αλέξης Αλεξανδρόης** και συμμετείχαν ως ομιλητές διακεκριμένες προσωπικότητες όπως η Υπάτος Αρμυστής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα κα **N.Pillay**, ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Νοτίου Αφρικής, Πρέσβης κ. **A.S. Minty** κ.α. Οι ανωτέρω κατέθεσαν τις εμπειρίες τους από τον πολυετή τους αγώνα κατά του apartheid και εστίασαν στους σύγχρονους τρόπους αντιμετώπισης των φυλετικών διακρίσεων και των ρατσιστικών συμπεριφορών.

Ο κ Μπίζος αφηγήθηκε στο κοινό την ενδιαφέρουσα προσωπική του διαδρομή, όταν ως μετανάστης ξεκινώντας από την Ελλάδα, κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, κατέφυγε στη Νότιο Αφρική, όπου σταδιοδρόμησε στη δικηγορία. Υπήρξε ένας εκ των βασικών συνηγόρων των κατηγορούμενων μελών του 'Εθνικού Αφρικανικού Κογκρέσου' καθώς και αρκετών ηγετικών προσωπικοτήτων κατά του apartheid και εξελίχθηκε σε εμβληματική φυσιογνωμία στον αγώνα υπέρ του εκδημοκρατισμού της Νοτίου Αφρικής αλλά και σε σημαντικό πυλώνα προώθησης της ελληνικής γλώσσας και προβολής του ελληνικού πολιτισμού, μέσω της έντονης δραστηριοποίησής του στα εκπαιδευτικά δρώμενα της Νοτίου Αφρικής, ήδη από τη δεκαετία του '70 (πχ ίδρυση νοτιοαφρικανικού σχολείου 'ΣΑΧΕΤΙ' κ.α.).

Επισημαίνεται ότι η εν λόγω εκδήλωση στέφθηκε από αξιοσημείωτη επιτυχία καθώς στην κατάμεστη αίθουσα του Palais des Nations, χωρητικότητας 350 ατόμων, το κοινό παρακολούθησε με αμείωτο ενδιαφέρον, μέχρι τέλους, τις ομιλίες του συνόλου των ομιλητών.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

Βερολίνο: Η Ελλάδα στην ITB 2014

Και το χρόνο αυτό η Ελλάδα παρουσιάστηκε με δικό της περίπτερο στην ITB 2014. Η Ελλάδα σε τουριστική έκρηξη! Με 17,92 εκατομμύρια επισκέπτες το 2013, σημειώθηκε μια αύξηση κατά 15,5% περίπου σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο. Μόνο από τη Γερμανία προτίμησαν τη χώρα 7,99% περισσότεροι τουρίστες, ενώ τα έσοδα στον τουριστικό τομέα ανήλθαν συνολικά σε 11,99 δισεκατομμύρια ευρώ.

Το 2014 οι αριθμοί θα αυξηθούν ακόμα πιο πολύ, αφού η Ελλάδα επιθυμεί να προβληθεί όχι μόνο ως ένας προορισμός για καλοκαιρινές διακοπές. «Οι διακοπές στην Ελλάδα είναι κάτι περισσότερο από θάλασσα και νησιά», τόνισε η Υπουργός Τουρισμού, κα' **Όλγα Κεφαλογιάννη**, στο πλαίσιο της τουριστικής έκθεσης στο Βερολίνο. Η Ελλάδα θέλει να θέσει στο επίκεντρο τις άγνωστες πλευρές της: διακοπές γεμάτες περιπέτεια και δράση, ιαματικός τουρισμός, προσκυνηματικοί προορισμοί, περιπατητικές διαδρομές, ηφαιστειακός τουρισμός, είναι μερικά από τα τουριστικά προϊόντα της.

Σύμφωνα με την Υπουργό Τουρισμού, τα ταξίδια πόλεων πρέπει να ολοκληρώνουν την προσφορά των διακοπών: **«Η Αθήνα, για παράδειγμα, είναι μια σύγχρονη πόλη με πολλές ζωντανές γειτονιές και έντονη κοσμική και πολιτιστική ζωή. Πολλοί συνδέουν την πόλη μόνο με την αρχαιότητα. Θέλουμε να έρθουν και νεότεροι άνθρωποι»**. Στην ITB 2014, από τις 5 έως τις 9 Μαρτίου, η Ελλάδα, με 70 περίπου συνεκθέτες, πρόβαλε όλες τις πτυχές της: συναρπαστικές παρουσιάσεις για μαγευτικές, εν μέρει ακόμα τελείως άγνωστες, περιοχές και νησιά, νόστιμες ελληνικές γεύσεις σε ζωντανές επιδείξεις μαγειρικής, χορευτικές παραστάσεις και κληρώσεις. Για περαιτέρω πληροφορίες επισκεφτείτε την ιστοσελίδα: www.visitgreece.gr

ΕΟΤ Γερμανίας

Βερολίνο: Λάτρης του Ολύμπου ο Φούχτελ

Στη διεθνή τουριστική έκθεση του Βερολίνου ITB 2014, τη μεγαλύτερη της Ευρώπης, συμμετείχε από 5 έως 9 Μαρτίου και το Φεστιβάλ Ολύμπου, με τον πρόεδρο του κ. Γρηγόρη Παπαχρήστο.

Το περίπτερο της Κεντρικής Μακεδονίας όπου φιλοξενήθηκε και το Φεστιβάλ Ολύμπου, επισκέφθηκε η Υπουργός Τουρισμού κ. **Όλγα Κεφαλογιάννη**, συνοδευόμενη από τον γερμανό Χανς-Παύλο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων κ. **Φανς Γκόακνι Φούχτελ**.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους, είχαν ιδιαίτερη συνομιλία με τον πρόεδρο του ΟΡ.ΦΕ.Ο. κ. **Γρηγόρη Παπαχρήστο**. Η συζήτηση περιστράφηκε κυρίως στη συνεργασία της Γερμανίας και των άλλων δύο γερμανόφωνων χωρών, της Αυστρίας και Ελβετίας, με το Φεστιβάλ Ολύμπου το 2014. Ο πρόεδρος του ΟΡ.ΦΕ.Ο. τους προσκάλεσε στα εγκαίνια του Φεστιβάλ που θα γίνουν στις 5 Ιουλίου στο Δίον, πρόσκληση την οποία και αποδέχτηκαν.

Στη συνέχεια πρόσφερε στην μεν ελληνίδα υπουργό το λεύκωμα του Φεστιβάλ Ολύμπου, ενώ στο γερμανό υφυπουργό το λεύκωμα του Ολύμπου.

Η κ. Όλγα Κεφαλογιάννη συνεχάρη τον κ. Παπαχρήστο για τις καινοτόμες πρωτοβουλίες του ΟΡ.ΦΕ.Ο. και ζήτησε να έχει περισσότερες πληροφορίες για το φετινό πρόγραμμα και τη γενικότερη δράση του. Ο κ. Φούχτελ ευχαρίστησε για την τιμή να είναι η Γερμανία μεταξύ των τιμώμενων χωρών το 2014 και παρότρυνε να συνεχιστεί αυτή η συνεργασία προς το συμφέρον και των δύο χωρών, ενώ συγχρόνως δήλωσε λάτρης του Ολύμπου και του ελληνικού πολιτισμού.

Γενεύη: Δωρεά κυκλαδικού ειδώλιου αντίγραφο του αυθεντικού στον ΟΗΕ

Στις 5 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε η τελετή αποκαλυπτηρίων του Κυκλαδικού ειδώλιου, δωρεά της Ελλάδος προς τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών στη Γενεύη η οποία κατέστη δυνατή χάρις την ευγενική συμβολή του Ιδρύματος Γουλανδρή. Η παράδοση του έργου στα ΗΕ και η τελετή αποκαλυπτηρίων του, πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της 25ης Συνόδου του Συμβουλίου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην οποία η Ελλάδα, κατέχει επίσης την εκπεριτροπή της προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Κυκλαδικό ειδώλιο είναι αντίγραφο του αυθεντικού κυκλαδικού ειδώλιου της Πρωτοκυκλαδικής II περιόδου 2800-2300 π.Χ., που βρίσκεται στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης στην Αθήνα, απεικονίζει γυναίκα φιγούρα με χέρια σταυρωμένα, δίδοντας ένα πολύ ισχυρό μήνυμα σταθερότητας και ισορροπίας, ενώ η απλότητα και το μινιμαλιστικό ύφος του, αποδίδει την χαρακτηριστική πτυχή της Κυκλαδικής Τέχνης που την έχει τοποθετήσει στο Πάνθεο της Ιστορίας της Τέχνης.

Στην Τελετή παρέστησαν ο Γενικός Διευθυντής του ΟΗΕ **Michael Møller**, ο οποίος ανέφερε ότι αποτελεί τιμή για τα ΗΕ η δωρεά του Κυκλαδικού ειδώλιου και εξέφρασε τις θερμές ευχαριστίες προσθέτοντας ότι το κυκλαδικό ειδώλιο θα χρησιμεύσει ως μόνιμη υπενθύμιση της σημασίας της προώθησης των δικαιωμάτων των γυναικών, καθώς και της προσφοράς της χώρας μας στην προώθηση των δικαιωμάτων για όλους. Στη συνέχεια στην ομιλία του ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Ελλάδος στα ΗΕ, Πρέσβης κ. **Αλέξανδρος Αλεξανδρόης** εκπροσωπώντας τη χώρα μας, τόνισε ότι η δωρεά αυτή την

ποία για πρώτη φορά πραγματοποιεί η Ελλάδα προς την ΟΗΕ στην Γενεύη, δείχνει το αμείωτο ενδιαφέρον, την επίμονη και την αδιάκοπη υποστήριξη της χώρας μας στις εργασίες του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, από την ίδρυσή του. Το κυκλαδικό ειδώλιο που τοποθετήθηκε σε περίοπτη θέση, στο εξής θα κοσμήν την είσοδο της Αίθουσας των ΗΕ που πραγματοποιούνται οι Σύνοδοι του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων χώρας και θα έχουν την δυνατότητα οι εκπρόσωποι από όλες τις χώρες του κόσμου που προσέρχονται στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου, να θαυμάζουν ένα μικρό δείγμα του αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΕΛΒΕΤΙΑΣ

Μόναχο: Τελετή μνήμης στο Στρατόπεδο Συγκέντρωσης Νταχάου για τους Σίντι και Ρόμα

Με ιδιαίτερη συγκίνηση τελέστηκε σήμερα μέσα στο Στρατόπεδο Νταχάου ειδική επιμνημόσυνη τελετή για τους Σίντι και Ρόμα, που υπήρξαν κρατούμενοι του ναζιστικού χιτλερικού καθεστώτος στο Στρατόπεδο Νταχάου. Η τελετή έλαβε χώρα στην ευαγγελική „εκκλησία της συμφιλίωσης“ παρουσία του προέδρου του „Συνδέσμου των Γερμανών Σίντι και Ρόμα στη Βαυαρία“, κ. **Έριχ Σνεεμπέργκερ (Erich Schneeberger)** και εκπροσώπων των επιζώντων και των συγγενών των.

Στον χαιρετισμό του ο ευαγγελικός πάστορας τόνισε ιδιαίτερα το γεγονός, ότι η γενοκτονία των Σίντι και Ρόμα από τους ναζιστές δεν είχε αναγνωριστεί δεόντως και προπόντως από τη γερμανική κοινωνία και ζήτησε συγγνώμη για το ότι και η εκκλησία του δεν έπραξε τα δέοντα ενάντια στη ρατσιστική μανία των ναζιστών. Οι μουσικοί **Σίντι** και **Ρόμα** καλλιτέχνες, κ.κ. **Λούλο** και **Ντιάνκο Ράινχαρντ** απέδωσαν με κιθάρα και τραγούδι και δύο ποιήματα που εγράψαν από επιζώντες του ολοκαυτώματος. Τα κείμενα έχουν ως ακολούθως:

Αυταπάτη, αυταπάτη είναι το μόνο που έχουμε ακόμη. Ποιός μας καταλαβαίνει, ποιός μας πιστεύει; Είμαστε εδώ, αλλά δεν είμαστε ελεύθεροι.

Αυταπάτη, αυταπάτη! Γιατί είμαστε ακόμη εδώ; Μας καταδιώξαν, μας εγκατέλειψαν. Γιατί οι άνθρωποι δεν μας συμπαθούν πλέον;

Αυταπάτη, αυταπάτη! Ο κάθε άνθρωπος χρειάζεται μερικούς φίλους. Γιατί αυτό δεν γίνεται και με μας;

Αγαπητέ Θεέ και Παναγία Μτέρα του Θεού, είμαστε εδώ μόνο μερικοί Σίντι.

Σας παρακαλούμε να μας προστατεύσετε να μείνουμε εδώ και να μη μας συμβεί κάτι κακό.

Είμαστε εδώ μόνο μερικοί Σίντι. Οι ηλικιωμένοι συγγενείς μας είναι το μόνο που έχουμε ακόμη. Είμαστε μόνο μερικοί Σίντι.

Σας παρακαλούμε να μας προστατεύσετε να μείνουμε εδώ και να μη μας συμβεί κάτι κακό.

Η κ. **Πέτρα Ρόσενμπεργκ**, ανέγνωσε από το βιβλίο του επιζήσαντος πατέρα της τις εμπειρίες του από τις τραγικές ημέρες της σύλληψης από τους ναζιστές, της μεταφοράς στο στρατόπεδο και τις απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης.

Επίσης η 19χρονη **Σίντι** και **Ρομα Μαρία Στάνκου** αναφέρθηκε στις τωρινές συνθήκες ζωής της οικογενείας της και στην

Οι Ηπειρώτες του Μπίλεφελντ γιόρτασαν την Απελευθέρωση των Ιωαννίνων

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η εκδήλωση του Ηπειρώτικου Συλλόγου Bielefeld που πραγματοποιήθηκε με την ευκαιρία της 101ης επετείου της Απελευθέρωσης των Ιωαννίνων στην γνωστή αίθουσα της Ravensberger Spinnerei. Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων άνοιξε ο πρόεδρος του Ηπειρώτικου Συλλόγου κ. **Δημήτριος Ντόκος** ο οποίος αναφέρθηκε στο ιστορικό της ημέρας. Μετά απονεμήθηκε από τον πρόεδρο κ. Ντόκο αναμνηστική πλακέτα στον πρόεδρο του Ηπειρωτικού Συλλόγου Lüdescheid κ. **Κώστα Πανταζή**. Στη συνέχεια τα χορευτικά συγκροτήματα του **Ηπειρωτικού Συλλόγου Gütersloh** και του **Ηπειρωτικού Συλλόγου Bielefeld** παρουσίασαν χορούς από την Ήπειρο και όλη την Ελλάδα υπό την καθοδήγηση των νέων χοροδιδασκάλισσών, κ. **Ειρήνης Μαυρέλη** και της κ. **Ρίτας Καρβούνη**.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο κ. **Νικ. Παναγιωτόπουλος**, πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας Gütersloh, ο κ. **Ιωάννης Αναστασόπουλος**, γραμματέας της Ελληνικής Κοινότητας Bielefeld, ο κ. **Αθανάσιος Βλάχος** και ο κ. **Κώστας Πανταζής** πρόεδροι του Ηπειρώτικου Συλλόγου Gütersloh και του Ηπειρωτικού Συλλόγου Lüdescheid αντίστοιχα με πολλά μέλη του Δ.Σ. και πάρα πολλά μέλη των Συλλόγων τους, η κ. **Σοφία Δραγοτέλη**, πρόεδρος του Ποντιακού Συλλόγου Bielefeld, ο κ. **Γεώργιος Καραμικαλίδης**, πρόεδρος Θεσσαλικού Συλλόγου Bielefeld.

Τέλος ο κ. Ντόκος ευχαρίστησε τους χορηγούς και όλους τους φίλους και μέλη του συλλόγου που με κάθε τρόπο βοηθούν το Σύλλογο για την επιτυχή διεξαγωγή των εκδηλώσεων... Το γλέντι συνεχίστηκε με αμείωτο κέφι μέχρι το πρωί με την ορχήστρα του **Σταύρου Σιάνα!**

Την άλλη ημέρα τελέστηκε από τον πρωτοπρεσβύτερο π. **Δημήτριο Τόμπρα** επιμνημόσυνη δέηση στον Ιερό Ναό του Αποστόλου Παύλου Bielefeld και προσφέρθηκε στο Πνευματικό Κέντρο της Ενορίας καφές και γλυκά και μοιράστηκε φυλλάδιο με το ιστορικό της Απελευθέρωσης των Ιωαννίνων.

Πανεπειρωτική Ομοσπονδία Ευρώπης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ

Η εφημερίδα της ομογένειας

Ιδιοκτήτης-Εκδότης:

Γεωργία Κωστακοπούλου

Διευθυντής Σύνταξης:

Αποστόλης Ζώης

Συντακτική ομάδα- Συνεργάτες-Αναποκριτές:

• **Αθανασία Τέελ** Athanasia Theel – Berlin-Leipzig • **Sylvia Löser und Walter Bachsteffel** – Παράμυθια – Ηπειρος • **Ελπίδοφόρος Ιντζέμπελης** • **Ευθύμης Χατζηϊωάννου** • **Gelly Andronikou Gassmann** – Frankfurt

Διεύθυνση: Γερμανία: Grolmanstraße 28 – 10623 Berlin

• **Ελλάδα:** Καλογριανής – Καλλιθέα 3 – 42100 Τρίκαλα

Επικοινωνία: Τηλ.: 0030-24310-78272 – Fax: 0030-24310-78227 – Κινητό: 0030-6944061282

www.elliniki-gnomic.eu • info@elliniki-gnomic.eu

ELLINIKI GNOMI

Die griechisch-deutsche Zeitung für Deutschland und Europa

Inhaber- und Herausgeberin: Georgia Kostakopoulou

Chefredakteur:

Apostolis Zois

Anschrift: Zeitung Elliniki Gnomic,

Grolmanstraße 28, 10623 Berlin

Für Griechenland: Georgia Kostakopoulou

(Elliniki Gnomic), Kalogrianis 3,

42 100 Trikala, Griechenland

Telefonischer Kontakt: 003024310-78272

Mobil: 0030-6944061282

Fax: 003024310-78227

«Σε κάθε ενέργειά μας πρέπει να υποτάσσουμε το “ίδιον συμφέρον” στο κοινό»

Μιλάει σήμερα στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ ο ομότιμος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου κ. **Θεόδωρος Νικολάου**, με αφορμή το παράσημο με ταινία που του απένειμε ο Πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας στην Γερμανίας

---Κείμενο-παρουσίαση: Αποστόλης Ζώνης---

Ο πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, κ. Ιωακείμ Γκάουκ, απένειμε κατόπιν προτάσεως του πρωθυπουργού της Βαυαρίας κ. Χορστ Σεεχόφερ το παράσημο της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας με ταινία (Bundesverdienstkreuz am Bande) στον ομότιμο καθηγητή του Πανεπιστημίου του Μονάχου κ. Θεόδωρο Νικολάου.

Το παράσημο αυτό, το οποίο απονέμεται σε Γερμανούς πολίτες και μη, αποτελεί τη μοναδική γενική κρατική αναγνώριση κι ως εκ τούτου την ανώτατη τιμητική διάκριση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Απονέμεται δε σε πρόσωπα, τα οποία διακρίθηκαν για την αξιόλογη προσφορά και το ιδιαίτερα σοβαρό και κοινωφελές έργο τους στην επιστήμη, την οικονομία τον πολιτισμό, τον φιλανθρωπικό και διαφόρους άλλους τομείς της κοινωνικής ζωής. Το παράσημο επέδωκε στον καθηγητή Νικολάου εξ ονόματος του Προέδρου της Δημοκρατίας της Γερμανίας ο υπουργός Παιδείας, Τέχνης και Επιστήμης κ. Λουδοβίκος Σπένλε σε ειδική τελετή στις 9 Ιανουαρίου 2014. Σήμερα ο κ. Θεόδωρος Νικολάου, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου του Μονάχου μιλάει στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ.

■ Η συνέντευξη

Τι σημαίνει αυτή η βράβευση για σας, καθώς το παράσημο αυτό, το οποίο απονέμεται σε Γερμανούς πολίτες και μη, αποτελεί τη μοναδική γενική κρατική αναγνώριση κι ως εκ τούτου την ανώτατη τιμητική διάκριση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας;

Η απονομή του παρασήμου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (Bundesverdienstkreuz am Bande) στο πρόσωπό μου αποτελεί δημόσια αναγνώριση του έργου της ζωής μου και ιδιαίτερως της επιστημονικής και κοινωνικής μου προσφοράς. Και η αναγνώριση αυτή μου δίνει έντονη χαρά και ικανοποίηση, η οποία ενισχύει επιπροσθέτως την υποκειμενική πεποίθηση, ότι έπραξα επαξίως το καθήκον μου. Δοθέντος μάλιστα, ότι η βράβευση προέρχεται από τον Πρόεδρο της χώρας, στην οποία ζω από το 1965, έχω διέλθει δηλαδή σχεδόν ολόκληρη τη ζωή μου, αντιλαμβάνομαι, ότι η τιμητική αυτή διάκριση καταφάσκει και εξαιρεί το έργο της ζωής μου σχεδόν στο σύνολό του. Έρχεται έτσι να συμπληρώσει από πολιτικής πλευράς τη βράβευση από σκοπιάς εκκλησιαστικής, την οποία μου απένειμε ο Οικουμενικός μας Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος, αναγορεύοντάς με (πέντε χρόνια πιο πριν) σε Άρχοντα Υπομνησκοντα της Μητροδός Εκκλησίας.

Στο έργο αυτό συγκαταλέγονται όχι μόνον τα βιβλία και άρθρα, που έχω δημοσιεύσει και ξεπερνούν τα τριακόσια, και η διδασκαλία μου στα Πανεπιστήμια της Βοννης (1971-1984) και Μονάχου (1984-2005), αλλά και η ίδρυση του Τμήματος Ορθοδόξου Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο Μονάχου. Σε αυτό το Ίδρυμα, τη μικρή μας Θεολογική Σχολή στην καρδιά της Ευρώπης, η οποία στήθηκε με πολλαπλές και άοκνες προσπάθειες και θυσίες, αλλά και τη συμπαράσταση πολλών πανεπιστημιακών, πολιτικών και εκκλησιαστικών παραγόντων, μπορούν οι επιθυμούντες να σπουδάσουν πλήρως και να λάβουν το πτυχίο ορθοδόξου θεολογίας

Ο καθ. Νικολάου με τον υπουργό Παιδείας, Τέχνης και Επιστήμης κ. Ludwig Spaenle κατά την επίδοση του παρασήμου

Ο κ. Νικολάου με τον υπουργό κ. Spaenle (στο κέντρο) και μέρος της οικογένειάς του (από αριστερά): ο γιός του Κωνσταντίνος, Καθηγητής της Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο της Τυβίγγης (Tübingen), με τη σύζυγό του και την κόρη τους, η σύζυγός του Ελένη, η κόρη του Αθανασία, δικαστής στον Άρειο Πάγο της Γερμανίας για θέματα ευρεσιτεχνίας (Bundespatentgericht) και ο γαμπρός του Μπέρνι Λαχενμπίερ, καθηγητής Λυκείου

ή μπορούν ωσαύτως να κάνουν διδακτορικό δίπλωμα. Προ πάντων μπορούν να προετοιμαστούν καταλλήλως ως μέλλοντες ιερείς και καθηγητές του μαθήματος των θρησκευτικών ιδιαίτερως στις γερμανόφωνες χώρες. Είμαι υπερήφανος για την ίδρυση του Τμήματος αυτού, το οποίο είναι μοναδικό στο είδος του στη Δυτική Ευρώπη και στο οποίο φοιτούν στο μεταξύ γύρω στους 130 φοιτητές από διάφορες ορθόδοξες Εκκλησίες. Το Τμήμα συμβάλλει έτσι στην ενσωμάτωση των 1,5 εκατομμυρίων ορθοδόξων χριστιανών στο γερμανόφωνο χώρο και στην πραγμάτωση του ιδεώδους της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Στο πνεύμα αυτό ένα θεολογικό ίδρυμα όπως το Τμήμα Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου οφείλει να καλλιεργεί απαριτήτως και τον διεκκλησιαστικό διάλογο. Ο οικουμενικός διάλογος αποτέλεσε γι αυτό επίσης έναν από τους τομείς δραστηριότητάς μου. Συμμετείχα ως εκ τούτου πολλαπλώς σε επίσημες αποστολές της Μητροπόλεως Γερμανίας και του Οικουμενικού Πατριαρχείου για θεολογικές επαφές και συζητήσεις με εκπροσώπους των άλλων Εκκλησιών,

π.χ. ήμουν από το 1977 ως το 1997 μέλος της Διεθνούς Μικτής Επιτροπής για τον επίσημο Ορθόδοξο-Λουθηρανικό Διάλογο ή ίδρυσα το 2000 με συναδέλφους από την Ρωμαιοκαθολική και την Ευαγγελική Σχολή το «Κέντρο Οικουμενικής Έρευνας» του Πανεπιστημίου του Μονάχου.

Πόσο δύσκολο είναι στη σημερινή πραγματικότητα να υπηρετούμε επάξια το κοινό καλό; Ποιες αρετές πρέπει να διαθέτουμε;

Πριν δώσω κάποια απάντηση στο ερώτημά σας, θα ήθελα νά προτάξω την παρατήρηση, ότι το θέμα για το «κοινό καλό» μου θυμίζει την έντονη και διεξοδική φιλοσοφική αντιπαράθεση, που προκάλεσε τον περασμένο αιώνα η απαίτηση κυρίως του Νίτσε για τη «μεταξίωση όλων των αξιών» και τον ηθικό σχετικισμό.

Αλλ' επειδή στα πλαίσια της συνεντεύξεως αυτής δεν είναι δυνατόν να υπεισέλθω στο ευρύ και περίπλοκο αυτό ζήτημα, σημειώνω, ότι κατά την άποψή μου το κοινό καλό δεν είναι αφηρημένη ιδέα και δεν αρχίζει κάπου έξω από την καθημερινή μας

ζωή. Το κοινό καλό μορφώνεται και μορφώνει από την κάθε ενέργειά μας και το κάθε βήμα μας εδώ και τώρα. Αυτό σημαίνει, ότι σε κάθε ενέργειά μας πρέπει να υποτάσσουμε το «ίδιον συμφέρον» στο κοινό. Το κοινό καλό έχει οπωσδήποτε τα πρωτεία απέναντι στο προσωπικό και τρόπον τινα το περιέχει. Στο σημείο αυτό ας υπενθυμίσω τη σοφή γνώμη του Βυζαντινού φιλοσόφου Γεωργίου Γεμιστού Πλήθωνος: Ο «αγαθός πολίτης», λέγει ο Πλήθων, προτιμά το κοινό (καλό) πριν από το δικό του, και όχι τούτο πριν από το κοινό. Διότι είναι στη φύση του κοινού καλού και συμφέροντος, όταν το εκτιμήσουμε και το υποστηρίξουμε σωστά να διασώζουμε και να καλύπτουμε και το δικό μας προσωπικό συμφέρον. Ενώ αντίθετως, όταν δίσταται το δικό μας συμφέρον από τό κοινό, τότε παραβλάπτονται και χάνουν σε αξία και τα δύο.

Στο φως των παρατηρήσεων αυτών και αναλογιζούμε επι πλέον, ότι ο άνθρωπος προτάσσει και προτιμάει συνήθως το ιδιωτικό, ήτοι το προσωπικό καλό έναντι του κοινού, τότε η προβληματική που τίθεται με την εργασία γίνεται εξόχως δυσχερής και δυσαναπάντητη. Όμως επι του προκειμένου δεν πρέπει να αναζητήσουμε τα αίτια τυχόν αποτυχίας πρωτίστως στη «σημερινή πραγματικότητα», αλλά στο ζήτημα, αν πρώτον κάναμε τη σωστή διάγνωση και δεύτερον, αν την οικειοποιηθήκαμε και την κάναμε τρόπο ζωής. Αμφότερα (η διάγνωση και η οικειοποίηση της) προϋποθέτουν παιδεία και άσκηση.

Ποια γεγονότα είναι αυτά που σημάδεψαν την μέχρι τώρα πορεία σας και έχουν μείνει χαραγμένα στη μνήμη σας;

Την πορεία μου έχει σημάδεψει κυρίως το γεγονός, ότι όντας γεννημένος σε ένα ορεινό, φτωχό και απομακρυσμένο χωριό, πάνω στα βουνά της Γούρας (Θβρυς), δε είχα να διαλέξω, ποιό δρόμο θα πάρω. Από τη στιγμή δηλαδή που ως από μηχανής Θεός μου δόθηκε την τελευταία στιγμή η προοπτική μιάς υποτροφίας, η ευκαιρία δηλαδή να φύγω από το χωριό και να πάω στο Γυμνάσιο, πιο συγκεκριμένα στην Εκκλησιαστική Σχολή Λαμίας, ο δρόμος μου ήταν ένας και μοναδικός: Να τραβήξω μπροστά και όπου με βγάλει η πορεία. Πίσω δεν υπήρχε!

Στην πορεία μου αυτή προς τα εμπρός δεν υπήρχαν σχέδια προκαταβολικά. Ως ορειβίος την καταγωγή θα ήθελα να παραμοιώσω την πορεία μου αυτή με εκείνη του ορειβάτη: Βλέπει μιά κορυφή ενός λόφου και ξεκινάει να ανεβεί εκεί. Στην πλαγιά του λόφου δεν γνώνιζε, ούτε μπορεί να εκτιμήσει, ποσο ψηλά ανέβηκε ή πόσο υπολείπεται ακόμη. Αγωνιά και αγωνίζεται να φθάσει στον προορισμό του. Όταν τέλος γεμάτος ικανοποίηση φθάσει στη συγκεκριμένη κορυφή, που είχε θέσει ως στόχο, βλέπει όμως ότι υπάρχει κι άλλη υψηλότερη κορυφή. Γι αυτό κάνει τότε νέα σχέδια και βάζει ως στόχο του να ανεβεί στη νέα, υψηλότερη κορυφή. Και το παιχνίδι αυτό (το παιχνίδι της ζωής) συνεχίζεται. Εναπόκειται δε τελικά στη φρόνηση του κάθε ορειβάτη (κάθε ανθρώπου) να «αρκεσθεί σε αυτό που έχει (επιτύχει)» («ταίς παρρούσαις αρκέσασθαι» θα έλεγε ο Δημόκριτος) ή να συνεχίσει. Το πρώτο αντίκειται στην έννοια της ζωής και σημαίνει σε τελευταία ανάλυση στασιμότητα, ενώ η συνέχιση συνάδει προς τη ζωή, αποτελεί εξέλιξη και επιφέρει πρόοδο. ●

Βιογραφικό σημείωμα

Ο καθηγητής Θεόδωρος Νικολάου, υιός του αγρότη Σταματίου Νικολάου του Αλεξάνδρου και της Αθανασίας Νικολάου, το γένος Γκλαντζούνη, γεννήθηκε στις 24 Μαρτίου 1942 στην Ανάβρα Αλμυρού Μαγνησίας. Μετά τη φοίτηση στο Δημοτικό Σχολείο της γενέτειράς του και στην Εκκλησιαστική Σχολή Λαμίας (1954-1961) σπούδασε Θεολογία, Κλασσική Φιλολογία και Φιλοσοφία στην Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης (Κωνσταντινουπόλεως) και στα Πανεπιστήμια Βόννης και Θεσσαλονίκης. Το 1965 έλαβε το δίπλωμα της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης με τον βαθμό "Άριστα" και από τον οικουμενικό Πατριάρχη Αθηνάγαρα του απονεμήθηκε ο τίτλος του "Διδασκάλου της Ορθοδόξου Θεολογίας". Το 1968 ανακηρύχθηκε Διδάκτωρ της Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Βόννης "Μετά μεγάλων επιφανών", το δε 1981 Διδάκτωρ της Θεολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης με το βαθμό "Άριστα". Το 1971, ήτοι μετά την εκκληρώση των στρατιωτικών του υποχρεώσεων στην Ελλάδα ως εφέδρος ανθυπολοχαγός (1968-1970), διορίσθηκε Επιστημονικός Βοηθός στο Παλαιοκαθολικό Ινστιτούτο του Πανεπιστημίου της Βόννης. Το 1972 του απονεμήθηκε βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για τη μελέτη του "Αι περί πολιτείας και δικαίου ιδέαι του Γεωργίου Πλήθωνος Γεμιστού", η οποία στο μεταξύ κυκλοφορεί σε τρίτη έκδοση. Από το χειμερινό εξάμηνο 1972-73 και εξής του ανατέθηκε η διδασκαλία μαθημάτων Ορθοδόξου Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο της Βόννης. Το 1975 εξελέγη υφηγητής στο Πανεπιστήμιο της Βέρνης (Ελβετία) και το 1976 στο Πανεπιστήμιο της Βόννης για τόν κλάδο "Ελληνική πατερική και βυζαντινή ιστορία του πνεύματος". Το 1978 εξελέγη έκτακτος καθηγητής του Πανεπιστημίου Βόννης, όπου και διδάσκει μέχρι και το θερινό εξάμηνο 1984. Το Νοέμβριο 1984 εξελέγη Τακτικός Καθηγητής (C 4) της νεοσύστατης έδρας Ορθοδόξου Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Μονάχου. Με ενέργειές του και ύστερα από πρόταση του Πανεπιστημίου ιδρύθηκε το Φεβρουάριο 1985 υπό του Υπουργείου Παιδείας της Βαυαρίας το Ινστιτούτο Ορθοδόξου Θεολογίας, του οποίου διορίσθηκε διευθυντής. Κατόπιν πολλών και επιμόνων προποθητών – συνεπικουρούμενος και υπό της εν Γερμανία Ορθοδόξου Εκκλησίας – επέτυχε το 1994 τη διεύθυνση του Ινστιτούτου και τη δημιουργία Τμήματος Ορθοδόξου Θεολογίας, το οποίο παρέχει πλήρες πρόγραμμα σπουδών και χορηγεί δίπλωμα Ορθοδόξου θεολογίας καθώς επίσης και διδακτορικό δίπλωμα. Από τη σκοπιά αυτή είναι μοναδικό στο είδος του στη Δυτική Ευρώπη. Από το Μάιο 1997 μέχρι το Μάιο 2003 διετέλεσε πρώτος πρόεδρος του Τμήματος αυτού. Από την ενεργό υπηρεσία εξήλθε ως ομότιμος καθηγητής την 1η Οκτωβρίου 2005. Της εξέδου του προηγήθηκε ιδιαίτερη τιμητική τελετή στις 5 Ιουλίου 2005, κατα την οποία του απονεμήθηκε ο χρυσός σταυρός Α΄ τάξεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου, Ιερά Μητρόπολις Γερμανίας, για το πολυαξιόδες έργο του. Το θερινό εξάμηνο 1995 διδάσκει ως επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Σάλτσμπουργκ (Salzburg, Αυστρία). Δίδαξε ωσαύτως στο Οικουμενικό Ινστιτούτο του Bossey, Γενεύη, στο Ινστιτούτο Οικουμενικής Έρευνας της Παγκόσμιας Λουθηρανικής Ομοσπονδίας του Στρασβούργου και άλλα συναφή παγκόσμια ιδρύματα. Στις 26 Ιουνίου 2001 ίδρυσε με τους καθηγητές Peter Neuner της Ρωμαιοκαθολικής και Gunther Wenz της Οικουμενικής Σχολής το "Κέντρο οικουμενικής Έρευνας" του Πανεπιστημίου του Μονάχου, του οποίου διορίσθηκε συμπρόεδρος. Έχει δώσει γύρω στις 400 διαλέξεις σε Πανεπιστήμια και ιδρύματα όχι μόνον της Γερμανίας, αλλά και άλλων χωρών (Αυστρίας, Βουλγαρίας, Γαλλίας, Ελβετίας, Ελλάδας, Πολωνίας, Ρουμανίας, Φιλανδίας κτλ.). Έχει λάβει μέρος σε πολλά διεθνή συνέδρια (θεολογικά, οικουμενικά, βυζαντινολογικά, φιλοσοφικά κτλ.) και προβεί σε επιστημονικές ανακοινώσεις, παράλληλα προς τα πανεπιστημιακά του καθήκοντα ο καθηγητής Νικολάου υπηρέτησε και υπηρετεί ποικιλοτρόπως το Οικουμενικό Πατριαρχείο και την Ιερά Μητρόπολη Γερμανίας π. χ. ως εκπρόσωπος γενικά ή μέλος διαφόρων θεολογικών επιτροπών, δια συμμετοχής σε συνέδρια κτλ. Ιδιαίτερα αξίζει να μνημονευθεί, ότι από το 1969 μέχρι σήμερα εκπροσώπησε το Οικουμενικό Πατριαρχείο στους 12 από τους συνολικά 14 θεολογικούς διαλόγους με την Ευαγγελική Εκκλησία της Γερμανίας, ότι κατά τα έτη 1973-1980 συμμετείχε ως σύμβουλος του ορθοδόξου συμπροέδρου στον επίσημο διεθνή διάλογο με την Παλαιοκαθολική Εκκλησία και ότι τέλος από το 1977 έως το 1997 ήταν ένας από τους δύο αντιπροσώπους του Οικουμενικού Πατριαρχείου στη Διορθόδοξη Θεολογική Επιτροπή για τόν επίσημο διεθνή θεολογικό διάλογο με την Παγκόσμια Λουθηρανική Ομοσπονδία. Από το 1993 είναι τακτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Επιστημών και Τεχνών (Salzburg/Biénn, Αυστρία) καθώς επίσης είναι μέλος διαφόρων γερμανικών και διεθνών επιστημονικών Εταιρειών (π. χ. της "Εταιρείας Νοτιοανατολικής Ευρώπης", της "Εταιρείας Goerres", της "Εταιρείας Μεσαιωνοφών [Γερμανική] κτλ.). Εκτός του βραβείου της Ακαδημίας Αθηνών και του χρυσού σταυρού του Οικουμενικού Πατριαρχείου (Ιερά Μητρόπολις Γερμανίας), ο καθηγητής Νικολάου έλαβε και άλλες τιμητικές διακρίσεις: Στις 22 Απριλίου 1992 του απονεμήθηκε το μετάλλιο του αποστόλου Μάρκου από τον πατριάρχη Αλεξανδρείας Παρθένιο Β΄. Στις 3 Δεκεμβρίου 1998 ανακηρύχθηκε ως πρώτος μη βούλγαρος θεολόγος επίτιμος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Τίρνβου (Veliko Tarnovo) Βουλγαρίας και στις 13 Μαρτίου 2002 ανακηρύχθηκε επίτιμος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Κλουζ (Cluj) Ρουμανίας. Για την προσφορά του στη θεολογική επιστήμη και ιδιαίτερως την προβολή της ορθοδόξου θεολογίας στην Ευρώπη ο Οικουμενικός Πατριάρχης του απένειμε στις 10 Ιουνίου 2008 τον τίτλο «Άρχων Υπομνησκων του Οικουμενικού Πατριαρχείου».

Στις 24 Μαρτίου 2002 του επιδόθηκε ογκώδης (716 σελίδων) τιμητικός τόμος αφιερωμένος στο πρόσωπο και το έργο του εξ αφορμής της επετείου των εξηκοστών γενεθλίων του, που προετοιμάσθηκε και εκδόθηκε από τούς συναδέλφους του Κ. Νικολακόπουλο, Α. Βλέστον και Βλ. Ιβάνοφ με τον τίτλο: Orthodoxe Theologie zwischen Ost und West ("Ορθόδοξη θεολογία μεταξύ Ανατολής και Δύσεως"), Festschrift für Th. Nikolaou, Frankfurt a. M.: Verlag O. Lembeck 2002.

Ο καθ. Νικολάου με τη σύζυγό του Ελένη και κάποια φίλη τους στην πλατεία της γενέτειράς του Ανάβρα Αλμυρού Μαγνησίας

Επίσημη επίσκεψη του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου στη Γερμανία

Μιλάει για την επίσκεψη στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Αριανζού κ. Βαρθολομαίος

--- Φρανκφούρτη: Γράφει η Γκέλλυ Ανδρονίκου-Γκάσμαν ---

Σχεδόν ενάμιση μήνας απομένει έως τη μεγάλη ημέρα άφιξης του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου στη Γερμανία. Οι προετοιμασίες υποδοχής του από την Ιερά Μητρόπολη Γερμανίας κορυφώνονται, ώστε όλα να κυλήσουν ομαλά και σύμφωνα με το άριστα σχεδιασμένο ημερήσιο πρόγραμμά του και στις πέντε γερμανικές πόλεις που πρόκειται να επισκεφτεί.

ΓΙ' ΑΥΤΕΣ και για άλλες αρκετές λεπτομέρειες της επικείμενης επίσκεψής του, είχαμε την ευκαιρία να συνομιλήσουμε τηλεφωνικά με τον αρμόδιο της Ιεράς Μητρόπολης Γερμανίας Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Αριανζού κ. **Βαρθολομαίο**, ο οποίος και μας διαφώτισε σχετικά με το όλο θέμα. Πληροφορίες για τις ακριβείς ημερομηνίες επίσκεψης του Παναγιωτάτου καθώς και για το πρόγραμμά του από πόλη σε πόλη μπορείτε να πάρετε διαβάζοντας τη συνέντευξη που παραχώρησε ο Θεοφιλέστατος στην εφημερίδα μας.

«Θεοφιλέστατε, μέσα σε ποιο γενικότερο πλαίσιο πραγματοποιείται η επίσημη επίσκεψη του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου στη Γερμανία;

Τον ερχόμενο Μάιο θα έχουμε την μεγάλη ευλογία και την ξεχωριστή τιμή και χαρά να υποδεχθούμε στη Γερμανία τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη κ. κ. Βαρθολομαίο. Ο Πατριάρχης του Γένους θα μας επισκεφθεί με αφορμή τη συμπλήρωση 50 χρόνων (1963-2013) από την ημέρα που η Αγία και Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου ίδρυσε την Ιερά Μητρόπολη Γερμανίας και Εξαρχία Κεντρώς

Ευρώπης. Καθ' όλη τη διάρκεια του παρελθόντος έτους διοργανώθηκαν πολλές εορταστικές εκδηλώσεις στις ενορίες της Μητροπόλεως, προκειμένου να δοξολογήσουμε τον Τριαδικό Θεό για το θαύμα που ζούμε όλοι οι ορθόδοξοι στη γη της αποδημίας. Οι ναοί και τα πνευματικά κέντρα, που είτε κτίστηκαν εκ θεμελίων είτε αγοράστηκαν, οι μικρές πατρίδες, όπως συνθηρίζει να τις αποκαλεί ο Σεβασμιώτατος Ποιμέναρχης μας κ. Αυγουστίνος, αποτελούν πνευματικές εστίες για όλους τους πιστούς. Αποκορύφωση των εορταστικών εκδηλώσεων για το χρυσό ιωβηλαίο της Μητροπόλεώς μας αποτελεί η ποιμαντική επίσκεψη του Παναγιωτάτου.

Ποια η σημασία της επίσκεψης του κορυφαίου ηγέτη και πατέρα της Ορθοδοξίας για την Ιερά Μητρόπολη Γερμανίας;

Η επίσημη επίσκεψη του Πατριάρχου μας αποτελεί για την

Μητρόπολη Γερμανίας, ιστορικό γεγονός. Ο Πατριάρχης του Γένους έρχεται κατά την πασχάλια περίοδο από το μαρτυρικό Φανάρι στην όμορφη Γερμανία, για να μας συναντήσει και να μας ευλογήσει. Η έλευση του Παναγιωτάτου θα δώσει την ευκαιρία σε όλους τους ορθοδόξους να λάβουν την πατριαρχική του ευλογία και να ακούσουν από τον πρώτο της Ορθοδοξίας λόγο παρακλήσεως και οικοδομής. Ταυτόχρονα έχουν προγραμματιστεί συναντήσεις του Παναγιωτάτου με τους πολιτικούς άρχοντες της Γερμανίας στο Βερολίνο, τη Στουτγκάρδη και το Μόναχο. Η Ρωμαιοκαθολική και η Ευαγγελική Εκκλησία της Γερμανίας έχουν διοργανώσει συμπόσιο προς τιμή του Οικουμενικού Πατριάρχου. Τέλος το Πανεπιστήμιο του Μονάχου – και συγκεκριμένα η Ρωμαιοκαθολική Θεολογική Σχολή – θα ανακηρύξει τον Παναγιώτατο σε επίτιμο διδάκτορα. Αντιλαμβάνεται κανείς από τα παραπάνω την εξαιρετική τιμή και σημασία αυτής της επισκέψεως για όλους τους ορθοδόξους της Γερμανίας.

Από πόσα και ποια άλλα εκκλησιαστικά μέλη του Οικουμενικού Πατριαρχείου θα συνοδεύεται ο Παναγιώτατος;

Τον Παναγιώτατο θα συνοδεύουν: ο Σεβ. Μητροπολίτης Σύμης κ. Χρυσόστομος, ο Σεβ. Μητροπολίτης Προύσης κ. Ελπιδοφόρος, ο Πρωτοπρεσβύτερος του Οικουμενικού Θρόνου κ. Δοσίθεος Αναγνωστόπουλος, ο Μέγας Αρχιδιάκονος κ. Μάξιμος και ο Διάκονος κ. Ιωακείμ, Υπογραμματέας της Αγίας και Ιεράς Συνόδου. ●

Η φωτογραφία είναι του κ. Νικολάου Μαγγίνα (Οικουμενικό Πατριαρχείο)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ. κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ (10-19 Μαΐου 2014)

Σάββατο, 10 Μαΐου 2014

11:00 Άφιξη από Κωνσταντινούπολη στην Στουτγκάρδη. Ύποδοχή στο αεροδρόμιο.

Άναχώρηση για το ξενοδοχείο

14:00 - 16:30 Ύποδοχή από τον Πρωθυπουργό του κρατίδιου της Βάδης-Βυρτεμβέργης, ύπογραφή στο Χρυσό Βιβλίο του Κρατίδιου και όμιλος της ΑΘΠ – Δεξίωση

18:00 Έσπερινός στον Ίερό Ναό 'Αναλήψεως του Σωτήρος Στουτγκάρδης

Κυριακή, 11 Μαΐου 2014

09:00 Πατριαρχική Θεία Λειτουργία στον Ίερό Ναό Εὐαγγελισμού της Θεοτόκου Esslingen / Πανορθόδοξο Πανλειτουργικό

13:00 Γεύμα με τα μέλη της Ορθοδόξου Ἐπισκοπικής Συνελεύσεως

16:30 Ύποδοχή και Δοξολογία - Συνάντηση με τους ἱερείς ὁμογενείας ἀπὸ τὸ Kirchheim στὸν Ίερό Ναὸ Ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου στὸ Feuerbach

18:00 Ἀναχώρηση ὁδικῶς γιὰ Φρανκφούρτη

Δευτέρα, 12 Μαΐου 2014

10:30 Επίσκεψη στὸν Καθεδρικό Ναὸ (Dom) Ἁγίου Βαρθολομαίου Φρανκφούρτης - Δεξίωση

12:00-14:00 Δοξολογία Ἱερατικῆς Σύναξης καὶ γεῦμα με τοὺς ἱερείς τῆς Ἱ. Μ. Γερμανίας στὸν Ίερό Ναὸ Ἁγίου Γεωργίου Φρανκφούρτης (Grüneburgpark)

17:00 Δοξολογία καὶ δεξίωση στὸν Ίερό Ναὸ Προφήτου Ἠλίου Φρανκφούρτης

19:00 Ἀναχώρηση ὁδικῶς γιὰ Βόννη

Τρίτη, 13 Μαΐου 2014

09:30 Επίσκεψη στὸ μουσεῖο Haus der Geschichte

11:00 Ύποδοχή καὶ Δοξολογία στὸν Ίερό Καθεδρικό Ναὸ Ἁγίας Τριάδος Βόννης

12:30 Συνάντηση με τὴ Γερμανικὴ Σύνοδο τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων (Deutsche Bischofskonferenz)

16:30-18:30 Επίσημη Δεξίωση τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Γερμανίας πρὸς τιμὴν τῆς ΑΘΠ στὸ ξενοδοχείο Maritim

19:00 Ἀναχώρηση γιὰ τὸ αεροδρόμιο Κολωνίας/ Βόννης

Τετάρτη, 14 Μαΐου 2014

09:00-10:00 Συνάντηση με τὸν Πρόεδρο τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Βουλῆς

11:00-12:00 Συνάντηση με τὸν Πρόεδρο τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας

12:15-13:00 Συνάντηση με τὴν Καγκελάρια

13:15 Γεύμα πρὸς τιμὴν τῆς ΑΘΠ ἀπὸ τὸν Πρέσβη τῆς Ἑλλάδος

17:00 Συνάντηση με τὸν κ. Cem Özdemir (Bündnis 90/ Die Grünen)

19:00 Ὁμιλία τῆς ΑΘΠ στὸν Εὐαγγελικό Καθεδρικό Ναὸ (Berliner Dom). Δεξίωση πρὸς τιμὴν τῆς ΑΘΠ ἀπὸ τὴν Εὐαγγελικὴ Ἐκκλησία στὴ Γερμανία Δείπνο πρὸς τιμὴν τῆς ΑΘΠ ἀπὸ τὸν Προκαθήμενο τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας στὴ Γερμανία

Πέμπτη, 15 Μαΐου 2014

09:30 Συνάντηση με τὸν Πρέσβη Τουρκίας

11:00-12:00 Επίσκεψη μνημείου «Topographie des Terrors»

13:00 Γεύμα (παρατιθέμενο ὑπὸ τῆς Ἐνορίας Ἀναλήψεως τοῦ Σωτήρος)

17:00-18:30 Δοξολογία καὶ δεξίωση στὸν Ἱ. Ν. Ἀναλήψεως τοῦ Σωτήρος Βερολίνου

18:45 Ἀναχώρηση γιὰ τὸ αεροδρόμιο Berlin-Tegel

Παρασκευή, 16 Μαΐου 2014

10:30 Τελετὴ ἀναγορεύσεως σὲ ἐπίτιμο διδάκτορα ἀπὸ τὴ Ρωμαιοκαθολικὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ludwig Maximilian Monachau – Δεξίωση

Σύντομη ἐπίσκεψη στὸ Τμήμα Ὁρθόδοξου Θεολογίας τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου

15:00 Συνάντηση με Πρωθυπουργὸ Βαυαρίας καὶ ὑπογραφὴ στὸ Χρυσὸ Βιβλίο τοῦ κρατίδιου

19:00 Συμπόσιο τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Μονάχου στὴν Ἀκαδημία Fürstentried (Θέμα συμποσίου: Nachhaltig leben- Schöpfung bewahren. Eine gemeinsame Herausforderung = Ἀεφόρος τρόπος ζωῆς καὶ διαφύλαξη τῆς Δημιουργίας. Μία κοινὴ πρόκληση)

20:30 Δεξίωση πρὸς τιμὴν τῆς Α.Θ.Π. ἀπὸ τὸν Καρδινάλιο τοῦ Μονάχου στὴν ὡς ἄνω Ἀκαδημία

Σάββατο, 17 Μαΐου 2014

08:30-09:30 Πρόγευμα (παρατιθέμενο ἀπὸ τὸν Καρδινάλιο Μονάχου)

10:15-11:15 Συνάντηση με τὸν Εὐαγγελικό Ἐπίσκοπο Βαυαρίας

Η Αηδονόπιτα

--- Φρανκφούρτη: Βιβλιοπαρουσίαση από την Γκέλλυ Ανδρονίκου-Γκάσμαν ---

«Έρχομαι από τη μονή Εσφιγμένου και έχω γραφή σημαντική από τους οπληρχηγούς. Σ' όλο τ' Αγιονόρος, στα Μαντεμοχώρια, στα Χασικοχώρια, έχει ανάψει η φωτιά του ξεσκακμού, ήρθε η ώρα του γένους, αδελφέ...».

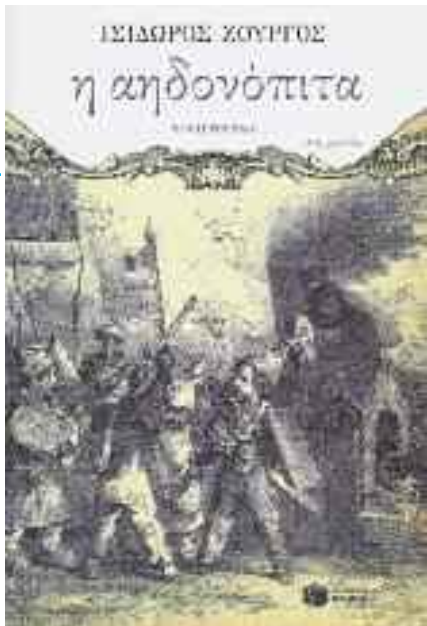
ΛΟΓΙΑ εμψυχωτικά, λόγια που ζέσταναν τις υπόδουλές καρδιές των Ελλήνων της εποχής του απελευθερωτικού Αγώνα του '21 και έδιναν το σύνθημα της Επανάστασης διαβάζουμε στο ενδιαφέρον ιστορικό μυθιστόρημα από τις εκδόσεις Πατάκι «Η Αηδονόπιτα» του πολύ καλού συγγραφέα **Ισίδωρου Ζουργού**.

Η περιήγηση ενός Αμερικανού φιλέλληνα στον κόσμο της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 και η μαγική του προσήλωση στον αγώνα των λαών ενάντια στην απολυταρχία δίνουν την αφορμή να ξεδιπλωθούν πέντε χρόνια πολέμου και ονείρων, από τον ξεσκακμώ της Μακεδονίας ως τα βουνά του Ασπροπόταμου, της Ρούμελης κι από και στο έγκλειστο Μεσολόγγι. Η «Αηδονόπιτα» είναι το μυθιστόρημα μιας μεγάλης περιπέτειας, που στις σελίδες του συναντάμε τον Ιωάννη

Παπάφη, τον Κασομούλη, οπληρχηγούς της Ρούμελης και του Ολύμπου, τον Μπάφρον, ακόμα και τον Ανώνυμο, τον συγγραφέα της «Ελληνικής Νομαρχίας». Είναι ένα βιβλίο στραμμένο στον αγώνα του ανθρώπου για ελευθερία και αυτοδιάθεση, μα πιο πολύ στο ζεστό κουκούλι του έρωτα, που είναι ο δρόμος και ο βατήρας της άλλης ελευθερίας, της υπαρκτικής.

Πρόκειται για ένα βιβλίο που μιλά με τρόπο γλαφυρό για τους αγώνες των προγόνων μας, για να μπορούμε εμείς σήμερα και κάθε χρόνο να γιορτάζουμε πανηγυρικά την εθνική παλιγγενεσία της πατρίδας μας. Όπως γράφει στο σημειώμά του και ο ίδιος ο συγγραφέας Ισίδωρος Ζουργός: «Το πιο σημαντικό νομίζω είναι να μπορούσαμε να μιλήσουμε για εκείνη τη Ρωμιοσύνη, κα μάλιστα στην ώρα του πολέμου και του αίματος, χωρίς ομφαλόψυχους εθνικισμούς και κυρίως χωρίς να δαιμονοποιούνται συλλήβδην οι αντίπαλοι της εποχής. Η «Αηδονόπιτα» γεμίζει τις σελίδες της μέσα από το χαντάκι των ιστορικών γεγονότων... Όλοι οι ήρωες του μυθιστορήματος όμως είναι φανταστικοί,

γεννιούνται απ' τη κύτταρα της ιστορίας αλλά πλάθουν το μικρόκοσμό τους στο εργαστήρι του μύθου. Υπάρχουν βέβαια και τα ιστορικά πρόσωπα που είναι διακριτά και σκιαγραφούνται με βάση τις ιστορικές πηγές». Όπως, για παράδειγμα, η μεγάλη μορφή του Καραϊσκάκη, με τα εξής λόγια: «Δεν ξέρω τι να σου πρωτοδιηγήσω. Τ' αρματολίκια της Ρούμελης και τ' αξιώματα άλλαζαν συνεχώς χέρια. Πέρασαν από δίκη στο Μεσολόγγι τον καπετάν Καραϊσκό, έναν μαυριδερό καπετάνιο που τον φωνάζουν Καραϊσκάκη και οι άντρες του τον λατρεύουν σαν Θεό». Και σε άλλο κεφάλαιο, πιο κάτω: «Η ιστορία του είχε φτάσει μέχρι τον Ασπροπόταμο τα τελευταία δύο χρόνια. Ο Καραϊσκάκης, ο φθισικός καπετάνιος, ο μπάσταρδος της καλογριάς, ένας θρύλος, σ' όλα τα Άγρια και τα Τζουμέρκα. Ο Καραϊσκάκης, που οι εχθροί του τον περίμεναν να πεθάνει από μήνα σε μήνα από τη φθίση κι αυτός όλο τούς ξεγελούσε. Ο Στουρνάρης τον ανέφερε συχνά. Έτσι τον γυρνούσαν τα παλικάρια του σ' όλη τη Ρούμελη, όταν τον έπιανε η κρίση της αρρώστιας και δεν μπορούσε να βαδίσει. Λέγεται πως αυτόν

φοβόταν ο Ρεσίτ πασάς πιο πολύ απ' όλους, αλλά βλέπεις ο πασάς έμενε ήσυχος, γιατί ήξερε πως η φαγωμάρα των Γραικών θα τον ξεμπερδεύε μια ώρα αρχύτερα». Η διήγηση δηλαδή δεν παραβλέπει και τα δικά μας λάθη, των Ελλήνων πρωτεργατών, φανερών αλλά και αφανών, εκείνων που πάντα βρίσκονταν και εργάζονταν στο παρασκήνιο, όπως τα μέλη της Φιλικής Εταιρείας: « Τώρα άνοιγε την επιστολή με αργές κινήσεις, προσεχτικά, σχεδόν τελετουργικά, η συνομοσία της επανάστασης φαινόταν να του δίνει ζωή και να του κόβει χρόνια. Όσνη ώρα τη διάβαζε, ο Ασημάκης είχε σκυμμένο το κεφάλι. Μια Εταιρεία και το τρελό της όνειρο...».

Κι όμως, πάντα χρειάζεται ένα τρελό όνειρο, μια ίσως παρανοϊκή ιδέα καρφωμένη στο μυαλό για να μας δώσει το έναυσμα μιας εσωτερικής δικής μας ή μιας πιο συνολικής ή εθνικής επανάστασης. Δίχως τρελό όνειρο ο κόσμος δεν θα είχε προχωρήσει, η Ελλάδα δεν θα είχε απελευθερωθεί κι εμείς οι ίδιοι ίσως να μην λεγόμασταν σήμερα Έλληνες. Το περιεχόμενο του ιστορικού αυτού μυθιστορήματος της εποχής του '21 θα μπορούσε να αποτελέσει ρόλο εμνευστή και στις δύσκολες μέρες της κρίσης που βιώνουμε, για να ξανακερδίσουν οι πολίτες της χώρας μας, του πολύπαθου έθνους μας, την αξιοπρέπεια και τον σεβασμό που δικαιούνται.

Φρανκφούρτη: Μαθητικά μουσικά σταυροδρόμια

Βραδιά κιθάρας από Έλληνες μαθητές

Γράφει η Γκέλλυ Ανδρονίκου-Γκάσμαν

Ένα κιθαριστικό σύνολο διαφορετικό από τα άλλα, το σύνολο «Αθηνά», εμφανίστηκε για μία και μοναδική βραδιά στο κέντρο της Φρανκφούρτης σε έναν ιδιαίτερο χώρο που ταιριάζει τέλεια στην ηλικία των παικτών που το απαρτίζουν, αφού πρόκειται για νέα παιδιά. Στις 28 Φεβρουαρίου 2014, στην αίθουσα μουσικής του Δημοτικού Σχολείου Χολτσάουζεν (Holzhausenschule) της Φρανκφούρτης, Έλληνες μαθητές του Μουσικού Γυμνασίου Παλλήνης έπαιξαν για εμάς κλασικές αλλά και παραδοσιακές ελληνικές μελωδίες, ξυπνώντας μέσα μας το νόστο για την πατρίδα.

ΔΕΚΑΟΚΤΩ συνολικά μαθητές ταξίδεψαν από την Ελλάδα στη Γερμανία, στο πλαίσιο εκπαιδευτικής ανταλλαγής μαθητών με το κιθαριστικό σύνολο «Cantomano» από το Μουσικό Γυμνάσιο του Μονταμπάου, σε ανταπόδοση της επίσκεψης των μαθητών του γερμανικού σχολείου στη χώρα μας τον Οκτώβριο του 2013. Οι Έλληνες μαθητές φιλοξενήθηκαν εδώ από γερμανικές οικογένειες των ξένων μαθητών και πέρασαν μία εβδομάδα κάνοντας εκτός από εκδρομές, για να γνωρίσουν τη φύση και τον γερμανικό πολιτισμό, και πολλά μαθήματα, με αχώριστο σύντροφό τους φυσικά την αγαπημένη τους κιθάρα. Από τη μεριά τους οι δάσκαλοι είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν σε διδακτικό επίπεδο σκέψεις και νέες ιδέες, για να καταλήξουν τελικά στο συμπέρασμα ότι και τα δύο σχολεία βρίσκονται πολύ κοντά ως προς τον τρόπο διδασκαλίας τους και ότι το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα ανταλλαγής μαθητών συνεισφέρει τα μέγιστα στην εμβάθυνση της γνώσης περί μουσικής. Το Μουσικό Γυμνάσιο Παλλήνης είναι ένα πειραματικό σχολείο με ιστορία 25 χρόνων. Το κιθαριστικό σύνολο «Αθηνά», «Μινέρβα» («Μινερνα») για το εξωτερικό, ιδρύθηκε το 2005 και αποτελείται από 13 μαθητές κιθάρας του εν λόγω σχολείου, ηλικίας 12-18 ετών. Ιδρυτής του είναι ο **Αστρινός Καραγιωργάκης**, ο οποίος και διευθύνει το σύνολο - από το 2013 παράλληλα με τον **Σταύρο Καπρητζόγλου**. Και οι δύο είναι καθηγητές κιθάρας στο σχολείο. Ως σύνολο έχουν δώσει πολλές συναυλίες σε κεντρικές αίθουσες και αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας, με έργα διεθνούς ρεπερτορίου κλασικής κιθάρας, αργεντινικά τάνγκος και μιλόνγκας, αλλά και διασκευές έργων κινηματογραφικής μουσικής και έργων διακεκριμένων Ελλήνων συνθετών, διαφόρων μουσικών στιλ.

Κατέχοντας σε μεγάλο βαθμό τη δύσκολη τεχνική της κιθάρας παρ' όλο το νεαρό της ηλικίας τους, μας χάρισαν εδώ στη συναυλία της Φρανκφούρτης ένα αισθαντικό ταξίδι από τη μακρινή Κούβα και την Αργεντινή στην Ισπανία, την πλέον αντιπροσωπευτική χώρα της κιθαριστικής τέχνης, κι από εκεί μέχρι την Ελλάδα. Δικές μας γνώριμες μελωδίες από την Ήπειρο, τη Θράκη και την Κύπρο, ταυτισμένες σχεδόν πάντα με παραδοσιακά όργανα όπως το κλαρίνο, αποδόθηκαν κιθαριστικά με φρέσκο και μοντέρνο τρόπο που μας εξέπληξε. Επίσης, εκτός από τις κλασικές μελωδίες του μεγάλου συνθέτη Χατζιδάκη, έπαιξαν σε παγκόσμια πρώτη ένα πρωτότυπο έργο, ένα διπλό κουαρτέτο που απευθύνεται στους μαθητές και που έγραψε ειδικά για τη συγκεκριμένη επίσκεψη ο Έλληνας συνθέτης Γεώργιος Δούσης. Και για πρώτη φορά στα χρονικά, μια που επρόκειτο για εξαιρετική περίπτωση, οι δύο δάσκαλοι έπαιξαν κατ' εξαίρεση ντουέτο μια τσακωνική μελωδία αποκλειστικά για το ελληνικό κοινό. Την εκδήλωση προλόγισε και στις δύο γλώσσες ο κ. Berthold Böhm, πρόεδρος της Γερμανοελληνικής Εταιρείας Φρανκφούρτης, συνδιοργανώτρια της συναυλίας μαζί με τον «Διάλογο», τον σύλλογο Ελλήνων γονέων του Δημοτικού Σχολείου Χολτσάουζεν, και το πολιτιστικό πρακτορείο «Polytropon-V. Chatzivasios».

Και ήταν πραγματικά αξιέπαινη η «μετάφραση» τέτοιων κομματιών όχι μόνο από μουσικής πλευράς αλλά κυρίως από ηθικής, για να μας δείξει ότι δεν υπάρχουν ούτε χρονικά ούτε φυλετικά σύνορα στη γλώσσα της μουσικής. Η μουσική συσφίγγει τις ανθρώπινες σχέσεις, όποιες κι αν είναι αυτές, φτιάχνει γέφυρες και η δύναμή της είναι ενοποιητική. Αυτό απέδειξαν τα νέα παιδιά της Αττικής που μας επισκέφτηκαν στο εκπαιδευτικό πλαίσιο ανταλλαγής μαθητών και αδελφοποίησης γερμανικών και ελληνικών σχολείων. Απέδειξαν ότι παρ' όλη την οικονομική κρίση, το ταλέντο, η θέληση και το άνοιγμα προς τους άλλους, τους οποίους τα τελευταία χρόνια θεωρούμε υπεύθυνους για όσα άσχημα βιώνουμε, υπερσκελίζουν τα όποια εμπόδια και τις στερήσεις αποτελώντας λαμπρό παράδειγμα και φωτεινή ελπίδα για το μέλλον. Και θα ήταν μάλλον προσδοκφόρα για όλους εμάς η μίμηση αυτής της εμπειρίας των παιδιών μας, και κυρίως η διδασχ να μη μένουμε περιχαρακωμένοι σε κόσμους που υποβάλλουν διαφορετικά συναισθήματα και μας οδηγούν στην απομόνωση. ●

Φωτογραφίες: <http://www.polytropon.de>

Παραδίδονται μαθήματα νεοελληνικής γλώσσας

για όλα τα επίπεδα (παιδιά, ενήλικες και γερμανόφωνοι). Με πολύχρονη εμπειρία στον τομέα της γλώσσας και σε προσιτές τιμές, από πτυχίο του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Περιοχή Φρανκφούρτης και περικύρων. Τηλ.: 01520-1800-433

TRANS REISEN
HELLAS EXPRESS-LINE
DEUTSCHLAND

Transhellas Reisen
Express-Line
Bismarckstr. 85
40210 Düsseldorf
Deutschland
E-Mail: transhellas1@yahoo.de

Tel: 0211-1646414 & 1646523
Fax: 0211-8604361 & 1646521
Mobil-Bus: 0171-2835487
Mobil: 0171-9302263
Mobil: 0171-2675831

Μόνο με 2,5 ευρώ το κιλό!
Ο πιο φθηνός και ο πιο γρήγορος τρόπος να στείλεις κι εσύ ένα δέμα, ένα πακέτο και ό,τι άλλο επιθυμείς στην Ελλάδα. Από την Ηγουμενίτσα μέχρι την Κομοτηνή.
Η πολυετής πείρα μας εγγύηση στις συναλλαγές μας με τους πελάτες μας

«Το ΣΑΕ θα πρέπει να αποτελείται από εκλεγμένους φορείς»

Μιλάει σήμερα στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ ο κ. **Σπύρος Κωσταδήμας**, νέος πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Ομοσπονδίας Ευρώπης

--- Συνέντευξη στον **Βασίλη Κίστη** ---

Ο **Σπύρος Κωσταδήμας** είναι από τον **Μάιο 2012 ο νέος πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Ομοσπονδίας Ευρώπης**. Η Ομοσπονδία ιδρύθηκε το **1976 στη Στουτγάρδη** και εκπροσωπεί σήμερα **25 συλλόγους σε όλη την Ευρώπη με περισσότερους από 100 χιλιάδες Ηπειρώτισες και Ηπειρώτες**.

Ο **Σπύρος Κωσταδήμας** γεννήθηκε στο Ματσούκι Ιωαννίνων όπου πέρασε τα παιδικά του χρόνια. Το 1957 οι γονείς του πήγαν στην Πέρδικα Θεσπρωτίας, όπου έχτισαν σπίτι και ασχολήθηκαν με την ελαιοπαραγωγή. Έτσι η Πέρδικα έγινε δεύτερη πατρίδα του. Ο ίδιος μετά το Δημοτικό πήγε για τρία χρόνια στη Ζωσιμαία Σχολή στα Γιάννινα και από εκεί στο Ιεροδιδασκαλείο Βελλάς Ιωαννίνων. Μετά τη στρατιωτική του θητεία διετέλεσε για μικρό διάστημα διευθυντής στο Οικοτροφείο του Δελβινακίου. Μετά το διορισμό του ως δασκάλου στην Κυπαρισσία αποσπάστηκε νωρίς στη Γερμανία. Δίδαξε κυρίως στα σχολεία της Κολωνίας μέχρι τη συνταξιοδότησή του το 2007. Όλα αυτά τα χρόνια συμμετείχε ενεργά σε μαζικούς φορείς, ελληνικούς και γερμανικούς. Από το 1998 μέχρι το 2007 μέλος του Δ.Σ. του Συνδικάτου Αγωγής και Επιστημών (GEW) της Βόρειας Ρηνανίας Βεσφαλίας. Ιδρυτής και μέχρι το 2007 πρόεδρος της Επιτροπής για Πολυπολιτισμική Πολιτική του ίδιου Συνδικάτου και από το1986 αιρετός σύμβουλος των δασκάλων της Περιφέρειας Κολωνίας. Συμμετείχε στο Πρόγραμμα «Παραγωγής διδακτικού υλικού για την ελληνόγλωσση διδασκαλία των Ελληνοπαίδων της Ο.Δ.Γερμανίας στα Τμήματα Μητρικής Γλώσσας» του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και συνέγραψε μια σειρά των πρώτων βιβλίων για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.

Κύριε Κωσταδήμα, ευχαριστώ πάρα πολύ για την ευγενική σας προθυμία να μου παραχωρήσετε αυτή την ηλεκτρονική συνέντευξη. Με μεγάλη μας χαρά παρακολουθούμε τα δράμμενα της Ομοσπονδίας Ηπειρωτών Ευρώπης και ελικρινά πιστεύουμε πως στην δύσκολη αυτή κατάσταση που βιώνει η πατρίδα μας η ομογένεια αποτελεί έναν «φάρο» ελπίδας για εμάς όλους.

Κι εγώ σας ευχαριστώ που μου δίνετε την ευκαιρία να επικοινωνήσω μ’ αυτόν τον τρόπο με τις Ηπειρώτισσες και Ηπειρώτες της ιδιαίτερης πατρίδας μας, την Ήπειρο. Δεν ξέρω, εάν στις δύσκολες στιγμές που περνάει η πατρίδα μας μπορούμε να βοηθήσουμε όσο πρέπει.

κ. Κωσταδήμα, ποies άλλες Ομοσπονδίες απ’ την πατρίδα μας δραστηριοποιούνται στην Ευρώπη και ποies οι σχέσεις της Ηπειρώτικης Ομοσπονδίας μ’ αυτές;

Στην Ευρώπη αυτή τη στιγμή δραστηριοποιούνται πέντε Ομοσπονδίες: των Ποντίων, των Θεσσαλών, των Κρητικών, των Θρακιωτών και φυσικά η δική μας. Οι σχέσεις με όλες τις Ομοσπονδίες είναι αρκετά καλές. Παίρνουμε μέρος στις εκδηλώσεις των άλλων Ομοσπονδιών και ανταμώνουμε όσες φορές είναι απαραίτητο να συντονίσουμε θέματα που απασχολούν από κοινού όλες τις Ομοσπονδίες (π.χ. ΣΑΕ, Σχολικό, Ψήφο στο μετανάστη κ.λπ.)

Ποies είναι οι «γέφυρες» επικοινωνίας με τους άλλους αποδημητικούς συλλόγους Ηπειρωτών στην Ευρώπη;

Μπορώ να πω καλή. Βεβαίως υπάρχουν πάντα σκαμπανεβάσματα στις σχέσεις και αυτό εξαρτάται από τον κάθε σύλλογο (Δ.Σ., τοπικά προβλήματα, οικονομικά, ανθρώπινο δυναμικό, Ομοσπονδία κ.λπ.) Ο Σύλλογος και σε περίπτωση που κάποιο διάστημα αδρανοποιηθεί, δε σβήνει, επαναδραστηριοποιείται σε κάποια στιγμή πάλι και συνεχίζει να δρα.

Ποia είναι η συμμετοχή του απόδημου Ελληνισμού στις κατά τόπους οργανώσεις των Ελλήνων; Και για να γίνω πιο συγκεκριμένος, υπάρχει συμμετοχή στους κατά τόπους συλλόγους νέων ανθρώπων ή βιώνουν και οι σύλλογοι την οικονομική κρίση και την γενικότερη αδιαφορία των νέων;

Κι εδώ υπάρχουν διαφορές. Όταν υπάρχουν άνθρωποι δραστήριοι στο Δ.Σ. μπορούν και επιχειρώνουν τους συμπατριώτες μας. Είναι ένα δύσκολο εγχείρημα αλλά μερικοί σύλλογοι τα πολύ καλά. Για παράδειγμα πρέπει να σας πω αυτό που είδα στο Σύλλογο Ηπειρωτών Bielefeld το φθινόπωρο. Εκεί η νεολαία τα έχει πάρει όλα στα χέρια της και μπορώ να πω, τα καταφέρνει πολύ καλά. Αλλά και αλλού υπήρξε ανανέωση στα διοικητικά συμβούλια: εκλέχτηκαν μεν παλιοί με εμπειρία, άλλα και νέοι και στην ηλικία.

Φαντάζομαι πως ένα απ’ τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζετε στην αποδημία είναι η ελληνική εκπαίδευση. Πώς αντιμετωπίζετε αυτό το οξύτατο πρόβλημα, γιατί θεωρώ πως η επιβίωση της ελληνικής εκπαίδευσης αποτελεί τροχοπέδη για την «επιβίωση» και της Ελληνικής Ομογένειας.

Έχετε δίκιο, το Σχολικό είναι ένα από τα πιο περίπλοκα και δύσκολα προβλήματα σήμερα. Και σε εποχές ακόμη που η Πατρίδα μπορούσε να στείλει δασκάλους να διδάξουν την ελληνική γλώσσα δεν λύθηκε το Σχολικό, σκεφτείτε τώρα τι γίνεται... Βασικά, για να μας καταλάβουν οι αναγνώστες, πρέπει να πούμε ότι στη Γερμανία υπάρχουν σήμερα δύο κατηγορίες ελλήνων μαθητών. Η μία κατηγορία επισκέπτεται τα αμιγή ελληνικά σχολεία, που λειτουργούν με τα αναλυτικά προγράμματα της Ελλάδας, και η άλλη κατηγορία που επισκέπτεται τα γερμανικά σχολεία, που είναι και η πλειοψηφία. Γι’ αυτή τη δεύτερη κατηγορία μαθητών προσφέρεται μάθημα στην ελληνική γλώσσα από δασκάλους που είναι διορισμένοι, άλλοι από το γερμανικό κράτος και άλλοι από δασκάλους που στέλνει το ελληνικό κράτος. Και από τις δύο πλευρές οι δάσκαλοι τα τελευταία χρόνια ελαττώθηκαν κατά πολύ. Εδώ τώρα θέλει προσοχή και από εμάς τους φορείς,

να ενημερώνουμε σωστά τα παιδιά και τους γονείς. Θα πρέπει πρώτα να ζητάνε από τη γερμανική πλευρά να διδάσκεται η ελληνική γλώσσα, γιατί η παροχή μαθήματος μητρικής γλώσσας είναι υποχρέωσή της. Εάν συναντούν δυσκολίες τότε να ζητούν τη συνδρομή της ελληνικής πολιτείας. Σίγουρα όμως θα υπάρχει πάντα μια πολύ μεγάλη ομάδα που θα μείνει χωρίς την ελληνική γλώσσα. Γι’ αυτό πρέπει οι σύλλογοι, και φυσικά όχι μόνο οι ηπειρώτικοι, να προκαλούν το ενδιαφέρον των παιδιών και των νέων να παίρνουν μέρος στις πολιτιστικές εκδηλώσεις, να μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα και στοιχεία της ιστορίας και του πολιτισμού. Ποιος ξέρει; Αργότερα μπορεί να ζητήσει να επισκεφτεί την Ελλάδα, να μείνει με ευχαρίστηση εκεί, να βρει παρέες κ.λπ.

Υπάρχει απ’ ότι γνωρίζουμε έντονο μεταναστευτικό κύμα συμπατριωτών μας προς την Ευρώπη. Με ποιόν τρόπο η Ομοσπονδία αντιμετωπίζει την «κοινωνική ένταξη» αυτών των ανδρώπων;

Υπάρχει όντως ένα έντονο μεταναστευτικό κύμα. Ο νέος μετανάστης σήμερα δεν είναι «ο φιλοξενούμενος εργάτης» της δεκαετίας του «60». Είναι αυτός που έρχεται με πτυχία από την Ελλάδα, έρχεται με επάγγελμα, έρχεται με γλώσσα. Αυτοί βρίσκουν σχεδόν αμέσως δουλειά. Βεβαίως όλοι αυτοί χρειάζονται μια σχετική βοήθεια , π.χ. για την εξεύρεση κατοικίας, επίπλων, καταλήλου σχολείου για τα παιδιά κ.λπ., αλλά και ενημέρωση για τον τρόπο αναζήτησης εργασίας. Έχουν δημιουργηθεί γι’ αυτό από πολλούς φορείς «Δίκτυα υποστήριξης» των ελλήνων πολιτών που βοηθούν σε εθελοντική βάση τους νεομετανάστες. Σε πολλές μάλιστα Ελληνικές Κοινότητες προσφέρεται δωρεάν μάθημα γερμανικών για τους νέους μετανάστες. Πολλοί πέφτουν θύματα καλοθελητών και διάφορων αρπακτικών γιατί έρχονται τελείως απροετοίμαστοι. Χτες παρακολούθησα μια πληροφοριακή συνάντηση, που διοργάνωσε ο γενικός πρόξενος της Ελλάδας στο Ντύσσελντορφ σε συνεργασία με τη Διακονικό Ίδρυμα της Ρηνανίας Βεσφαλίας, όπου ενημερώθηκαν οι φορείς μεταξύ των άλλων και για τους τρόπους που μπορούν να βοηθήσουν τους νέους μετανάστες. Η Διακονία έχει εκδώσει και έναν οδηγό για την ενημέρωσή τους. Ο οδηγός αυτός υπάρχει στην ιστοσελίδα της Διακονίας και μπορεί να εκτυπωθεί: www.diakonie-rlw.de/leben-und-arbeiten-in-deutschlan.

Ο Εθνικός μας ποιητής έγραψε ότι «όπου και να κοιτάξω η Ελλάδα με πληγώνει» Σας «πληγώνει» η σημερινή κατάσταση της πατρίδας μας;

Πράγματι αυτή τη στιγμή δεν είναι κανένας ικανοποιημένος από την κατάσταση που βρίσκεται η Ελλάδα, η Ελλάδα που το 2004 με όλες τις επιτυχίες της μας έκανε υπερήφανους στο εξωτερικό. Εάν θέλουμε όμως να είμαστε ειλικρινείς αυτά που βλέπαμε τα τελευταία χρόνια μας είχαν βάλει σε ανησυχία. Περιμέναμε ότι κάτι θα έλθει, αλλά δεν περιμέναμε τέτοια μεγάλη καταστροφή. Έφτασε στο σημείο η ΕΛΛΑΔΑ να μην παράγει τίποτε. Όλα ει-

σαγωγής. Τα δικά μας λεμόνια και πορτοκάλια σπίζουν στο έδαφος κι εμείς αγοράζουμε Αργεντινής. Εφορία πληρώναμε μόνο όταν δεν γινόταν αλλιώς κ.λπ., κ.λπ. Αλλά δεν χρειάζεται να επαναλαμβάνουμε πράγματα σε όλους γνωστά. Βασικό είναι ότι χρειαζόμαστε τώρα όσο ποτέ άλλοτε επανίδρυση του κράτους. Αυτό να μην το περιμένουμε να μας το κάνουν οι άλλοι. Εμείς ας ανασκουμπωθούμε και να βάλλουμε μια σειρά. Μπορούμε μόνοι μας να το κάνουμε. Υπάρχει ανθρώπινο δυναμικό. Άς το αφήσουμε!...

Στο σχετικό ψήφισμα από την ανάληψη των καθηκόντων σας στην Ομοσπονδία, αναφέρεστε σε «παθόγένειες του παρελθόντος. «Το αναβαθμισμένο Σ.Α.Ε. να είναι λειτουργικό, απαλλαγμένο από τις παθόγένειες του παρελθόντος, οικονομικά αυτόρκες, κομματικά ανεξάρτητο και με απόλυτη διαφάνεια στην λειτουργία του». Τι ακριβώς εννοείτε;

Κατ’ αρχάς για εμάς τους Έλληνες που έχουμε μια άλλη Ελλάδα εκτός Ελλάδος, το ΣΑΕ είναι απαραίτητο. Πρέπει να υπάρχει ένα όργανο που να φέρει σε επαφή όλον αυτό τον Ελληνισμό. Πρέπει να υπάρχει ένα όργανο που θα ενημερώνει την κυβέρνηση για τα προβλήματα του Απόδημου Έλληνα. Και τέλος πρέπει να υπάρχει ένα όργανο που να λειτουργεί «ως λόμπυ» της Ελλάδας στο εξωτερικό, προς τις κυβερνήσεις κ.λπ. Να είναι ένα όργανο ολιγομελές και ευέλικτο. Να οριστεί από την αρχή ποιοι το αποτελούν. Κατά τη γνώμη μου θα πρέπει να αποτελείται από εκλεγμένους φορείς. Οι φορείς αυτοί θα μπορούν να κάνουν προτάσεις για την εκλογή και μεμονωμένων ατόμων στο προεδρείο του ΣΑΕ. Και πάντα, να μη ξεχνάμε, ολιγομελές και ευέλικτο όργανο. Όλα αυτά να γίνονται με διαφάνεια. Βεβαίως χρειάζεται και ο συντονισμός, γραμματειακή υποστήριξη και μικρή οικονομική βοήθεια από την Ελλάδα. Διαφορετικά θα βγαίνουν και θα αποφασίζουν αυτοί που έχουν τα χρήματα. Το ΣΑΕ δεν πρέπει να ασχολείται με εκδρομές, χορούς και πανηγύρια. Αυτά τα κάνουν οι σύλλογοι. Οι σύλλογοι αυτοί υπάρχουν και θα συνεχίσουν να υπάρχουν. Κι ας νομίζουν μερικοί ότι δε λειτουργούν.

Η Ομοσπονδία που προΐσταστε ως πρόεδρος φαντάζομαι έχει και πολιτική χροιά. Πόσο σας επηρεάζουν ή μάλλον ποia είναι η πολιτική επιρροή που ασκούν τα διάφορα κόμματα στον δικό σας (της Ομοσπονδίας) πολιτικό προσανατολισμό και κατά πόσο η Ομοσπονδία μπορεί να παρέμβει σε οποιαδήποτε πολιτική επιλογή της εκάστοτε κυβέρνησης;

Τα πρώτα χρόνια μετά την μεταπολίτευση τα κόμματα επηρέαζαν τα πάντα. Αργότερα και σήμερα ακόμη περισσότερο δεν έχουν καμιά επιρροή. Βεβαίως προσπάθειες γίνονται, πάντα από μεμονωμένα άτομα, αλλά δεν καρποφορούν.

Πως αντιμετωπίζει ο απλός πολίτης της Ευρώπης τον έλληνα πολίτη τη δεδομένη χρονική στιγμή;

Το έχω τονίσει και άλλες φορές: Υπάρχουν δύο ομάδες Γερμανών, η μία που βλέπει με συμπάθεια τους Έλληνες και την Ελλάδα και θέλουν να βοηθήσουν την κατάσταση και υπάρχει και η δεύτερη ομάδα, η οποία συνεπικουρούμενη από μερικές φυλλάδες θέλουν την Ελλάδα έξω από το Ευρώ. Σήμερα όσο περνάει ο καιρός τα πράγματα αλλάζουν. Δεν είμαστε όπως πριν στην επικαιρότητα.

Συνεργασία με την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος υπάρχει όσον αφορά τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο γενέθλιος τόπος της Ηπείρου;

Υπάρχει μια σχετική συνεργασία. Βλέπω

όμως ότι υπάρχουν πολλά περιθώρια να εντατικοποιηθεί για το καλό της Ηπείρου.

κ. Κωσταδήμα, έχετε βλάχικες καταβολές καταγόμενος απ’ το Ματσούκι του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων. Σαν Βλάχος λοιπόν έχετε συνεργασία και ποia η άποψή σας για την ίδρυση της Παγκόσμιας Βλάχικης Αμφικτυονίας;

Το βλέπω πολύ σωστό αυτό που έγινε. Ο πρόεδρος κ. Μαγειριάς κάνει πολύ σωστά τη δουλειά του. Θέλει όμως και την υποστήριξη όλων μας. Εδώ όμως πρέπει να σας πω κάτι. Χρειάζεται πολλή δουλειά για ενημέρωση όλων των Ελλήνων για την καταγωγή των βλαχοφώνων Ελλήνων. Δεν δικαιολογείται σήμερα να βγαίνουμε εμείς οι Βλάχοι και να ονομάζουμε τους εαυτούς μας «Ρουμανόβλαχους». Δεν ήρθαν οι βλάχοι από τη Ρουμανία, αλλά από εδώ πήγαν στη Ρουμανία. Η συνεργασία με τη αμφικτυονία είναι καλή κι εγώ προσωπικά τη βοηθώ όσο μπορώ.

Πώς βλέπετε την ανάπτυξη της Ηπείρου με τα δεδομένα της οικονομικής κρίσης και της τεράστιας ανεργίας που μας έχει χτυπήσει την πόρτα;

Στην Ήπειρο έχουν γίνει πολλά τα τελευταία χρόνια, αλλά όχι τόσα για να μπορεί να βγει η Ήπειρος από τη λίστα των τελευταίων φτωχότερων περιοχών της Ελλάδας, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτός είναι και ο λόγος που, όπως εμείς υπολογίζουμε, ένα εκατομμύριο συμπατριώτες πήραν το δρόμο της ξενιτιάς. Αν υπολογίσει κανένας και την εσωτερική μετανάστευση θα δει ότι πολύ λίγοι μένουν στην Ήπειρο. Γι’ αυτό και μόνο που κατεβαίνουν σαν τουρίστες στην Ήπειρο είναι αρκετοί. Η Εγνατία πρόσφερε πολλά στην Ήπειρο, η Ιονία θα προσφέρει ακόμη περισσότερα. Η Ε65 όμως; Αλήθεια πήγαν ποτέ οι υπουργοί μια φορά από τα Τρίκαλα μέχρι την Εγνατία να ιδούν τι ωραία που είναι; Πήγαν ποτέ από τα Γιάννινα προς Κόνιτσα και Πωγωνιανή να ιδούν τι αγώνα κάνουν οι Ηπειρώτες κάθε φορά που θέλουν να πάνε στη γενέτειρά τους; Το αεροδρόμιο που είναι;

Κατανοητές πλήρως οι ...αγωνίες σας, αλλά εμενς εδώ στην Ήπειρο τις βιώνουμε καθημερινά. Παρακολουθώντας όσο βέβαια μπορούείτε τα δράμμενα του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων, θα μπορούσατε με λίγα λόγια να μας πείτε για τις προοπτικές που εσείς βλέπετε για το Δήμο μας;

Χαίρομαι πού μου βάζετε αυτό το ερώτημα, μια κι είμαι δημότης του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων. Ιδιαίτερη πατρίδα μου είναι το Ματσούκι, όπου γεννήθηκα και έζησα τα πρώτα 12 χρόνια. Καλή η προσπάθεια του τέως νομάρχη και τότε υπουργού να ενώσει την Πίνδο με δρόμο. Πολύ καλή η προσπάθεια. Όμως τα Τζουμερκα δεν μπόρεσαν να αναπτυχθούν. Δεν είναι δρόμος αυτός που υπάρχει από το Χαροκόπι- Παλιοχώρι-Συρράκου, Χρυστοί, Πράμαντα. Πώς να φέρουμε τουρίστες με τέτοιους δρόμους; Στο Ματσούκι η επικοινωνία με κινητά τηλέφωνα είναι σχεδόν αδύνατη. Στα βουνά αυτά που παλιά ήταν γεμάτα ζωή σήμερα έχουν μείνει δυο τρεις αρκούδες και μερικοί λύκοι. Δεν αξίζουν κάτι περισσότερο;

Κάτι άλλο που θέλετε να προσθέσετε;

Δε θέλω να κατηγορήσω κανένα, δεν φταίνε οι κρατούντες στην Ήπειρο. Εάν αυτοί δεν έχουν τη βοήθεια όλων μας, δεν θα καταφέρουν τίποτε. Και κάτι ακόμα, που φαίνεται λίγο εγωϊστικό: Εάν η Ήπειρος προσπαθήσει να προσελκύσει με οποιοδήποτε τρόπο το ένα εκατομμύριο Ηπειρώτες του εξωτερικού και τους άλλους Ηπειρώτες που βρίσκονται στην υπόλοιπη Ελλάδα δε χρειάζεται άλλους τουρίστες. ●

Die vier großen M der Peloponnes Monemvasia, Methoni, Mani, Mistra

Heute: Mistra, Der Vulkan der Geschichte

-----Von Sylvia Löser und Walter Bachsteffel-----

-----Fotos: S. Löser - W. Bachsteffel-----

Auf einem kegelförmigen Hügel von 624 Meter Höhe, einem Ausläufer des Taygetos, liegt ungefähr 6 Kilometer vom antiken und heutigen Sparta entfernt, die Ruinenstadt von Mistra. Sie breitet sich auf zwei Ebenen aus, am Fuß und in halber Höhe des Hügels, beschattet von der stolzen Burg, welche die Franken auf dem Gipfel erbauten. In der Tiefe erstreckt sich das farbenprächtige Eurotastal.

*So viele Jahre stand verlassen das Talgebirg,
das hinter Sparta nordwärts in die Höhe steigt,
Taygetos im Rücken, wo als muntre Bach
herab Eurotas rollt und dann, durch unser Tal
an Rohren breit hinfließend, eure Schwäne nährt,
dort hinten still im Gebirgtal hat ein kühn Geschlecht
sich angesiedelt, dringend aus cimmerischer Nacht,
und unersteiglich feste Burg sich aufgetürmt,
von da sie Land und Leute placken, wie 's behagt.'*

Mistra ist mit keiner anderen byzantinischen Stadt, die ihren mittelalterlichen Charakter bis in unsere Tage bewahrt hat, zu vergleichen. Im 'byzantinischen Pompeji', wie die Stadt oft genannt wird, blieben die Burg, das alte Straßenpflaster, Mauern, Paläste und Kirchen, zahllose Kapellen und sogar einige Privatwohnungen erhalten. Hier vor Ort wird die 1249 n. Chr. begonnene Geschichte der Stadt sehr lebendig. Der wichtigste Zeuge dieser Geschichte ist die in Versform verfasste Chronik von Morea. Aus ihr erfahren wir, dass der Herrscher von Achaia, der fränkische Fürst Wilhelm II. Villehardouin „einen wunderbaren Hügel erblickte“, Teil eines Berges, auf dem er eine prächtige Burg, „ein großes Bollwerk“ errichtete (Anm. d. Autoren: Myzethras, das spätere Mistra).

Der Herrschaft der fränkischen Ritter war dennoch nur kurze Zeit beschieden.

Bereits zehn Jahre später, 1259, nach der verlorenen Schlacht bei Pelagonien in der Nähe des nordgriechischen Kastoria, wurde Wilhelm II. Villehardouin von Michael Paläologos gefangen genommen. Michael, der Gründer der Paläologen-Dynastie, eroberte Konstantinopel von den Lateinern zurück. Er wurde als Michael VIII, zum Kaiser des byzantinischen Reiches gekrönt und erhielt 1262 im Gegenzug zur Freilassung des Wilhelm II. von diesem die strategisch wichtigen Stützpunkte auf der Südpeloponnes: Monemvasia, Mani, Geraki und Mistra.²

Während der byzantinischen Zeit kam zunehmend die geistige und soziale Elite nach Mistra. Sie besaß die erheblichen finanziellen Mittel, um aus der Kapitale Konstantinopel erstklassige Künstler anzulocken, die sich gerne fernab des Hofes und der Hauptstadt am Rande des Taygetos-Gebirges niederließen und der aufstrebenden Stadt besonders in der Blütezeit ab 1348 unvergängliche Werke hinterließen.

Aber wieder ließ der Abstieg nicht sehr lange auf sich warten.

Mistra ging trotz aller Elite oder gerade deswegen weiterlich seinem Ende entgegen. Das Ende wurde beschleunigt durch die Familienstreitigkeiten der letzten Palaiologen, die nicht einmal davor zurückschreckten, die Türken um Beistand zu bitten, um ihre persönlichen Differenzen mit Feindeswaffen auszutragen. Im Jahre 1460 schlug die Todesstunde von Mistra, als Sultan Murat II. seinen Siegeszug durch die Peloponnes begann.

„Damit war das brillante, abenteuerliche Kapitel des politischen und geistigen Mittelpunktes des untergehen-

den Kaiserreiches, des unvergleichlichen Zentrums des mittelalterlichen Hellenentums unwiderruflich abgeschlossen. Dennoch mangelte es nicht an erschütternden Augenblicken nach dem Fall Konstantinopels: Aufstände der Einheimischen gegen die Türken; ein blitzartiger Angriff des Fürsten von Rimini, Sigismondo-Pandolfo Malatesta, der als einzige Beute die sterblichen Überreste des Plethon, »des Prinzen unter den Philosophen seiner Zeit«, mitnehmen sollte, um sie in einem herrlichen Sarkophag vor der Kirche San Francesco in Rimini³ beizusetzen; die Eroberung durch die Venezianer und mündend schließlich in die bildhaften Wanderungen des Sinnsuchers Faust, seine Hochzeit mit der schönen Helena, die ihm einen Sohn mit dem beziehungsreichen Namen Euphorion schenkte.

Helena
Liebe, menschlich zu beglücken
Nähert sie ein edles Zwei
Doch zu göttlichem Entzücken
Bildet sie ein köstlich Drei.
Faust
Alles ist sodann gefunden;
Ich bin dein und du bist mein;
Und so stehen wir verbunden,
Dürft ' es doch nicht anders sein! ⁴

Diese Geschichte entsprang der erobernden Phantasie eines deutschen Dichterfürsten, der nach aller Kenntnis nie in Griechenland, geschweige am Taygetos, reiste. Die endgültige Eroberung gelang der Vegetation, die sich auf dem Hügel von Mistra ausdehnt, ohne von modernen Bauten verdrängt zu werden.“

Wenn wir heute das archäologische Gelände in seiner gesamten Schönheit bewundern, diesen Einklang von wechselnder und auch beendender Geschichte, Kunst und Natur, diesen „Vulkan der Geschichte“⁵, sind wir nur leicht irritiert durch deutsche Philologen, welche eifrig aus Goethes Faust II zitieren. Gönnen wir ihnen diese Aneignung, lassen wir lieber Bilder sprechen. ●

¹ Goethe, Faust II, Vers 8995 ff

² Zitiert nach: Doula Mouriki, „Mistra“ in Evi Melas (Ed.), „Alte Kirchen und Klöster Griechenlands“, Du Mont, S.198 f

³ Zitiert nach Doula Mouriki, „Mistra“ in Evi Melas (Ed.), „Alte Kirchen und Klöster Griechenlands“, Du Mont, S. 225

⁴ Dialog Helena – Faust, aus Goethe, Faust II, Vers 9700 f

⁵ Maurice Bressos, französischer Journalist und Romancier, „Le Voyage de Sparte“, 1906

Friedrichsdorf, liebe Mitbürgerinnen und Mitbürger,
liebe deutsche und griechische Freunde

Von **Thoma Papadopoulos**
(*Kreistagsabgeordneter seit 1997 (SPD Hochtaunuskreis)*
Hessen Ausschuss für Jugend Soziales und Integration)

Seit längerer Zeit wird in Deutschland viel Negatives über die Griechen geschrieben und in Griechenland wird viel Negatives über die Deutschen geschrieben. Ich wünsche mir, dass dies bald aufhört und wir zur Sachlichkeit zurückkehren. Hierzu eine paar persönliche Gedanken:

ICH HABE in meinem Kreis, in dem ich seit 44 Jahren lebe (Hochtaunuskreis) noch

nichts Negatives über Griechenland oder die Griechen gehört. Nach meiner Einschätzung genießen die hier lebenden Griechen hohes Ansehen, sie sind gut integriert und fürchten nicht, ihre Meinung offen auszudrücken. Sie haben Respekt vor allen hier lebenden Menschen, egal wie sie aussehen, welche Herkunft sie haben und welcher Konfession sie angehören. Dennoch fühlen sie sich von der negativen und undifferenzierten Stimmung gegen ihre Landsleute verletzt, welche sich gegen die Überschuldungskrise in ihrem Heimatland richtet. Das belastet natürlich auch die hier geborenen und aufgewachsenen jungen Menschen griechischer Herkunft.

Ich habe viele liebe deutsche Freunde gewonnen und natürlich auch Freunde aus anderen Nationen und ich bin stolz darauf, sie kennengelernt zu haben. Im Hochtaunuskreis leben Menschen verschiedener Herkunft friedlich miteinander. Und das haben wir auch den deutschen Mitbürgern und den engagierten Kommunalpolitikern zu verdanken, dafür bedanke ich mich.

Es gibt allerdings Menschen, die den Deutschen ständig an ihre Vergangenheit erinnern möchten; das ärgert mich und tut mir auch persönlich weh. Man darf nicht verkennen, dass viele Menschen neidisch auf die Deutschen oder auf Deutschland sind. Auf die Besten ist man immer neidisch.

Um zu den Besten zu gehören, müssen die Deutschen und natürlich wir – alle hier lebenden Migrantinnen und Migranten – hart arbeiten. Wir haben gemeinsam zum Wohlstand Deutschlands beigetragen. In Deutschland bekommt nach meiner Einschätzung jeder Mensch eine Chance, der den Willen hat, sein Leben positiv zu verändern; und ein persönlicher Hinweis in Richtung der ewigen Kritiker: Nach meiner Einschätzung ist die deutsche Gesellschaft viel toleranter als andere Länder, die Toleranz für sich beanspruchen.

Der Unterschied zu diesen Ländern besteht darin, dass Deutschland die Fehler der Vergangenheit anerkennt und sich dafür entschuldigt hat. In anderen Ländern, in denen immer noch Verbrechen gegen die Menschlichkeit – auch im Namen westlicher Demokratien – verübt werden, hat sich dieser Denkprozess noch nicht vollzogen.

Meinen griechischen Landsleuten empfehle ich, die Schuld für die jetzige Lage Griechenlands in den eigenen Reihen zu suchen und nicht die Deutschen und die anderen Europäer dafür verantwortlich zu machen. In Griechenland wissen viele nicht, dass es auch in Deutschland Menschen gibt, denen es schlecht geht und dass wir auch an sie denken müssen. In Griechenland und auch in anderen europäischen Ländern glauben viele Menschen, dass die Deutschen insgesamt reich sind und sich lediglich für ihre nationalen Belange interessieren.

Und man darf eines nicht verkennen: Die viel zitierten Ratenzahlungen an Griechenland dienen fast ausschließlich dazu, die Gläubigerbanken abzusichern; auch wenn es zwischenzeitlich in Vergessenheit geraten ist: Horrende Beträge, die jetzt dem Land fehlen, sind in den letzten 15 Jahren in Waffengeschäften, hauptsächlich in deutschen Firmen geflossen, die mit Schmiergeldern massiv unterstützt wurden. Auch wenn die zuständigen deutschen Manager und griechischen Empfänger in der Zwischenzeit zumindest teilweise strafrechtlich verfolgt und bestraft werden, bleibt festzuhalten: Jedes korrupte Geschäft hat zwei Seiten.

Deutschland könnte sich verstärkt als Partner in die griechische Krise einbringen und mit Fachleuten helfen, sowohl im Hinblick auf die Umorganisation der Verwaltungsstrukturen als auch hinsichtlich der Bekämpfung von Steuerhinterziehung. Die jetzigen Gesetze zwingen die Bevölkerung zu horrenden Steuerzahlungen, die teilweise für mehrere Jahre rückwirkend geltend gemacht werden. Darüber hinaus werden in Griechenland Gehälter um 40% gekürzt, während die Troika weitere Kürzungen und Einsparungen verlangt, ohne die geringsten Bemühungen in Richtung einer Entwicklung des Landes zu unternehmen. Die kleinen Leute sind wiederum die „Dummen“!

Die tatsächlichen Steuerhinterzieher, die seit Jahrzehnten kaum Steuern bezahlten und ihr Geld in der Schweiz gebunkert haben, tangiert dies nicht im Geringsten. Sie werden zu Lasten der einfachen Bevölkerung verschont.

Zum Schluss appelliere ich an beide Seiten, die teilweise über bestimmte Medien der Boulevardpresse – „die Griechen sind reicher als wir“ usw. – Polemik erzeugen, ihren Ton zu versachlichen und die gegenseitigen Beschimpfungen einzustellen.

Ich werde mich weiterhin für die Völkerverständigung einsetzen, vor allem für die Freundschaft zwischen Griechen und Deutschen. Ich habe hier in Deutschland viel gelernt, ich weiß, dass uns vieles verbindet. Für diese Verständigung werde ich nach wie vor meine ganze Kraft einsetzen. Ich wünsche mir, dass Deutschland weiterhin so bleibt wie es ist, weil ich mich als Teil dieses Landes, aber auch als Europäer fühle. Hier ist meine Heimat.

Meinen griechischen Landsleuten möchte ich sagen:

Ihr habt Schlimmeres erlebt und überlebt, habt Mut und haltet zusammen. Jedoch: Nur als Einheit könnt ihr das packen. Griechenland auch mit Hilfe Deutschlands wird das schaffen. In Erinnerung an Johann Wolfgang von Goethe's Worte: „Das Land der Griechen mit der Seele suchend“. Mit meinen besten Grüßen. ●

■ **Thomas Papadopoulos**

Kreistagsabgeordneter seit 1997 (SPD Hochtaunuskreis) Hessen
Ausschuss für Jugend Soziales und Integration
Beisitzer im Anhörungsausschuss des Hochtaunuskreises
UB Beirat der SPD Hochtaunus
Stel.Vorsitzender SPD Friedrichsdorf
Mitglied des SPD Vorstandes Köppern
Ehrenamtlicher Richter beim Hessischen Verwaltungsgerichtshof in Kassel
Schöffe beim Landgericht (Strafkammer) in Frankfurt am Main
Initiator der Gründung der Griechischen Gemeinde des Hochtaunuskreises e.V. und ehemaliger 1.Vorsitzender
Ehemalige Vorsitzender des Fußballvereins Hellas 80 Bad Homburg v.d.Höhe
Ehrenplakette der Griechischen Gemeinde (besondere und unteilbaren Hilfe der Auslands griechen)
Urkunde der Griechischen Gemeinde
Urkunde AWO
Ehrenurkunde Verdi
Träger der Silbernen Ehrennadel der Stadt Bad Homburg v.d.H.
Träger des Ehrenbriefes des Landes Hessen

Auszug aus der Rezension von Dr. Atif Lokhande

ICH BEWUNDERE Ihre Fähigkeit, die Szenen, Personen, Ereignisse minutiös zu beobachten und dies in einem sehr anziehenden Stil zu beschreiben; und dies nach vielen, vielen Jahren. Das haben Sie wahrscheinlich Ihrem guten Gedächtnis und/oder treu gemachten Notizen zu verdanken. Es gibt für mich keinen Zweifel, dass Sie ein Kenner des Hl. Berges Athos sind. Es kann auch nicht anders sein nach wenigstens 40 Besuchen zum Hl. Berg Athos. Ich hatte einiges an Literatur für die Vorbereitung meiner Athosreise gelesen. Schade, dass ich Ihr Buch nicht vorher entdeckt habe. Aber vielleicht war es gut so; denn so habe ich das Buch wahrscheinlich mehr genossen.

Im Unterschied zu mir –ein Novize auf diesem Bereich– haben Sie viele Mönche getroffen, mit vielen ausführlich gesprochen, mit ihnen Freundschaft geschlossen und noch

vielen mehr erlebt. Sie haben auch Zugang zu Klöstern und Skiten und Einsiedeleien gehabt, den die anderen Athosreisenden nicht so leicht haben können. Das hat Sie

auch bereichert. Kein Wunder, dass Sie so gerne zum Hl. Berg Athos reisen.

Ich war aber auch sehr angetan von vielen Informationen über die Athos-Geschichte und -Mönche, ihren Lebensstil und Theologie, Rituale und Feste, die sie beigelegt haben. So haben Sie einige meiner Fragen in Ihrem Buch beantwortet. Es war auch interessant, die andere Seite vom Klosterleben zu erfahren, z.B. was ein junger Mönch auf Athos vermisst (S.77, Abschnitt 2). Oder die Tatsache, dass auch Mönche nur Menschen sind (S.130, Abschnitt 2). Kurzum habe ich auf jeden Fall die ganze Zeit das Gefühl gehabt, dass ich mit Ihnen durch Athos reise; zu diesem Gefühl haben auch mein Athosaufenthalt und meine eigenen Erlebnisse beigetragen.

Haben Sie noch einmal herzlichen Dank für das Buch. Es war schön, Sie beide kennen gelernt zu haben. ●

Deutschland braucht eine interkulturelle Öffnung

Die Elliniki Gnomi spricht mit dem deutsch-griechischen Migrationsforscher Dr. **Mark Terkessidis**

Anlässlich der Veranstaltung „Welche Willkommenskultur brauchen wir“, der ALLIANZ Kulturstiftung in Kooperation mit der Stadt Köln, dem WDR, dem Kölner Stadt-Anzeiger und der Akademie der Künste der Welt, trafen wir Dr. Mark Terkessidis. Er war einer der Diskussions Teilnehmer.

TERKESSIDIS ist deutscher Journalist mit griechischen Wurzeln, Autor und Migrationsforscher mit den Schwerpunkten Jugend- und Popkultur, Migration und Rassismus. Er studierte in Köln Psychologie und war Redakteur und Autor bei verschiedenen Zeitungen sowie Sendern. Nach einem Lehrauftrag an der Universität Köln bis 2002, lehrt er heute an der Universität St. Gallen in der Schweiz. Er ist Mitbegründer des „Institute for Studies in Visual Culture“ und kann einen umfangreichen Katalog an Veröffentlichungen vorweisen. Bekannt wurde er durch sein Buch „Banalität des Rassismus“. Die Kölner Veranstaltung verstanden die Organisatoren als Reaktion auf die Tatsache, dass Europa zunehmend den Eindruck erweckt, eine menschenabweisende Trutzburg geworden zu sein. Dies machte zuletzt Papst Franziskus in seiner Messe auf Lampedusa nach der Flüchtlingstragödie deutlich. Es wird die Frage gestellt, ob in einem Europa dessen Bevölkerung nach 2025 drastisch abnehmen wird, die Einwanderung weiterhin so restriktiv wie bisher praktiziert werden kann. Besonders skeptisch sehen Experten die demographische Entwicklung in Deutschland.

EG: In Ihrem Buch „Banalität des Rassismus“ beschreiben Sie eine rassistische Disposition der Deutschen. Ist das wirklich etwas spezifisch Deutsches? Gibt es nicht auch unter den Migranten in Deutschland rassistische Dispositionen?

Ich beschreibe keine besondere „Disposition“ der Deutschen. Rassismus gibt es in allen Nationalstaaten, aber er kommt unterschiedlich zum Ausdruck. Was ich beschreibe, ist eine gewisse Normalität von Rassismus. Der kommt nicht einfach so vor in einer Gesellschaft, quasi zufällig, sondern es gibt so etwas wie ein „rassistisches Wissen“ über die Unterschiede zwischen „uns“ und „ihnen“. Und es gibt eine Ausgrenzungspraxis: Bestimmte Personen werden bei der Zuteilung von Ressourcen, Dienstleistungen und Positionen benachteiligt. Ein türkischer Name etwa erhöht in Deutschland das Risiko messbar nicht zu einem Vorstellungsgespräch eingeladen zu werden. Nur wenn beides zusammen kommt – Wissen und

Dr. Mark Terkessidis mit Christina Alexoglou-Patelkos, Projektleiterin der KAUSA Servicestelle Köln

Ausgrenzung – können wir sinnvoll von Rassismus sprechen. Wenn also ein griechischer Name dazu führt, dass jemand eine Wohnung nicht bekommt (weil der Vermieter von finanzieller Unzuverlässigkeit ausgeht): klarer Fall von Rassismus. Wenn Personen griechischer Herkunft in Deutschland denken, alle Deutschen seien genetisch Nazis – dumm, aber nicht rassistisch, weil es in der Bundesrepublik keine generelle Ausgrenzungspraxis gegen Personen deutscher Herkunft gibt.

EG: Auf der Veranstaltung in Köln haben Sie die Meinung vertreten, es sei inzwischen lästig in Deutschland über Willkommenskultur zu sprechen. Seit 1945 hätte es in Deutschland ein Rein und Raus von über 100 Millionen Menschen unterschiedlichster Kultur, Ethnie und Religion gegeben. Das ist für Sie Normalität. Warum kümmert sich dann die deutsche Politik auf einmal so sehr um dieses Thema? Gibt es Nachholbedarf?

Na klar gibt es Nachholbedarf. Seitdem „Fachkräftemangel“ herrscht, keine geburtenstarken Jahrgänge mehr nachwachsen und Deutschland als Einwanderungsland mäßig attraktiv ist, müssen ganz im instrumentellen Sinne gute Bedingungen geschaffen werden. Ich habe nur meine Probleme mit den Begriffen: Willkommens- und Anerkennungskultur, die neue Devise klingt wieder primär nach guter Stimmung. Wir brauchen aber eine echte „interkul-

turelle Öffnung“ der Institutionen. Die Frage ist nicht, ob Schüler mit Migrationshintergrund im deutschen Bildungssystem willkommen geheißen und anerkannt werden, sondern ob dieses Bildungssystem „fit“ ist für die mittlerweile ganz normale Vielfalt! Da geht es um alle, und das geht alle an.

EG: Kommen wir zurück auf das Thema Rassismus in der Gesellschaft und z. B. das Phänomen „Goldene Morgenröte“ in Griechenland. Würden Sie als Experte sagen, dass die Wirtschaftskrise Rassismus fördert? Oder gibt es einen latenten solchen, der z. B. jetzt in Griechenland zum Vorschein kommt bzw. durch die Goldene Morgenröte eine Stimme bekommen hat?

Sicher ist Rassismus auch „konjunkturabhängig“, aber das ist doch keine hinreichende Erklärung: der Schweiz geht es so gut wie nie und dennoch wählen dreißig Prozent eine Partei mit rassistischen Positionen. In Griechenland hat es mit der Einwanderung vor allem aus Albanien einen, im übrigen überhaupt nicht latenten, sondern ganz offenen Rassismus gegeben – wie in meiner eigenen Familie zur Jahrtausendwende über albanische Einwanderer gesprochen wurde, das möchte ich hier nicht wiedergeben (gleichzeitig hatten albanische Handwerker natürlich sämtliche Reparaturen am Haus gemacht). Darüber hinaus ist in Sachen Einwanderung kaum etwas geklärt worden, rechtlich, politisch, institutionell – erst die Regierung Papandreu hatte damit zumindest

verbal begonnen, bevor die Krise dazwischen kam. Und die Goldene Morgenröte beruft sich auf sehr griechische Traditionen: seit der „dritten hellenischen Zivilisation“ hat Griechenland immer seinen eigenen Faschismus gehabt. Rassismus und Populismus sind gesamteuropäische Phänomene, aber mit je eigenen Ausprägungen.

EG: In einem Artikel der britischen Tageszeitung The Guardian schreiben Sie in einem sehr interessanten Artikel, dass obwohl Deutschland Fachkräfte braucht und zurzeit viele qualifizierte Griechen eine berufliche Chance in Deutschland suchen, die Deutschen ihnen gegenüber skeptisch sind. Sie würden am Fleiß dieser Menschen zweifeln und ihnen keine Wohnung vermieten. Ist das nur eine rhetorische Spitze oder meinen Sie das ernst?

Das meine ich völlig ernst. Das müsste man systematisch untersuchen, aber ich habe mehr als eine Geschichte gehört, dass zumal bei der Wohnungssuche die übelsten Verdächtigungen geäußert wurden. Und ich muss ja jetzt nicht aus der Medienberichterstattung etwa der Bild-Zeitung zitieren. „Hier bettelt der Grieche um unser Geld“ war eine legendäre Überschrift, als Papandreu um die Aktivierung des Rettungsschirms gebeten hat.

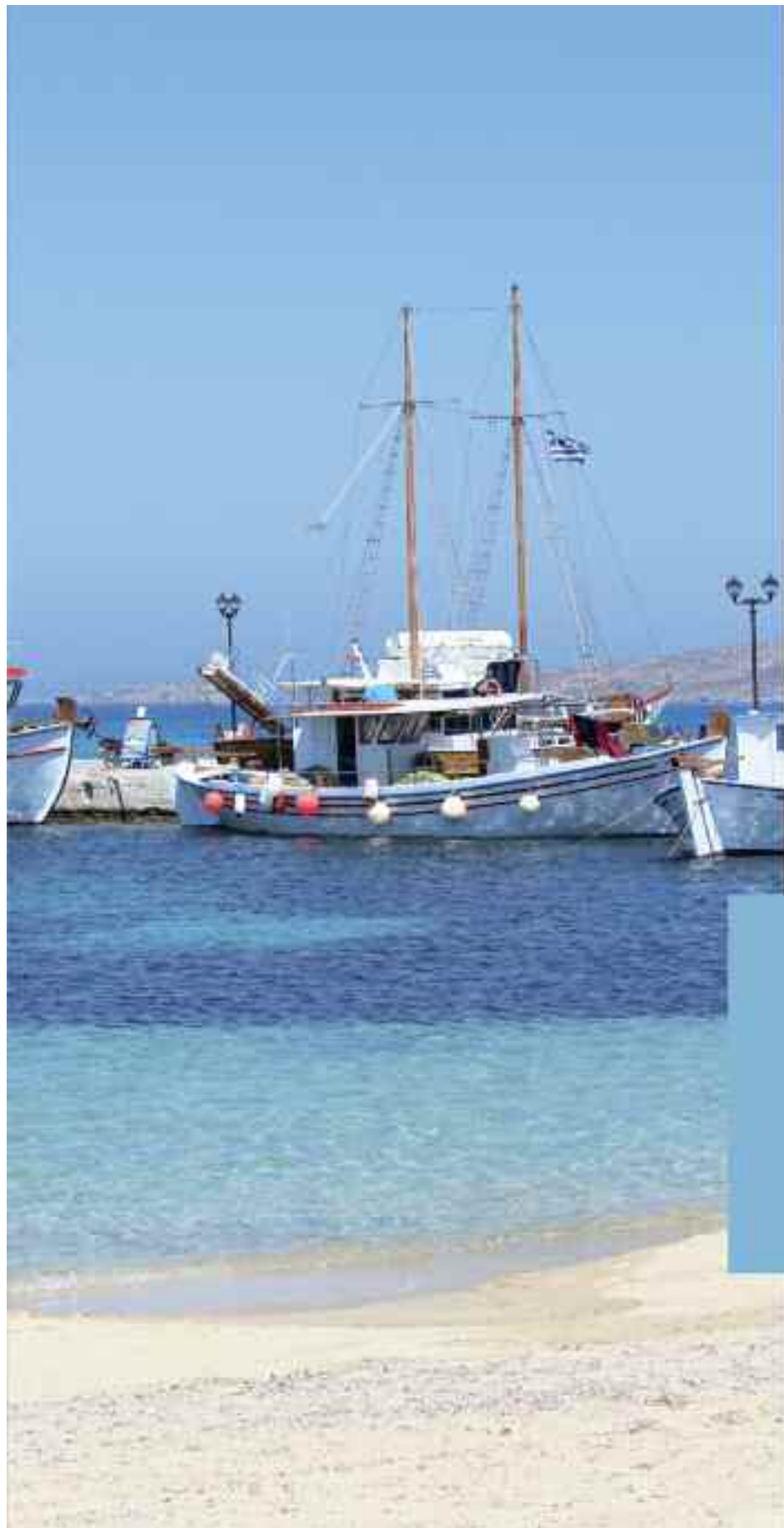
EG: An anderer Stelle schreiben Sie im gleichen Artikel, Deutschland und Griechenland sind zwei unterschiedliche Pole innerhalb der EU-Familie. 2014 haben wir Europawahlen. Unserer Meinung nach werden das die wichtigsten Wahlen seit Gründung der EU sein und die „europäischsten“. Denn 2014 geht es ums Eingemachte: Um die Zukunft der EU und der Eurozone sowie der Idee des Vereinten Europas, der größten Friedensbewegung aller Zeiten. Wie ist Ihre Meinung dazu? Können Sie uns ein Bild geben, wie das Zusammenleben innerhalb Europas in den nächsten 20 Jahren aussehen wird?

Ich kann auch nicht in die Zukunft sehen. Aber im Hinblick auf Europa hat die Krise, deren Auswirkungen ich natürlich nicht beschönigen möchte, doch gezeigt, dass dieses seltsame Gebilde mit seinen vielen Sprachen und Stimmen plötzlich doch eine gewisse Stabilität hat. Jetzt erst wissen wir doch, dass wir unwiederbringlich in Europa leben. Und ich bin fest davon überzeugt, dass die europäische Einigung weitergehen wird.

EG: Wenn wir Sie richtig verstanden haben, sind Sie ein Verfechter der Ansicht, beide Seiten in der Gesellschaft müssen aufeinander zugehen. Nur so haben Parallelgesellschaften keine Chance. Das von Ihnen in Köln gebrachte Beispiel zur Verbildlichung dessen, was Sie damit meinen, fand ich sehr treffend: Eine Klasse mit 60 % Kindern mit Migrationshintergrund in einer deutschen Großstadt ist heute Normalität. Wenn im Lehrerzimmer aber Null Lehrer mit Migrationshintergrund vorhanden sind, dann ist das gelebte Parallelgesellschaft. Welche Empfehlungen haben Sie an Politik und Gesellschaft in diesem Zusammenhang?

Ich finde, das mit den „beiden Seiten“ hat sich ganz einfach erledigt: die Bevölkerung insgesamt ist vielfältig und das ist der Ausgangspunkt. Was hat Herkunft denn für eine Aussage? Wir beide haben einen griechischen Nachnamen, aber unser Verständnis unserer Herkunft kann völlig unterschiedlich sein – wie wir uns auch in Dutzenden von anderen relevanten Tätigkeiten und Auffassungen unterscheiden. Die Empfehlung läuft darauf hinaus diese komplizierte Realität zu akzeptieren und mit „Integration“ aufzuheben. Es geht nicht darum die Einwanderer mit ihren angeblichen Defiziten in die „deutsche“ Gesellschaft zu integrieren, sondern die Institutionen und Organisationen – das Bildungssystem, die Verwaltung, den Gesundheits- und Sozialbereich, die Kultureinrichtungen etc. – auf diese Vielfalt hin neu auszurichten. Das nenne ich „Programm Interkultur“. Sie haben es gesagt: heute ist das Lehrerzimmer die Parallelgesellschaft, weil es der Vielfalt nicht mehr entspricht. Also brauche ich mehr Lehrer mit Migrationshintergrund; ich brauche Lehrer, die ein „Kontextwissen“ über Einwanderung haben; ich brauche welche, die mitten im Leben der Gesellschaft stehen. Wenn ich immer nur auf die „Problemkinder“ mit den Sprachschwierigkeiten und den dysfunktionalen Familienverhältnissen schaue, dann tue ich so, als wäre das deutsche Schulsystem eigentlich prima – nur „diese Kinder“ stören. Tatsächlich benötigt das verknöcherte Bildungswesen insgesamt dringend Reformen. Wenn man von einer Schule sagt: da gehen 80 % Kinder mit Migrationshintergrund hin, dann scheint das gleich ein Katastrophengebiet zu sein. Aber das sind erstmal 100 % Kinder. Und wenn ich meine Aufgabe darin sehe für alle die richtigen Lernbedingungen herzustellen, dann bin ich auf dem richtigen Weg, dem der Innovation. Ich zumindest wünsche mir schließlich Veränderung.

EG: Herr Dr. Terkessidis, wir danken für dieses Gespräch. ●

Zu den schönsten
Plätzen Griechenlands

Hotels • Villen • Ferienhäuser
auf dem Festland sowie auf
40 unvergleichlichen Inseln

Attika Reisen

Griechenland • www.attika.de

„Ohne Solidarität funktioniert Europa nicht. Die Jugendlichen liegen uns am Herzen“

Bildungsstaatssekretär **Thomas Rachel** MdB im Interview

Herr Rachel, Griechenland gehört noch immer zu den Sorgenkindern Europas. Sie sind regelmäßig in dem Land. Wie ist die Lage der Jugendlichen dort? (Arbeitslosigkeit etc.)

ES BESTEHT durchaus eine schwierige Ausgangssituation, da Griechenland von der Krise geprägt ist. Es herrscht eine hohe Jugendarbeitslosigkeit von über 60 Prozent, der es entgegenzuwirken gilt. Es ist mir eine Herzensangelegenheit, die Beschäftigungschancen junger Menschen auch in Griechenland zu fördern.

Immer wieder ist zu hören, dass viele griechische Jugendliche ihr Glück in Deutschland suchen. Ist da etwas dran? Und sind das wirklich Fachkräfte, die Deutschland braucht? Und fehlen die dann nicht in Griechenland?

Zunächst einmal ist es völlig normal, dass auch junge Griechen an deutschen Hochschulen studieren und hier ihre Jobchancen ausloten. Sie sind oft sehr gut qualifizierte und z.B. im IT-Sektor interessante Fachkräfte. Unabhängig davon beraten wir die griechischen Partner dabei, die duale Ausbildung mit den zwei Lernorten Berufsschule und Betrieb in dem Mittelmeerraum einzuführen. Die duale Ausbildung bei uns hat ganz wesentlich zur geringen Jugendarbeitslosigkeit in Deutschland beigetragen. Eine praxisorientierte Ausbildung besonders im Bereich Tourismus ist ein zukunftstragendes System, die Beschäftigungschancen griechischer Jugendlichen in Griechenland selbst zu fördern. Dabei ist Deutschland ein wichtiger Partner unter den EU-Mitgliedsstaaten.

Das Bundesbildungsministerium arbeitet mit der griechischen Regierung eng zusammen. Sie selbst haben kürzlich in Athen ein Projekt zur dualen Ausbildung gestartet. Es heißt „Mendi – Mentoring Dual International“. Was genau ist das? Worum geht es da? Warum ist das so gut? Beispiel Robinson Club, konkret, schon Ergebnisse? Worum ging es jetzt bei Ihrem Besuch auf Kreta? Ist Deutschlands duales Ausbildungssystem ein Exportschlager?

Das vom BMBF mit 1,4 Mio. Euro unterstützte Projekt MENDI hat zum Ziel, Elemente des dualen Ausbildungssystems in Griechenland einzuführen. In der Wachstumsbranche Tourismus soll exemplarisch deutlich werden, dass die Beschäftigungsfähigkeit Jugendlicher durch stärker arbeitsplatzorientiertes Lernen deutlich verbessert werden kann. Die griechischen und deutschen Hotels und Unternehmen arbeiten dabei eng zusammen und das ist auch wichtig. Mit Unterstützung des Bundesministeriums für Bildung und Forschung baut die DEKRA-Akademie in enger Kooperation mit der TUI-Tochter Robinson Club berufliche Qualifizierungen nach deutschem Vorbild an den Standorten Athen und Heraklion auf. Durch die Zusammenarbeit mit der Außenhandelskammer (AHK) in Athen wird sichergestellt, dass

die erlangten Abschlüsse sowohl in Griechenland als auch in Deutschland anerkannt werden. Hier werden hohe Qualitätsstandards erreicht. Die Universität Osnabrück übernimmt die wissenschaftliche Projektbegleitung. Aus unserer Sicht ist das Projekt MENDI erfolgreich gestartet. Dies ist ein gutes Beispiel für weitere duale Projekte in Griechenland. Wir sind gerne bereit, den Ausbau dieser Initiative im Rahmen der deutsch-griechischen Berufsbildungs Kooperation weiter zu begleiten. An welchen Standorten dies geschehen sollte, hängt auch vom Bedarf ab und wird Gegenstand der weiteren Abstimmung mit dem griechischen Bildungsministerium und anderen beteiligten Akteuren sein.

Grundlage von MENDI ist das sogenannte Berliner Moratorium, das die Bildungsminister sieben europäischer Länder im Dezember 2012 unterzeichnet haben. Welche Rolle spielt in Europa die Berufsbildungszusammenarbeit? Warum ist die so wichtig? Und wie funktioniert die überhaupt?

Die Grundlage für das Projekt MENDI ist das Berliner Memorandum, das die Bildungsminister sieben europäischer Länder – unter anderem auch Deutschlands und Griechenlands – im Dezember 2012 unterzeichnet haben. Im April 2013 haben unsere beiden Länder im Rahmen der bilateralen deutsch-griechischen Kooperationsvereinbarung zur Berufsbildung eine Arbeitsgruppe eingerichtet, die aus Vertretern der jeweiligen Ministerien, Berufsbildungsexperten und Vertretern von Arbeitgebern und Arbeitnehmern sowie Kammern besteht. Unter der Leitung der Bildungsministerien der beiden Länder werden dort die Projektfortschritte bewertet und weitere gemeinsame Projekte in der Beruflichen Bildung entwickelt. Wir haben Griechenland im Blick!

Nicht nur bei der Bildung, auch bei der Forschung scheinen Deutschland und Griechenland

immer enger zusammenzuarbeiten. Zu Beginn des Jahres haben Sie zwanzig bilaterale Projekte gestartet. Wie wollen Sie der griechischen Wirtschaft durch Forschung wieder auf die Beine helfen?

Eine weitere gute Nachricht im Forschungsbereich: Deutschland und Griechenland intensivieren die Zusammenarbeit auch im Bereich Forschung mit einem „deutsch-griechischen Forschungsprogramm“. Zum 1. Januar 2014 startete das Bundesministerium für Bildung und Forschung und das griechische Ministerium für Bildung und religiöse Angelegenheiten zwanzig bilaterale Forschungsprojekte. Das Themenspektrum reicht von der Gesundheits- und Energieforschung, der Bioökonomie über Schlüsseltechnologien, den Informations- und Kommunikationstechnologien, Nanotechnologie und Photonik bis hin zu den Geistes- und Sozialwissenschaften. Beide Länder stellen für diese Projekte zusammen mehr als 10 Millionen Euro bereit.

In der derzeitigen schwierigen Wirtschaftslage gehören stärker entwicklungsorientierte Projekte, mehr Beteiligung der Privatwirtschaft und eine verstärkte Kooperation zwischen Wirtschaft und staatlichen Forschungseinrichtungen und Universitäten mit zu den wichtigsten Zielen in Griechenland. Das decken wir mit unseren Forschungsprojekten ab. Das „deutsch-griechische Forschungsprogramm“ ist das einzige bilaterale Forschungsprogramm, das die Bundesrepublik Deutschland mit einem anderen EU-Mitgliedsstaat hat. Alle sonstigen Kooperationen laufen nur noch über das Europäische Forschungsprogramm „Horizont 2020“. Dieses zusätzliche bilaterale Programm soll gerade die Entwicklung und Wettbewerbsfähigkeit Griechenlands stärken.

Die grenzüberschreitende Forschung und Innovation verbessert ganz allgemein den Zusammenhalt in Europa und gibt neue Impulse für Wohlstand und Wachstum. Gemeinsam mit Griechenland wollen und können wir herausragende Forschungs-ideen fördern und die Ergebnisse zur Anwendung bringen. Daher sind die Programme ganz bewusst

so ausgerichtet, dass besonders kleine und mittlere Unternehmen eingebunden sind.

Welches dieser Forschungsprojekte ist besonders interessant? Warum?

Die Energieforschung steht im besonderen Fokus der Deutsch-Griechischen Forschungskoperation. Dabei sollen beispielsweise neuartige Materialien für Solarzellen und Konzepte für last-flexible Kraftwerke entwickelt werden. Der Übergang zu einer modernen, CO₂-armen und sicheren Energieversorgung lässt sich nur gemeinsam mit europäischen und internationalen Partnern lösen. Die Bundesregierung hat sich daher zum Ziel gesetzt, das Energiekonzept 2050 auch durch bilaterale Zusammenarbeit umzusetzen. Dabei ist Griechenland ein wichtiger Partner.

Ein weiterer Schwerpunkt ist die Entwicklung von Datenspeichern der Zukunft. Graphen optimierte Speicherzellen können Informationen tausendmal schneller als Flash-Speicher schreiben und lesen und benötigen dafür vergleichsweise wenig Energie. Deutsche Wissenschaftler wollen gemeinsam mit Partnern in Griechenland die Langzeit-Stabilität und Haltbarkeit dieser Speicherzellen verbessern.

Vor dem Hintergrund der Finanz- und Wirtschaftskrise erfahren die Sozial- und Geisteswissenschaften in der bilateralen Zusammenarbeit ebenfalls eine besondere Bedeutung. Die wirtschaftspolitischen Ereignisse und die gegenseitige Wahrnehmung in Griechenland und Deutschland sind feste Bestandteile der Forschungskoperation. Wenn wir mehr über die sozio-ökonomischen Auswirkungen der Krise wissen, können wir diese auch besser verstehen und bekämpfen.

Weiterhin werden Projekte zur mediterranen Ernährungssicherheit sowie zur nachhaltigen Agrarproduktion für gesunde und sichere Lebensmittel gefördert.

Bundesministerium für Bildung und Forschung

FOODEXPO 2014 – DHW

Me μεγάλη επιτυχία διεξήχθη η πρώτη έκθεση FOOD-DEXPO 2014 με αθρόα προσέλευση των ενδιαφερομένων από όλους τους χώρους της παραγωγικής διαδικασίας στην Ελλάδα.

ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ λοιπόν της FOODEXPO 2014 διοργανώθηκε Ημερίδα σε συνεργασία με τον Γερmano-Ελληνικό Επιχειρηματικό Σύνδεσμο DHW, με θέμα «**Πρώτοσηση των ελληνικών προϊόντων στην αγορά της Γερμανίας**». Τον DHW εκπροσώπησε ο αντιπρόεδρος **Γιάννης Βασιλείου**. Επίσης την οργάνωση της Ημερίδας από πλευράς DHW με τους διοργανωτές επωμίστηκε ο οικονομολόγος και μέλος του DHW Τρύφων Κοιτασόπουλος ο οποίος ήταν και ομιλητής στο πάνελ με θέμα την αναλυτική παρουσίαση του προφίλ του γερμανού καταναλωτή. Ο Γιάννης Βασιλείου άνοιξε την Ημερίδα, αφού μετέφερε τους χαιρετισμούς και την πίστη του στις προσπάθειες των Ελλήνων εξαγωγέων του ευρωπαϊκού των Γερμανών Φυλελευθέρων και σημερινού ιδρυτή του νέου κόμματος στην Ελλάδα «Ελληνες Ευρωπαίοι Πολίτες» **Γιώργου Χατζηκράκη**. Στην συνέχεια αφού παρουσίασε το ομογενειακό επιχειρηματικό δυναμικό της Γερμανίας στηλίτευσε τις αγκυλώσεις του πολιτικού συστήματος στην Ελλάδα και τα σφάλματα των πολιτικών του παρελθόντος λέγοντας: «Πιστεύουμε ότι η Ελλάδα έχει πάμπολλες δυνατότητες, προοπτικές και ευκαιρίες για να βγει από την κρίση σχετικά σύντομα. Προϋπόθεση όμως γι αυτό είναι η απομάκρυνση της Ελλάδας από την κρατική διαφθορά και η δημιουργία μιας παραγωγικής οικονομίας. Μας ανησυχεί το γεγονός ότι οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις όχι μόνον δεν αναπτύσσονται αλλά πνίγονται. Η Ελλάδα δεν χρειάζεται μόνο επενδύσεις κολοσσών και fast track. Η Ελλάδα χρειάζεται μικρές εξωστρεφείς, υγιείς, δραστήριες και ως επί το πλείστον οικογενειακές επιχειρήσεις που θα αποτελέσουν τον κορμό μιας υγιούς επιχειρηματικότητας.»

Τέλος αφού εξήγησε διεξοδικά την σημασία της διατύπωσης και κατάρτισης του «**Σήματος Ποιότητας Ελληνικής Μεσογειακής Κουζίνας**» για την πιστοποίηση εστιατορίων κατ' αρχήν στην Γερμανία, έκλεισε με την υπόσχεση ότι ο Γερmanoελληνικός Επιχειρηματικός Σύνδεσμος DHW τόσο από τα κεντρικά του γραφεία στην Γερμανία όσο και από τα γραφεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης θα είναι πάντα δίπλα σε κάθε επιχείρηση και σε κάθε επιχειρηματία που χρειάζεται στήριξη. Στο πάνελ της ημερίδας συμμετείχαν επίσης από Γερμανία, ο **Γιώργος Παχιαδάκης** των εταιρειών **SIMEION** και **TASTE GREECE**, και ο **Clemens Mahnecke**, εκπρόσωπος της εταιρείας πιστοποίησης τροφίμων IFS, οι οποίοι μίλησαν για το πώς πρέπει τα ελληνικά προϊόντα να διαδοθούν στην ποιοτική αγορά τροφίμων της Γερμανίας και ποιές πιστοποιήσεις γι' αυτό χρειάζονται.

Zentralstelle für internationale Berufsbildungs Kooperation richtet deutsch-griechischen Workshop aus

Gruppenfoto der Teilnehmer des Workshops. Erste Reihe fünfter von links DHW-Vizepräsident Jannis Vassiliou. Links von ihm Christina Alexoglou-Patelkos, Projektleiterin KAUSA Servicestelle Köln

Deutsche und griechische Bildungsexperten diskutierten im Rahmen eines Workshops der Zentralstelle für internationale Berufsbildungs Kooperation intensiv über die Umsetzungsmöglichkeiten von betrieblichen Lernformen in Griechenland.

ANLASS der Veranstaltung war der Projektstart von fünf Machbarkeitsstudien, die derzeit von der Zentralstelle gefördert werden. Die Studien sollen Erkenntnisse zur Umsetzbarkeit von betrieblichem Lernen gewinnen und Deutsche mit Griechen vernetzen, um gemeinsame Projekte in der Ausbildungskooperation anzustoßen. Die Teilnehmerinnen und Teilnehmer generierten wichtige Impulse zur Gestaltung der Machbarkeitsstudien und zur Implementierung der Deutsch-Griechischen Berufsbildungszusammenarbeit.

Zum Workshop der Zentralstelle für internationale Berufsbildungs Kooperation kamen 35 Teilnehmerinnen und Teilnehmern aus Deutschland und Griechenland. Unter den Teilnehmenden waren, neben den Projektpartnern der Machbarkeitsstudien aus Deutschland und Griechenland, Universitätsprofessoren genauso wie hochrangige Vertreter der Wirtschaft beider Länder, Expertinnen und

Experten der Berufsbildung sowie die Mitglieder der Deutsch-Griechischen Arbeitsgruppe. Die Deutsch-Griechische Arbeitsgruppe ist das politische Gremium der Berufsbildungs Kooperation beider Länder, das sich aus Vertreterninnen und Vertretern der Ministerien und Sozialpartner zusammensetzt.

Den Auftakt des Workshops bildete ein gemeinsames Abendessen bei dem die Teilnehmerinnen und Teilnehmer von Prof. Dr. Reinold Weiß, den ständigen Vertreter des Präsidenten und Leiter des Forschungsbereichs im Bundesinstitut für Berufsbildung (BIBB), begrüßt wurden. Die offizielle Eröffnung des Workshops wurde durch Christian Sert, den zuständigen Referatsleiter für die bilateralen Kooperationen im Bereich der Berufsbildung im Bundesministerium für Bildung und Forschung (BMBF), eingeleitet.

„Der Workshop verfolgte das Ziel, eine gemeinsame Wissensbasis zu schaffen, um Überschneidungen und Doppelarbeiten in den fünf Machbarkeitsstudien zu vermeiden. Außerdem sollten mit der Vernetzung der beteiligten Akteure die Weichen für weitere Deutsch-Griechische Ausbildungskooperationsprojekte gestellt werden. Durch die aktive Beteiligung der Teilnehmenden sind wir diesen Zie-

len ein großes Stück näher gekommen“, zeigte sich Tobias Wolfgarten, Projektleiter in der Zentralstelle für die Kooperation mit Griechenland, mit den Ergebnissen des Workshops zufrieden.

Im Oktober 2013 hatte die Zentralstelle Zuwendungen für die Durchführung von fünf Machbarkeitsstudien in Griechenland ausgeschrieben. Seit dem 1. Dezember werden fünf Machbarkeitsstudien gefördert, die mehrere Ziele verfolgen. Zum einen soll eine Potentialanalyse zur Möglichkeit der Einführung von dualen Ausbildungsstrukturen durchgeführt werden. Dabei sollen in vier Bereichen (Erneuerbare Energien/energieeffizientes Bauen und Sanieren, Transport und Logistik, produzierendes Gewerbe, Tourismus) Berufe identifiziert werden, die sich für die Einführung von betriebsbasierten Lernformen eignen. Darüber hinaus sollen Akteure identifiziert werden, die bereit sind, sich an einem Ausbildungs-

projekt mit betriebsbasiertem Lernen zu beteiligen (Unternehmen, Berufsschulen, Kammern usw.). Zudem wird angestrebt den Unterstützungsbedarf dieser Akteure für die Durchführung eines solchen Projekts zu ermitteln – beispielsweise die Ausbildung von Ausbildern und Berufsschullehrern und die Entwicklung des Prüfungswesens. Zum anderen sollen belastbare Kontaktnetzwerke relevanter Akteure geschaffen werden, die den Kern bei der Umsetzung von Deutsch-Griechischen Ausbildungskooperationsprojekten bilden sollen.

Die Machbarkeitsstudien sind eingebettet in die Aktivitäten, die auf Basis des Memorandums zur Kooperation in der Berufsbildung vom Dezember 2012 zwischen der deutschen und der griechischen Regierung vereinbart wurden. Das BMBF hat die Federführung in den bilateralen Berufsbildungs Kooperationen.

Werden Sie Abonnent

Bitte senden Sie mir die Monatszeitung ELLINIKI GNOMI zum Preis von 40 €, inkl. MwSt.

Das Abonnement gilt für ein Jahr, ab dem nächsten Monat:

Ihre Anschrift:

Name (Bitte in Großbuchstaben schreiben):

Frau ☐ Herr ☐

Titel:

Vorname: Nachname:

Straßenhausnummer:

PLZ/Ort:

Land:

E-Mail: Telefon, Vorwahl und Rufnummer:

Für mehr als ein Ab. geben Sie bitte hier die Anzahl an:

Kosten des Abonnements für 10 Ausgaben pro Monat: 40 €

Kosten des Abonnements für 20 Ausgaben pro Monat: 76 €

Kosten des Abonnements für 30 Ausgaben pro Monat: 112 €

Nach Erhalt Ihrer Daten wird Ihnen eine Rechnung geschickt, zusammen mit den Kontaktdaten der Zeitung ELLINIKI GNOMI. Die Rechnung soll innerhalb von zwei Wochen beglichen werden.

Bitte füllen Sie Ihr Abonnement-Coupon aus und senden es an die Anschrift der ELLINIKI GNOMI. Gleichzeitig möchten wir Sie bitten uns per E-Mail info@elliniki-gnomi.eu zu informieren.

Wenn Sie die Fortsetzung des Abonnements nicht mehr benötigen, bitten Sie bitte das unten angegebene Feld aus und senden Sie uns ein Schreiben an die oben angegebene Adresse der ELLINIKI GNOMI.

Ich wünsche nicht mehr die Fortsetzung des Abonnements ☐

Widerrufbefreiung: Sie haben das Recht, diese Bestellung innerhalb von zwei Wochen nach ihrer schriftlichen Benachrichtigung zu widerrufen. Zur Wahrung der Frist genügt die rechtzeitige Absendung des Widerrufs an die geschriebene Adresse der ELLINIKI GNOMI. Der Widerruf bindet keine Begründung.

Widerrufsansprüche: Ihre Widerrufsbefreiung ist nicht anwendbar, wenn Sie die Zeitung ELLINIKI GNOMI bestellt haben.

Datum/Unterschrift:

Anschrift des Zeitungsverlages und Kontakt mit uns:

Zeitung ELLINIKI GNOMI, Graunstraße 28, 10623 Berlin

Anschrift der ELLINIKI GNOMI in Griechenland:

Georgia Kostakopoulou, «Elliniki Gnomi»,

Katagoritis 3, 42100 Trikala, Griechenland

Tel. 0030/24310/78272, Handy: 0030/6944051292, E-Mail: info@elliniki-gnomi.eu

Zwischen Schuld und Schulden

Bundespräsident Joachim Gauck auf Staatsbesuch im Epirus

Von **Sylvia Löser - Walter Bachsteffel** Fotos: **Kostas Ziagkos**

Lingiades? Wo? Zugegeben, das kleine Örtchen Lingiades, herrlich oberhalb des Sees und der Stadt Ioannina gelegen, ist nicht leicht zu finden. Heute aber schlägt hier das Herz Griechenlands trotz des bitterkalten Windes, der vom Schnee oberhalb herunter bläst. Gegen Mittag schwebten sie ein. Würdenträger und Ehrengäste aus Deutschland und Griechenland kamen in einer Sondermaschine auf dem Flugplatz Ioannina an und wurden in langer Kolonne hinauf zum Denkmal in Lingiades gebracht. Das beeindruckende Denkmal, geschaffen von Efstathios Leontis, ist jedes Jahr am 3. Oktober dem Gedenken an eine Katastrophe gewidmet. Es erinnert an 82 Menschen, Kinder, Frauen und Männer, die von deutschen Besatzern auf grausame Weise ermordet wurden. Die schrecklichen Details beschrieb Kostas A. Papageorgiou in der eindringlichen Schilderung „Das große Verderben“ (Athen 2003).

HEUTE nun besucht der deutsche Bundespräsident Joachim Gauck an der Seite des früheren Widerstandskämpfers und jetzigen griechischen Staatspräsidenten Karolos Papoulias diesen Ort der Trauer und symbolisch auch die anderen vier Opfergemeinden des Epirus ebenso wie die vielen anderen in ganz Griechenland. Es ist kein leichter Gang, die Erwartungen sind riesig, die sich mit dem Besuch verbinden. Einer seiner Vorgänger, Johannes Rau, sprach im April 2000 in Kalavrita von „tiefer Trauer und Scham“ und enttäuschte damit alle Griechen, welche auf eine Anerkennung von Schuld gehofft hatten. Welche Worte würde der heutige Bundespräsident vierzehn Jahre danach an solch emotionsbelasteten Ort sprechen. Zumal sich die ökonomischen Aspekte seither grundlegend wandelten.

Nach der obligatorischen Kranzniederlegung wendet sich Joachim Gauck an Griechen, Deutsche und die Welt. Den Tränen nahe bedankt er sich bei Karolos Papoulias für dessen Begleitung an diesen Ort des Gedenkens.

„Mit Scham und Schmerz bitte ich im Namen Deutschlands die Familien der Ermordeten um Vergebung. Ich möchte heute aussprechen, was Täter und viele politische Verantwortliche der Nachkriegszeit nicht aussprechen wollten. Das, was geschehen ist, war brutales Unrecht.“ Die Verantwortlichen hätten sich nie selbst zu ihrer Schuld bekannt. „Ich wünschte so sehr“, so Gauck, „längst hätte einer gesagt, der damals Befehle gegeben und ausgeführt hat, : „Ich bitte um Entschuldigung.“ Oder: „Es tut mir unendlich leid.“

Joachim Gauck weiter: „Ich verneige mich vor den Opfern der ungeheuren Verbrechen“. Im Anschluss an die Rede umarmen sich die beiden Präsidenten lange.

Mit der Bitte um Vergebung geht Gauck weiter als frühere Bundespräsidenten auf Staatsbesuch in Griechenland. Gleich nach seiner emotionalen Rede holt den Bundespräsidenten die derzeitige Realität ein. Demonstranten fordern in Sprechchören Reparationen. Seit langem ist die Rückzahlung der Zwangsdarlehen eine Forderung Griechenlands. Unermüdlich fragt die Ikone des Widerstands, Manolis Glezos, warum Deutschland alle Kriegsgegner entschädigt habe. „Nur Griechenland nicht“, so der charismatische Glezos. Juristisch ist die Frage nach dem Urteil des Europäischen Gerichtshofes längst abgeschlossen. Ein früherer Botschafter in Athen formulierte es so: „Recht und Gerechtigkeit sind nicht immer das Gleiche“. Eine TV-Kommentatorin stellte lakonisch, aber treffend fest, dass sich der Bundespräsident in Griechenland, „zwischen Schuld und Schulden“ bewege.

Der Schöpfer des Denkmals von Lingiades, Efstathios Le-

ontis äußerte sich vor Jahren in einem Interview zu seinen Beweggründen.

(...) „Was mich an dem Thema von Lingiades bewegte, war das Ausmaß der Katastrophe. Es war ein Holocaust und insbesondere bewegte mich das Ereignis mit dem Kleinkind, das 35 Stunden lang an der toten Mutter säugte.“

Das gesamte Thema habe ich als Sieg des Lebens über den Tod erfasst.

(...)

Die Menschen sind nicht für die Theorie des Faschismus verantwortlich, sondern die Ideologien, es ist nicht das Volk verantwortlich, das Menschen wie Beethoven, Goethe, Schiller und andere hervorgebracht hat. Die Schöpfung, die Voraussetzung für die Kultur ist, soll das Bindeglied für alle Völker werden.

(...)

Die Botschaften, die von allen Bereichen ausgehen, sind, dass es nie wieder Krieg und Katastrophen gibt, dass die Menschen immer gegen den Tyrannen in jeder Form und Farbe kämpfen sollen. Tyrannei wird nicht von den Menschen akzeptiert. Diese Botschaft möchte ich weitergeben, dass es nie wieder zu solchen Ereignissen kommt.“

Nach regem Gedankenaustausch während eines Essens in Ioannina trifft die Kolonne der Präsidenten an der Burgmauer des Ali Pascha, des Räubers, der es bis zum türkischen Vizekönig schaffte, ein. Unmittelbar dahinter befindet sich versteckt die jüdische Synagoge.

Nun sitzen sie hier, in der alten Synagoge, in der bis zum Jahre 1944 der jüdische Gottesdienst stattfand und lauschen den Erklärungen von Professor Elisaf Moisis, dem Vorsitzenden der kleinen heutigen Gemeinde.

Hier, in dieser großen Kirche wurde viele Jahre der Gottesdienst gefeiert, hier wurden die Texte aus dem Heiligen Buch der Juden kommentiert, wurden die Thora-Rollen enthüllt. Als der Zweite Weltkrieg begann, lebten 2.000 Juden in Ioannina. Die meisten von ihnen waren kleine Gewerbetreibende, viele von ihnen arm.

Im Jahre 1944 fand alles ein schreckliches Ende. Bereits 1943 deutete es sich an, als die Naziverwaltung die jüdische Gemeinde in Thessaloniki vernichtete und mit zwanzig Zügen nach Auschwitz verfrachtete. Danach kam Ioannina an die Reihe. Nur ein geringer Teil der Juden Ioanninas konnte sich retten. Einige, darunter auch die Eltern von Professor Moisis, ergriffen rechtzeitig die Flucht nach Athen oder Israel. Die meisten ließen ihr Leben.

Während im deutschen Berlin 80 Prozent aller Juden getötet wurden, ermordeten die Nazis 92 Prozent aller Juden Ioanninas im April 1944 auf dem Transport in die Vernichtungslager, in den Gaskammern oder später in Arbeitslagern. Von den 1.960 Deportierten starben 1.850. Sie hatten keine

Schuld auf sich geladen, sie waren nur in den Augen der Besatzer anders.

Erschießungen von Geiseln, Massendeportation der Juden Ioanninas, ohne Anlass zerstörte Dörfer im Epirus, Ermordung von Frauen und Kindern schärfen wohl den Blick auf verklärende Erinnerungen deutscher Altnazis.

Die beeindruckenden Reden des Bundespräsidenten in Lin-

giades und Ioannina bewegten viele griechische Bürger des Epirus zur Aussage, dass ein guter Schritt in die richtige Richtung getan wurde.

Yannis Ritsos, der große griechische Dichter schrieb: „Wenn die Toten sich auf die Seite legen können, wissend, dass ihr Blut nicht umsonst vergossen wurde, ist Frieden.“ ●

Drei Tage im Anzug

Teilnahme am Staatsbesuch des Bundespräsidenten Joachim Gauck in Griechenland

Von **Hans Hitzler**

Mein Erstaunen war groß, als ich eine Einladung des Bundespräsidialamtes erhielt, den Bundespräsidenten Joachim Gauck bei seinem Staatsbesuch in Griechenland zu begleiten. Noch größer wurde meine Freude, als ich hörte, dass mich Denise Hirz und Marcel Ast, zwei Auszubildende der TÜV NORD Bildung GmbH & Co. KG, begleiten sollten. Sie und acht weitere Auszubildende aus NRW führten mit mir, im Oktober 2013 im Rahmen des europäischen Handwerksprojektes „young workers for europe“ des aktuellen forums nrw, gärtnerische Vegetationsflächenpflegearbeiten auf dem jüdischen Friedhof von Ioannina in Griechenland durch.

BEI UNSERER Ankunft am frühen Abend, auf dem Regionalflughafen von Ioannina, empfing uns Kerstin Lohr (deutsche Honorarkonsulin für den Epirus) und brachte uns ins Hotel du Lac, direkt am Pamvotis-See gelegen. Zwei BKA Beamte und drei griechische Polizisten gesellten sich zu uns und wir ließen den Abend in einem urigen griechischen Lokal mit Wein, Zippero, griechischer Livemusik und traditionellem griechischen Essen ausklingen.

Am nächsten Tag erwarteten uns die offiziellen Programmteile. Das Protokoll schrieb den auf die Minute geplanten Ablauf vor. Nach dem Frühstück begaben wir uns nach Lingiades, wo wir auf den Bundespräsidenten und den griechischen Staatspräsidenten Karolos Papoulias treffen sollten.

Lingiades ist eine von über einhundert Opfergemeinden (Märtyrerorte) in Griechenland, wo die deutsche Wehrmacht im 2. Weltkrieg Verbrechen an der Zivilbevölkerung verübte. Am 3. Oktober 1943

brannten Teile einer Gebirgsjägerdivision das Dorf Lingiades nieder und töteten 82 Menschen, vor allem Kinder, Frauen und ältere Menschen. Marcel Ast, eine junge Griechin aus Lingiades und der Bundespräsident legten einen Kranz an dem Mahnmal für die Opfer der Verbrechen nieder. Bundespräsident Gauck fand bei seiner Rede in Lingiades genau die richtigen Worte und entschuldigte sich im Namen aller Deutschen bei den Angehörigen der Opfer. Dies hatte bis jetzt noch kein offizieller Vertreter einer deutschen Regierung vollbracht und deshalb sprach der Bundespräsident auch von einer zweiten Schuld. Aber was empfinden junge Deutsche die an einem Ort unsäglich Verbrechen stehen? An deutschen Schulen wird im Geschichtsunterricht die Zeit des Nationalsozialismus in Deutschland intensiv und kritisch behandelt. Der verbrecherische Angriffskrieg der ganz Europa mit Tot, Elend und Vertreibung überzog wird wenig angesprochen und das Thema Griechenland bleibt eine weiße Seite in unseren Geschichtsbüchern. Gerade darum setzen sich die jungen Auszubildenden, die an Handwerksprojekten in Griechenland teilnehmen, mit den deutschen Verbrechen in Griechenland auseinander. So standen wir da, peinig berührt mit pochenden Herzen und gesenkten Blick. Zerrissen zwischen einem Gefühl von Ohnmacht und Schuld. Denise Hirz, eine junge Auszubildende aus Deutschland, formulierte es so: „Mich als junge Deutsche trifft keine persönliche Schuld. Trotzdem fühle ich mich schuldig, weil meine Vorfahren diese schrecklichen Verbrechen begangen haben. Das Gefühl von Schuld empfand ich aber nie im Schulunterricht. Erst hier an diesem Ort habe ich die Erfahrung machen können.“

Nach dieser emotional berührenden Rede begaben wir uns nach Ioannina. Ioannina, das ich nur überquellend von Autoverkehr kenne, präsentierte sich heute ganz anders. Griechische Ordnungskräfte sperrten für uns alle Kreuzungen und Kreisverkehre auf unserem Weg. Ja, selbst rote Ampeln waren bedeutungslos und so bewegte sich die Präsidentenkolonne mit hoher Geschwindigkeit durch die Häuserschluchten der Stadt.

Im Anschluss des geplanten Zusammentreffens mit der jüdischen Gemeinde in der Synagoge von Ioannina, kam es vor der Synagoge zum ersten direkten Aufeinandertreffen mit dem griechischen und deutschen Präsidenten. Denise, Marcel und ich standen etwas abseits, um für andere Gäste den Weg frei zu machen. Plötzlich kamen beide Präsidenten auf uns zu, begrüßten uns und wir führten eine kurze Unterhaltung. Bestimmt vierzig Fotografen stürmten nach, um diesen Moment festzuhalten. In dieser Situation lernte ich die Bedeutung des Wortes „Blitzlichtgewitter“ kennen.

Unser Rückflug von Athen nach Berlin gestalte sich gänzlich anders als andere Flugreisen in der Vergangenheit: Wir waren Gäste in der Präsidentenmaschine. Also warf ich alle meine bisherigen Erfahrungen über Bord und stellte mich auf Neues ein. Während ich etwas desorientiert durch das Flugzeug wandelte, um mein Namensschild auf einem Sitz zu suchen, sprach mich ein Mitarbeiter des Protokolls an, um mich darauf hinzuweisen, dass mein Platz in der Kabine von Herrn Gauck reserviert sei. Da saß ich nun in einem Einzelsitz, an einen schweren englischen Clubsessel erinnernd. Statt Kaffee oder Cola wurde Sekt oder Orangensaft gereicht, aus „richtigen“ Gläsern. Statt einem

(v.l.n.r.) Marcel Ast, Bundespräsident Joachim Gauck, Hans Hitzler, Sigrid Skarpelis-Sperk, Denise Hirz, griechischer Staatspräsident Karolos Papoulias

Sandwich mit Käse oder Pute gab es Dorade oder Kalbsmedaillons, natürlich erst nach der Meeresfrüchturvorspeise. Nur der Vollständigkeit halber: Zum Dessert wählte ich Apfelstrudel aus. Bundespräsident Gauck bedankte sich bei mir und dem aktuellen forum für die Arbeit die wir leisten. Ich überreichte ihm den kürzlich fertiggestellten Projektfilm. Der Bundespräsident und Frau Schadt versprachen sich den Projektfilm anzuschauen.

Diese Reise empfand ich als etwas Besonderes. Griechische Freunde und ehemalige Gastgeber traf ich wieder. Einladungen wurden ausgesprochen und neue Projektwünsche geäußert. Ich führte Gespräche mit dem Bundespräsidenten und Frau Schadt, mit dem Staatsminister für Europa, Michael Roth und anderen in Verantwortung stehenden Beamten. Alle zeigten sich sehr an der hervorragenden Arbeit interessiert. Es sind sechs Milliarden

Euro für die Südeuropahilfe zu verplanen und ihnen fehlen häufig die Ideen. Wenn Ideen vorliegen, scheint eine mangelnde Übertragungskompetenz vorzuliegen, um Lösungsansätze in angewandte Praxis zu überführen.

Den mit Abstand stärksten Eindruck hinterließen bei mir meine jugendlichen Begleiter, unsere zwei Auszubildenden. Sie präsentierten sich stets höflich, freundlich und geduldig und immer gesprächsbereit. Mit ihrer offenen und bescheidenen Art stellten sie sehr viel öffentliches Interesse an unseren Projekten her. Sie machten ihren besten Job. Ihnen gilt mein besonderer Dank und Anerkennung. Eine logische Entwicklung zielgerichteter Projektarbeit!

„Wer so etwas bewältigt, der schafft alles im Leben.“ „Die Gelegenheit an einem Staatsbesuch teilzunehmen, die hat man nur einmal im Leben.“ ●

Ελληνική Προεδρία

--- Επιμέλεια αφιερώματος: Βαγγέλης Πάλλας ---

Στην 01.01.14, η Ελλάδα ανέλαβε την προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης την Πέμπτη κατά σειρά προεδρία που ασκεί η Ελληνική Δημοκρατία μετά την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στις τότε Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Ο συνεργάτης μας Πάλλας Βαγγέλης Δημοσιογράφος, επιμελείται μια σειρά άρθρων από Έλληνες Ευρωβουλευτές και Γερμανούς με θέμα: «Ελληνική Προεδρία 2014». Τι περιμένει η Ελλάδα; Παράλληλα ο κ. Πάλλας έχει διαπιστευθεί ο ίδιος και η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ από τη Γενική Γραμματεία Τύπου και Πληροφοριών, προκειμένου να καλύψει δημοσιογραφικά τις εργασίες της Ελληνικής Προεδρίας. Σήμερα η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ δημοσιεύει άρθρα των Φώτη Κουβέλη, Προέδρου της ΔΗΜΑΡ, Δημήτρη Κούρκουλα, Υφυπουργού Εξωτερικών, Γιώργου Σταθάκη, καθηγητή πολιτικής οικονομίας πανεπιστημίου Κρήτης και Βουλευτή ΣΥΡΙΖΑ Χανίων.

Αδυνατεί να επεξεργασθεί μια εθνική στρατηγική για την έξοδο από την κρίση

Γράφει ο **Φώτης Κουβέλης**, Πρόεδρος της ΔΗΜΑΡ

Η Ελλάδα ανταποκρίνεται χωρίς προβλήματα στα καθήκοντά της ως Προεδρία του Συμβουλίου Υπουργών της ΕΕ. Είναι η πέμπτη φορά, άλλωστε, που η χώρα μας ασκεί την Προεδρία και θεωρώ ότι ορθά η ελληνική κυβέρνηση επέλεξε να την ασκήσει με περιορισμένο προϋπολογισμό. Η επιλογή αυτή σαφώς και επιβάλλεται από τη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας μας, αλλά ταυτόχρονα εκπέμπει και ένα μήνυμα στα καθήκοντά της ως Προεδρία του Συμβουλίου Υπουργών της ΕΕ. Είναι η πέμπτη φορά, άλλωστε, που η χώρα μας ασκεί την Προεδρία και θεωρώ ότι ορθά η ελληνική κυβέρνηση επέλεξε να την ασκήσει με περιορισμένο προϋπολογισμό. Η επιλογή αυτή σαφώς και επιβάλλεται από τη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας μας, αλλά ταυτόχρονα εκπέμπει και ένα μήνυμα στα καθήκοντά της ως Προεδρία του Συμβουλίου Υπουργών της ΕΕ. Είναι η πέμπτη φορά, άλλωστε, που η χώρα μας ασκεί την Προεδρία και θεωρώ ότι ορθά η ελληνική κυβέρνηση επέλεξε να την ασκήσει με περιορισμένο προϋπολογισμό.

Παρ' όλα αυτά, η Προεδρία μπορεί να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην προώθηση σημαντικών θεμάτων. Στη συγκυρία

της κρίσης της ΕΕ και των μεγάλων συζητήσεων για την υπέρβαση της, ενόψει μάλιστα και των προσεχών ευρωπαϊκών που είναι να αποτελέσουν στιγμή αλήθειας για την Ενωμένη Ευρώπη, περιμένει κανείς από την Προεδρία να εμψυώσει στους θεσμούς μια μεγαλύτερη συναίσθηση της κρισιμότητας των περυστάσεων, όπως και της ανάγκης να εγκαταλειφθεί η γραφειοκρατική αντιμετώπιση των σοβαρών ζητημάτων στρατηγικού χαρακτήρα που πλέον μας απασχολούν. Ο στόχος είναι η Ένωση και οι πολιτικές της να ξαναγίνουν ελκτικές για τον πολίτη, δίνοντας λύσεις, ανοίγοντας δρόμους και ξαναζωντανεύοντας την ευρωπαϊκή ιδέα. Υπό την έννοια αυτή, η Δημοκρατική Αριστερά θα ανέμενε από την ελληνική κυβέρνηση έναν πιο ενεργό ευρωπαϊκό ρόλο. Όπως στην Ελλάδα, η κυβέρνηση φαίνεται να τρέχει πίσω από τα γεγονότα και αδυνατεί να επεξεργασθεί μια εθνική στρατηγική για την έξοδο από την κρίση, έτσι φοβάμαι πως και στην Ευρώπη ακολουθεί παθητική στάση και δεν ασκεί, ως Προεδρία, τον πλήρη ρόλο στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, παρεμβαίνοντας, όπως και θα μπορούσε, περισσότερο ενεργά στις ευρωπαϊκές διεργασίες. Οι τέσσερις μεγάλες προτεραιότητες της ελληνικής Προεδρίας (ανάπτυξη/απασχόληση/ συνοχή, εμπόρυσση/ολοκλήρωση ευρωζώνης/ΟΝΕ, μετανάστευση/σύνορα/κινητικότητα και θαλάσσιες πολιτικές) καλύπτουν πράγματι κρίσιμα ζητήματα για την Ευρώπη, όπως εξάλλου και για τη χώρα μου. Από τη σκοπιά μας, θα ήθελα να παρατηρήσω τα εξής: Ως προς την ανάπτυξη και την απασχόληση, εδώ και χρόνια διατυπώνονται διάφορα φιλόδοξα και οραματικά, αλλά, πρακτικά, γίνονται ελάχιστα, την ώρα που η ανεργία στην Ευρώπη –και ακόμη περισσότερο στην Ελλάδα– κινείται σε επίπεδα απαράδεκτα. Αναμένουμε από την Ε.Ε. πολύ πιο τολμηρά βήματα. Η Προεδρία θα κριθεί εν πολλοίς από τη συμβολή της σ' αυτό. Ως προς την εμπόρυσση, την υποστηρίζουμε απολύτως, καθώς πιστεύουμε ότι οι περιστάσεις απαιτούν περισσότερη και όχι λιγότερη Ευρώπη. Δεν υποστηρίζουμε, ωστόσο, την κατεύθυνση που έχει πάρει, με κυρίαρχη τη δημοσιονομική διάσταση, ατροφική τη συνολική και σαφώς υποδεέστερους των απαιτούμενων τους δημοκρατικούς ελέγχους. Αναμένουμε από την ελληνική Προεδρία να αξιοποιήσει τις δεσμεύσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για μεγαλύτερη έμφαση στην κοινωνική διάσταση της ευρωζώνης, ώστε να δοθεί ώθηση με μέτρα, που θα αντιμετωπίσουν τις σημερινές στρεβλώσεις. Τα ζητήματα μετανάστευσης, συνόρων και κινητικότητας, απασχολούν έντονα την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη και είναι ιδιαίτερα σημαντικά και για την Ελλάδα. Ο δεξιός λαϊκισμός τα εκμεταλλεύεται και ετοιμάζει έφοδο για το επόμενο Ευρωκοινοβούλιο. Οι δημοκρατικές και φιλοευρωπαϊκές δυνάμεις πρέπει να δράσουν αποτελεσματικά, αποδεδεικνύοντας, με τη διάθεση των απαραίτητων πόρων, την έμπρακτη αλληλεγγύη τους προς τα κράτη μέλη που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της μεταναστευτικής πίεσης, με σεβασμό στις ανθρωπιστικές αξίες. Δυστυχώς, εν προκειμένω, η ελληνική κυβέρνηση δεν έχει δώσει και τα καλύτερα δείγματα γραφής, πράγμα διπλά ατυχές τώρα που ασκεί την Προεδρία.

Τέλος, οι θαλάσσιες πολιτικές ενδιαφέρουν φυσικά τη χώρα μου που έχει τη μεγαλύτερη ακτογραμμή από όλα τα κράτη μέλη. Νομίζω πως εδώ η προεδρία θα μπορούσε να αξιοποιήσει τη δουλειά που κάνει η Ελληνίδα επίτροπος Μαρία Δαμανάκη, με πρωτοβουλίες όπως αυτή της Αδριατικής και του Ιονίου. Η ελληνική Προεδρία συμπιππει με μια από τις κρισιμότερες περιόδους στην ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η σημερινή πορεία της Ευρώπης, με τις πολιτικές ακραίες λιτότητας, την αποδόμηση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, την εξασθένιση της αλληλεγγύης και την αναδίπλωση σε εθνικισμούς οδηγεί στην απαξίωση της ευρωπαϊκής ιδέας στα μάτια των πολιτών. Η εικόνα αυτή επείγει να αντιστραφεί. Αυτή τη μάχη δίνουμε στις ερχόμενες ευρωεκλογές εμείς οι δημοκράτες σοσιαλιστές που πιστεύουμε στην ανάγκη μιας Ευρώπης αλληλεγγύας, ανοιχτής και δημοκρατικής.

Η Ελλάδα έχει καταβάλει ένα τεράστιο κόστος

Γράφει ο Υφυπουργός Εξωτερικών **Δημήτρης Κούρκουλας**

Η Ελλάδα αναλαμβάνει την Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένω-

σης σε μια κρίσιμη συγκυρία. Κρίσιμη για την Ελλάδα και κρίσιμη και για την Ευρώπη. Η έκταση και η ένταση της κρίσης και η συνολική πορεία της, ανεργία κλόνισαν την εμπιστοσύνη σημαντικού μέρους των Ευρωπαίων πολιτών στην ικανότητα του ευρωπαϊκού οικοδομήματος να εφαρμόσει αξιόπιστη και αποτελεσματική πολιτική για την επιστροφή στην ευημερία, την οικονομική ανάκαμψη και σε υψηλά επίπεδα απασχόλησης. Για να επανακτηθεί η εμπιστοσύνη πρέπει η Ευρώπη συλλογικά αλλά και τα Κ-Μ το κάθε ένα ξεχωριστά να δώσουν πειστικές απαντήσεις στο αίτημα για υπέρβαση της κρίσης αλλά ταυτόχρονα να αποφύγουν τα λάθη του παρελθόντος. Σήμερα, η Ελλάδα έχει καταβάλει ένα τεράστιο κόστος και έχει επιτύχει μια αξιοζήλευτη βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών της. Το πρόγραμμα προσαρμογής που ακολουθείται καταγράφει σημαντικές επιτυχίες όσον αφορά στην αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών που επιβάρυναν τις δυνατότητες αυτοδύναμης ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας έως και το 2009. Σήμερα το εκτιμώμενο πλεόνασμα στο εξωτερικό Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών της χώρας υπολογίζεται σε άνω του 1,1% του ΑΕΠ το 2013 σε σχέση με έλλειμμα -10,3% του ΑΕΠ το 2009. Το ανωτέρω πλεόνασμα συνδυάζεται με το γεγονός ότι η Ελλάδα κατέγραψε και σημαντικό πρωτογενές πλεόνασμα στη Γενική κυβέρνηση, ύψους άνω των € 1,4 δις (0,8% του ΑΕΠ) το περασμένο έτος, από σημαντικό έλλειμμα ύψους -10,4% του ΑΕΠ το 2009. Αυτά είναι σημαντικά επιτεύγματα και πρέπει να είμαστε δικαιολογημένα υπερήφανοι για αυτά. Στη σημερινή ιστορική συγκυρία είναι επιβεβλημένο να συνεχίσουμε την προσπάθεια για να βρούμε οριστικά από τη κρίση και να μην είναι μοταίες οι θυσίες του λαού μας. Οι θυσίες όμως δεν θα έχουν αποτέλεσμα εάν δεν συνοδεύονται και από στοχευόμενες πολιτικές σε Ευρωπαϊκό επίπεδο που θα λειτουργήσουν υποβοηθητικά ως προς την αναπτυξιακή προσπάθεια. Για αυτό το λόγο άλλωστε η Ελλάδα έχει ορίσει ως πολιτικές προτεραιότητες της Ελληνικής Προεδρίας 2014 θεματικές που άπτονται αυτών ακριβώς των ζητημάτων.

1. **Ανάπτυξη-Απασχόληση-Συνοχή**
2. **Εμπόρυσση/Ένωση/ Ολοκλήρωση Ευρωζώνης**
3. **Μετανάστευση, Σύνορα και Κινητικότητα**
4. **Θάλασσα**

Χρέος όλων μας, χρέος όλων των δημοκρατικών πολιτικών δυνάμεων της Ευρώπης, είναι να αποδείξουμε ότι η λύση στα πολλά και σύνθετα προβλήματα υπάρχει και υπάρχει μόνο εντός Ευρώπης. Η πραγματικότητα είναι αδυσάληπη και τα διακυβεύματα για τη Δημοκρατία, τη σταθερότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη, τη δημιουργία μιας πραγματικής προοπτικής είναι πολλά.

Το στοίχημα των ευρωεκλογών

Γράφει ο **Γιώργος Σταθάκης**, καθηγητής πολιτικής οικονομίας Πανεπιστημίου Κρήτης και Βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ Χανίων

Από το 2008, χρονιά κατά την οποία εκκινεί η διεθνής οικονομική κρίση, η Ε.Ε. έχει σταθεί αβέβαιη και αδύναμη να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά και συνεκτικά τις συνέπειες της κρίσης για τις κοινωνίες και τις οικονομίες της. Αρχικά, το 2009, η διαχείριση περιορίστηκε στην στήριξη αποκλειστικά του τραπεζικού συστήματος μέσα από την υποβολή στην επί μέρους τραπεζικής συστημάτων. Η προσέγγιση αυτή, ουσιαστικά δολωτικής της απροθυμίας ανάληψης δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σύντομα έδωσε τις αδυναμίες της. Η κρίση όμως είχε ισχυρές ασύμμετρες επιπτώσεις σε κάθε οικονομία, ως αποτέλεσμα των ιδίων των αδυναμιών στην αρχιτεκτονική της ευρωζώνης. Έτσι, οι χρηματαγορές, εκμεταλλευόμενες την πολιτική ολιγαρχία της Ευρώπης την αντιμετώπισαν ως «τον αδύναμο κρίκο» του παγκόσμιου συστήματος και κερδοσκοπούσαν πάνω στη βιωσιμότητα του μέρους χρέους κάθε μεμονωμένης χώρας. Η απάντηση εκ μέρους της Ε.Ε. δόθηκε, από το 2010, μέσα από τα υποτιθέμενα προγράμματα «διάσωσης των αδύναμων οικονομιών». Με την έννοια της διάσωσης όμως η Ε.Ε. εννοούσε προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής, τα γνωστά «μνημόνια», άγριας λιτότητας και ισοπέδωσης του κοινωνικού κράτους υπό τις προϋποθέσεις των οποίων η Ε.Ε. θα εξασφάλιζε

την αναχρηματοδότηση του εκάστοτε εθνικού δημόσιου χρέους. Η αναχρηματοδότηση θα γινόταν αρχικά από ένα μηχανισμό με ελάχιστα κεφάλαια από τα κράτη μέλη (80 δις) που θα δανειζόταν από τις χρηματαγορές χρησιμοποιώντας τις εγγυήσεις χωρών με καλή πιστοληπτική ικανότητα. Σύντομα, όμως, και η δεύτερη αυτή «λύση» παρουσίασε τις ανεπάρκειές της. Η ύφεση στις οικονομίες δημιουργούσε αστοχίες στη δημοσιονομική προσαρμογή και καθιστούσε το δημόσιο χρέος εξόφθαλμα μη βιώσιμο, θέτοντας το ζήτημα της βιωσιμότητας του χρέους εκ των πραγμάτων στο επίκεντρο κάθε σχετικού πολιτικού σχεδιασμού είτε μέσα από επιμνημόσυνη είτε μέσα από έμμεσα «κουρέματα».

Η Τρίτη φάση, στην σύντομη ιστορία της διαχείρισης της ευρωπαϊκής κρίσης, σχηματικά εγκαταλείφεται από την Σύνοδο κορυφής του Ιουνίου του 2012. Οι αποφάσεις που πάρθηκαν εκεί, δηλαδή η ικανότητα ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών από το ESM χωρίς την εμπλοκή κάθε κράτους, η εποπτεία του τραπεζικού συστήματος, η πρόβλεψη για ένα υποτονικό αναπτυξιακό πακέτο, η ικανότητα του ESM να προβαίνει σε αγορές ομολόγων από τη δευτερογενή αγορά και η πιθανότητα έκδοσης ομολόγων ειδικού σκοπού, ήταν εξαρχής επιφυλακτικές και στην πράξη η υλοποίηση τους διαρκώς μετατίθεται για ένα ακαθόριστο μέλλον. Η παραπάνω εξέλιξη των πολιτικών διαχειρίσεων της οικονομικής κρίσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι ενδεικτική του γεγονότος ότι οι βασικές πολιτικές κατευθύνσεις πάνω στις οποίες στηρίζεται η Ευρώπη, που παρουσιάζονται σήμερα ως αμετακίνητες, είναι αυτές που επί 6 χρόνια διαρκώς μετασχηματίζονται στην προσπάθεια των ευρωπαϊκών πολιτικών ελίτ να μην κατάρρευση στα χέρια τους το ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Και αν η οικονομική κατάρρευση της ευρωζώνης προς ώρα έχει αποφευχθεί δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο και για την πολιτική της επιβίωση. Τα αποτελέσματα των πολιτικών λιτότητας ήταν η ύφεση στις «αδύναμες» χώρες και η αναμικτική και άνεργη ανάπτυξη στις υπόλοιπες, διαδικασία η οποία εκ των πραγμάτων καλλιεργεί οικονομικές και πολιτικές φυγόκεντρες τάσεις από το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, με απρόβλεπτες συνέπειες για το μέλλον της δημοκρατίας. Ως εκ τούτου η πρόκληση των ευρωεκλογών για τον ΣΥΡΙΖΑ σήμερα είναι το στοίχημα της «μολυσματικότητας», της «μεταδοτικότητας» της ιδέας της αντίθεσης στις πολιτικές λιτότητας σε όλες τις ευρωπαϊκές κοινωνίες. Ο Αλέξης Τσίπρας με την υποψηφιότητα του για πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν αποσκοπεί μόνο στην ανάδειξη των τραγικών κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών από την εφαρμογή των μνημονίων, ούτε μόνο στην βελτίωση της διαπραγματευτικής θέσης της χώρας μας (αν και αυτά αποτελούν από τους βασικούς λόγους που τον οδήγησαν σε αυτή την απόφαση). Πολύ περισσότερο η υποψηφιότητα του προσβλέπει προς την κατά μέτωπο σύγκρουση με το συνολικό μοντέλο άσκησης οικονομικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τα αποτελέσματα από την ενδεχόμενη θετική έκβαση της παραπάνω μάχης υπερβαίνουν κατά πολύ τη διαφανόμενη περαιτέρω αποδυνάμωση της παραπαισίστας ελληνικής δημοκρατικής κυβέρνησης. Η σημασία αυτής της προσπάθειας έγκειται, πέρα από την διαφανόμενη ενδυνάμωση της ευρωμάδας της ριζοσπαστικής αριστεράς στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και στην δυναμική απελευθέρωση λαθωνάντων τάσεων κριτικής απέναντι στα προγράμματα λιτότητας που συναντάμε σε όλες τις περισσότερες κοινοτικές συνασπισμούς που εκπροσωπούνται στο ευρωκοινοβούλιο. Σχηματικά, η υποψηφιότητα του Αλέξη Τσίπρα είναι η μάχη για τη μεταρρύθμιση της Ε.Ε. προς όφελος των ευρωπαϊκών κοινωνιών ενάντια στην πολιτικές που εν τοις πράγμασι σήμερα την αποσυνθέτουν. Για την προώθηση αυτής της τόσο απαραίτητης πολιτικής αλλαγής ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ έχει εκφράσει και μια σειρά από προκαταρκτικές προτάσεις που μπορούν να αποτελέσουν ένα πρώτο βήμα μετασχηματισμού του ευρωπαϊκού οικοδομήματος προς την κατεύθυνση μιας Ευρώπης περισσότερο δημοκρατικής και αλληλεγγύας. Την άμεση κατάργηση των μνημονίων και τη συντονισμένη αναθέμενη όλων των ευρωπαϊκών κοινωνιών, την αναμόρφωση της Ε.Κ.Τ. ώστε να μπορεί να λειτουργεί ως δανειστής ύστατης καταφυγής για τα κράτη (και όχι μόνο για τις τράπεζες), το νομικό διαχωρισμό μεταξύ των εμπορικών και των επενδυτικών δραστηριοτήτων των τραπεζικών ιδρυμάτων, τον αυστηρότερο νομικό έλεγχο επί των εξωχώριων οικονομικών δραστηριοτήτων, την συντονισμένη προσπάθεια σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τον περιορισμό της διαφθοράς και την επίλυση της κρίσης χρέους της ευρωζώνης μέσα από την σύγκληση μιας πανευρωπαϊκής συνδιάσκεψης κατά τα πρότυπα αυτής του Λονδίνου το 1953 για το χρέος της Γερμανίας. Ο μετασχηματισμός του ευρωπαϊκού οικοδομήματος σήμερα είναι όχι μόνο επιβεβλητό αλλά και απολύτως απαραίτητος. ●

Κρίση πνευματικών, ηθικών και πολιτισμικών αξιών

Μιλάει σήμερα στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ ο Καθηγητής Αισθητικής στο Πανεπιστήμιο IESA στο Παρίσι και σύμβουλος του Πρωθυπουργού επί των πολιτιστικών θεμάτων **Δημοσθένης Δαββέτας**

--- Συνέντευξη-Φωτογραφία: Αποστόλης Ζώης ---

Ο Δημοσθένης Δαββέτας γεννήθηκε στην Αθήνα ζει και εργάζεται μεταξύ Παρισιού και Αθήνας. Ποιητής και συγγραφέας, ζωγράφος και performer γράφει ήδη από το 1982 άρθρα και δοκίμια για τα περιοδικά και τις εφημερίδες ArtforumArtinAmericaArtStudio, Beaux-Arts-Magazine, GalleriesMagazines, Liberation, Parkett, Risk στις πολιτιστικές συλλέξεις. Σε όλη τη διάρκεια της πορείας του, συμμετέχει στη σύνταξη καταλόγων και μονογραφιών σημαντικών καλλιτεχνών για Μουσεία, ενώ δίνει διαλέξεις σε Σχολές Τέχνης και Πανεπιστήμια. Από το 1996 δημιουργεί συστηματικά performances και σχεδιάζει. Σήμερα μιλάει στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ.

Τι είναι αυτό που χρειάζεται κατά τη γνώμη σας η ελληνική κοινωνία για να συνέλθει από το σοκ της οικονομικής κρίσης; Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι σήμερα κάτω από αυτές τις συνθήκες να αισιοδοξούμε;

Η ελληνική κοινωνία βρίσκεται σε μια βαθιά κρίση. Η κρίση όμως αυτή νομίζουν ότι είναι η οικονομική κρίση των τελευταίων έξι ετών. Δεν είναι έτσι κατά την άποψη μου. Η κρίση βαστάει από τις αρχές του 81 μέχρι σήμερα και είναι βαθιά κρίση, κρίση πνευματικών, ηθικών και πολιτισμικών αξιών. Η ευκολία του να διακινείται το χρήμα χωρίς να ανταποκρίνεται στις παραγωγικές δυνάμεις και δυνατότητες μας μας βύθισε σε μία τραγική ψευδαίσθηση ότι η ευτυχία και η ευημερία είναι μόνο προϊόν μιας υλικής και εύκολα αποκτημένης ευμάρειας. Άρα, λοιπόν, για να συ-

νέλθει κάποιος (συγκεκριμένα η ελληνική κοινωνία) από αυτή τη βαθιά σφαιρική κρίση πρέπει να κάνει γενικό ξαναδιάβασμα του εαυτού της. Πρέπει να ακολουθήσει το δρόμο της συλλογικής και ατομικής αυτογνωσίας. Έτσι, θα αποκτήσει ένα άλλο τρόπο σκέψης για τη ζωή, μία άλλη φιλοσοφία. Μέσα από αυτή τη νέα φιλοσοφία και στάση ζωής θα μπορεί να χειριστεί τα πράγματα με περισσότερη υπομονή, καλύτερη οικονομία και ισορροπία. Θα μπορεί να ελέγχει καλύτερα την σχέση προσφών και ζητώ, δηλαδή τη σχέση προσφοράς-ζήτησης που είναι η ουσία της αγοράς. Με απλά λόγια σύμφωνα με όσα παράγουμε να έχουμε και τις ανάλογες απαιτήσεις και να ζητάμε ανάλογα και αυτό δεν είναι μία απλή υπόθεση χρειάζεται χρόνο και ταυτόχρονα χρειάζεται πολιτιστική καλλιέργεια. Όμως είναι απαραίτητος όρος όχι μόνο για να βρούμε από την κρίση αλλά

και να προοδεύσουμε βάζοντας υγιείς βάσεις προόδου για εμάς και τα παιδιά μας.

Εργάζεστε μεταξύ Αθήνας και Παρισιού... Εκτιμάτε ότι ο Έλληνας του εξωτερικού περισσότερο συμβιβασμένοι ή γνώστες καλύτερα της οικονομικής κατάστασης που επικρατεί σήμερα στην Ευρώπη;

Ναι. Οι Έλληνες του εξωτερικού είναι πιο ενημερωμένοι διότι η οικονομική κρίση δεν είναι ελληνικό φαινόμενο, αλλά ευρωπαϊκό και θα έλεγα διεθνές. Αυτό το οποίο διαφέρει ανάμεσα στον Έλληνα του εξωτερικού και τον Έλληνα που ζει εδώ είναι η διαφορετική στάση αντιμετώπισης της κρίσης. Όταν ζεις σε ένα ευρωπαϊκό περιβάλλον όπου η κρίση υπάρχει μαζί με ένα ορθολογικό τρόπο σκέψης για την αντιμετώπιση της, τότε είσαι καλύτερα προετοιμασμένος απέναντι στις δυσκολίες και το σοκ της κρίσης. Όταν όμως δεν συμβαίνει αυτό, τότε είσαι πιο ευάλωτος και κινδυνεύεις να χάσεις το δικό σου άμα σφεθείς μόνο στο θυμό και την αγανάκτηση δίχως να σε βοηθά η ορθολογική σκέψη. Και είναι αυτός ακριβώς ο ορθολογισμός που χρειαζόμαστε περισσότερο από ποτέ.

Εκτιμάτε ότι θα πρέπει να πάμε σε ένα νέο μοντέλο λειτουργίας της καθημερινότητάς μας; Θα πρέπει να ιεραρχήσουμε από την αρχή συνήθειες που μέχρι πριν λίγους μήνες δεν δεχόμασταν καν να συζητήσουμε;

Βεβαίως. Πρέπει να ξεκινάμε πια από τα αναγκαία και από αυτά που παράγουμε. Με βάση τις ανάγκες μας και τις δυνατότετες παραγωγής θα

μπορούμε να απαιτούμε και τα αντίστοιχα από την κοινωνία. Έτσι θα αρχίσουμε να ιεραρχούμε και να διαφοροποιούμε τις συνήθειες μας. Δε θα ζητάμε πράγματα πέρα από τις δυνατότητες μας και δε θα δώσουμε προτεραιότητα μόνο στον υλικό καταναλωτισμό και τις όποιες ευτέλειες του. Θα δώσουμε προτεραιότητα στον πνευματικό πολιτισμό και στην πολιτιστική μας δυνατότητα. Θα πρέπει έτσι να αναζητήσουμε την ισορροπία ανάμεσα στις πνευματικές ηθικές αξίες και υλικές καταναλωτικές ανάγκες. Αυτός ο τρόπος ζωής και σκέψης είναι μονόδρομος για την κοινωνία μας.

Πολύς λόγος έγινε για τα μάρμαρα του Παρθενώνα. Ποιο είναι το δικό σας σχόλιο;

Τα μάρμαρα του Παρθενώνα είναι ένα διαρκές και δίκαιο πολιτιστικό αίτημα της χώρας μας αλλά και αίτημα του παγκόσμιου πολιτισμού, γιατί το να επαναποθεθείς μία κλεμμένη πλευρά των μαρμάρων στη θέση τους είναι σαν να προστατεύεις τον πολιτισμό, την αρχαιολογία και τα μνημεία. Όμως το να γίνεται το κύριο και μοναδικό αίτημα της χώρας μας αυτή τη στιγμή δεν νομίζω πως μπορεί να βοηθήσει. Γιατί ο πολιτισμός έχει κι άλλες, ακόμα πιο άμεσες, ανάγκες, όπως η δυνατότητα των Ελλήνων καλλιτεχνών να μπορέσουν να εκφραστούν, να υπάρξουν, πρώτα απ' όλα στον τόπο τους και μετά διεθνώς. Το πραγματικό κεφάλαιο του πολιτισμού είναι ο καλλιτέχνης. Αυτός πρέπει να γίνει η σημαία μας. Οι ιδέες του καλλιτέχνη θα πρέπει να μπουν μπροστά στη μάχη της εξόδου από την κρίση καθώς

και στην αναμόρφωση της εθνικής και πολιτισμικής μας ταυτότητας.

Μπορεί ο πολιτισμός και η ιστορία της χώρας μας να αποτελέσουν τον καλύτερο προεχέυτή σε παγκόσμιο επίπεδο, ειδικά αυτή τη δύσκολη περίοδο;

Ναι μπορούν. Τόσο ο πολιτισμός όσο και η ιστορία της χώρας είναι μεγάλα όπλα στα χέρια μας, αρκεί να μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε και να τα αξιοποιήσουμε ανάλογα. Για να γίνει αυτό πρέπει εμείς, ως Έλληνες πολίτες, να αποκτήσουμε συνείδηση και της ελληνικότητάς μας αλλά και της οικουμενικότητας του ελληνισμού, έτσι ώστε να μπορούμε να είμαστε δημιουργικά ενεργή πολίτες και στον τόπο μας και διεθνώς. Ο πολιτισμός είναι, επίσης, ένα εργαλείο με θεραπευτικές ιδιότητες απέναντι στην κρίση. Η τέχνη στη σημερινή κρίση των ανθρωπίνων μπορεί να τους βοηθήσει να αλλάξουν ψυχολογία, να γίνουν πιο ανθεκτικοί για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τα κρίσιμα προβλήματα της καθημερινότητας μέσα από μια ματιά όχι πανικού και αγανάκτησης αλλά μέσω ενός λογικού θυμού στον στόχο έχει όχι να καταστρέψει ό,τι έχει απομείνει αλλά να χτίσει στερεά πάνω σε ό,τι έχει απομείνει το νέο που θα έρθει. Και με βάση αυτή τη λογική πιστεύω ότι η Ελλάδα μπορεί να προσφέρει πάρα πολλά πράγματα στην Ευρώπη μέσω του διαχρονικού και ανθεκτικού πολιτισμού της. Μπορεί να δώσει μια μορφή δημιουργικής αισιοδοξίας χάριν στον πολιτισμό της, την οποία χρειάζεται εσωτερικά η Ευρώπη. ●

«Δεν έχουμε ακόμα τουλάχιστον μετατραπεί σε αντικείμενο της Ιστορίας»

Μιλάει στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΝΩΜΗ ο **Λουκάς Αξελός** ο οποίος διευθύνει από την ίδρυσή τους τις εκδόσεις "Στοχαστής" (1969) και το περιοδικό "Τετράδια Πολιτικού Διαλόγου Έρευνας και Κριτικής" (1980)

---Συνέντευξη στον **Ελπιδοφόρο Ιντζέμπελη**---

Ο Λουκάς Αξελός από πολύ νωρίς ασχολήθηκε με τα γράμματα και το βιβλίο και διευθύνει από την ίδρυσή τους τις εκδόσεις "Στοχαστής" (1969) και το περιοδικό "Τετράδια Πολιτικού Διαλόγου Έρευνας και Κριτικής" (1980). Επιμελήθηκε, σχολίασε και προλόγισε αρκετά βιβλία Ελλήνων και ξένων συγγραφέων. Στο συγγραφικό πεδίο οι έρευνές του έχουν επικεντρωθεί σε τρεις άξονες: Στην παρουσίαση και ανάδειξη ορισμένων προσωπικοτήτων, που αποτέλεσαν σταθμό στην διαμόρφωση της εθνικής και κοινωνικής συνείδησης στην νεότερη Ελλάδα, στην μελέτη του Κυπριακού Ζητήματος και στην ανάλυση της εκδοτικής δραστηριότητας και της κίνησης των ιδεών στην Ελλάδα από την δεκαετία του 1960 ως τις μέρες μας. Ταυτόχρονα, έχει ασχοληθεί με την κριτική και έχει δημοσιεύσει αρκετά δοκίμια, μελέτες, άρθρα και ποιήματα σε διάφορα βιβλία, περιοδικά και εφημερίδες.

«Γράφουμε όταν έρχεται η νύχτα. Τις ώρες της λευκής μοναξιάς, όταν μια λέξη ανώνυμη τονίζει την σιωπή της». Τόσο οι στίχοι του ποιήματός σας αυτού, όσο και ο τίτλος της συλλογής «Ταξίδι στη Νύχτα», έχουν ένα κοινό σημείο αναφοράς: τη νύχτα. Αλήθεια, σε τι οφείλεται η επιλογή σας αυτή;

Ένας αγαπημένος μου ποιητής έχει γράψει: «αλήθεια σε τι σκοτεινούς καιρούς ζω». Συμμερίζομαι και βιώνω την παραπάνω αλήθεια. Αναγκαστικά, λοιπόν, είναι η επιλογή μας να πορευόμαστε στα σκοτεινά. Πέραν αυτών, και «πρακτικά», η νύχτα είναι ίσως ο μόνος χρόνος που μας βοηθάει να ξεφύγουμε από τον έλεγχο και την χειραγώγηση της «ημέρας», προσφέροντάς μας την δυνατότητα σε ένα ελεύθερο ταξίδι στο κέντρο της γης αλλά και του εαυτού μας.

Η ποιητική συλλογή «Ταξίδι στη Νύχτα», εκδόσεις Στοχαστής, εκδόθηκε πρώτη φορά το 1986. Μετά από είκοσι οκτώ χρόνια επανεκδόθηκε. Τι μεσολάβησε από εκείνο το ταξίδι στην ποίησή σας;

Αυτό που μεσολάβησε από το 1986 (παραμονές της κατάρρευσης του 1989) ήταν ένα πραγματικό ταξίδι στη νύχτα, με ό, τι συντείνεται αυτό, που με οδήγησε το 2000 στην έκδοση του «Σκοτεινού Περσάματος», μιας συλλογής που συμπύκνωνε τα μέχρι τότε τριάντα χρόνια δύσκολης διαδρομής, την βασιανιστική πορεία σε ένα έρημο και λεπτατημένο αξιακά τοπίο.

Μαζί με την συλλογή «Ταξίδι στη Νύχτα», που επανεκδώσατε, εκδώσατε και την «Τελευταία Πατρίδα». Δεν είναι συμβολικός ο τίτλος; Εσείς χρησιμοποιείτε τον συμβολισμό στην ποίησή σας;

Η αλήθεια είναι ότι προσπαθώ ώστε όλοι οι τίτλοι των βιβλίων μου, να εκφράζουν και να είναι στενά συναρτημένοι, με το όποιο περιεχόμενο του έργου. Υπ' αυτήν την έννοια οι τίτλοι των συλ-

λογών μου ανεξάρτητα από τον συμβολισμό τους είναι και κυριολεκτικοί. Όσον αφορά την χρήση του συμβολισμού, η απάντησή μου μπορεί να διατυπωθεί ως εξής: ο συμβολισμός γενικά, αλλά και ο συμβολισμός ως ξεχωριστό ποιητικό ρεύμα είναι κάτι που ιδιαίτερα με έλκει και με συγκινεί. Αυτό το ξέρω. Αυτό που δεν ξέρω είναι αν μπορώ και να το αποτυπώσω στους στίχους μου.

Το πρώτο σας βιβλίο ποίησης το εκδώσατε το 1981. Από τότε έχετε παραμείνει εραστής της τέχνης της ποίησης. Ποιες είναι οι θυσίες που πρέπει κάποιος να κάνει για να εξακολουθεί να γράφει ποίηση;

Μπαίνω στον πειρασμό να σας απαντήσω με ένα περί ποιήσεως ποιήμα μου:

ΟΥΔΕΠΟΤΕ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ

«Η ποίηση δεν είναι ένα πλούσιο τραπέζι/γέματο εξάισια εδέσματα/-δεν είναι ένα γοργοτάξιδο -καράβι/προορισμένο να διασχίσει ηπλίσιο/θάλασσες και ωκεανούς/-δεν είναι -και- τα υψηλά τείχνη/ που έδωσαν ζωνή αιώνων/σε πόλεις με λαμπρούς πολιτισμούς./ Η ποίηση είναι απλή/σαν το σπουργίτι που έρχεται στο τζάμι μας-/επισκέπτεται αρκετούς,/όμως συμβόλαιο διαρκείας υπογράφει μόνο κατ' εξαίρεση/και ουδέποτε αποκλειστικά.»

Όσον αφορά τις θυσίες, το ζήτημα πέραν της τεχνικής του διάστασης έχει και μιαν ουσιαστική. Ο αυθεντικός ποιητής υπερασπίζεται την τέχνη της ποιήσεως μέχρι τέλους, μέχρι τον θάνατό του, την σιωπή δηλαδή στον βαθμό που θα αντιληφθεί ότι ποιητικά έχει πεθάνει.

Πρέπει να διαβάζει ποίηση ο ποιητής;

Τόση όση και η καθημερινή του τροφή. Δεν έχει τύχει να γνωρίσω κανένα ζώντα που να μην τρώει. Δεν έχω γνωρίσει κανένα αυθεντικό ποιητή που να μην διάβασε ή άκουσε στίχους στην ζωή του.

Ποια είναι η κατάσταση στον εκδοτικό χώρο για την ποίηση;

Είμαστε λαός με μια τεράστια ποιητική παράδοση. Και προφανώς δεν αναφερόμαι μόνο στον Όμηρο και στην Σαπφώ. Το βάρος της ποιήσεως, «του ποιητικού χώρου», στο καθόλου συγγραφικό-εκδοτικό τοπίο ήταν και είναι ισχυρό. Ως εκ τούτου, η τύχη του είναι ευθέως συνδεδεμένη με την σκληρή δοκιμασία που υφίσταται το σύνολο του γραπτού λόγου και ευρύτερα η γλώσσα και ο πολιτισμός μας, ιδιαίτερα στα «χρόνια τα δικά μας τα σακάτικα [που] είθισται να δολοφονούν τους ποιητές [και όχι μόνον]».

Εσείς έχετε γράψει ιστορικά βιβλία, είσαστε εκδότης αλλά και ποιητής. Ποια από τα τρία θα θέλατε να έχετε σαν αναφορά ως προς το έργο σας;

Κοιτάζτε είμαι ένας άνθρωπος της «παλιάς σχολής». Όραμά μου είναι ο αριστοτελικός-αναγεννησιακός τύπος διανοούμενου. Μην ξεχνάτε ότι θεωρώ τον εαυτό μου μαθητή του Ρήγα Βελεστινλή, ενός κατεξοχήν αναγεννησιακού τύπου διανοούμενου. Αν τον Ρήγα σφραγίζει αξεδιάλυτα η ιδιότητα του συγγραφέα και του

στικουργού, το ίδιο θα ευχόμουν να ίσχυε και για την όποια δική μου δουλειά.

Ο Γκράμσι γράφει ότι «Πρέπει να στηριζόμαστε στον εαυτό μας και στις δικές μας δυνάμεις». Σε μια εποχή που η χώρα αντιμετωπίζει πάμπολλα προβλήματα δεν είναι προφητική η φράση του Ιταλού διανοητή;

Ο Γκράμσι και -φυσικά- δεν είναι ο μόνος, με απαράμιλλο τρόπο, προτάσσει και αναλύει την υπ' αρ.1 και κατά την γνώμη μου προϋπόθεση του οποιουδήποτε χειραφετητικού εγχειρήματος. Ως εκ τούτου, λίγη σημασία έχει αν η φράση του ήταν προφητική. Σημασία έχει ότι στην σημερινή μνημονιακή Ελλάδα της απόλυτης εθελοδουλείας, η πρόταση του Γκράμσι δεν είναι απλώς χρήσιμη, ούτε μόνο αναγκαία, είναι η μόνη προϋπόθεση για να αποκτήσει ο αγώνας απελευθερωτικό -αυτοδιαθεσιακό περιεχόμενο.

Σπουδαίο βιβλίο είναι αυτό που μας βοηθά να αποκτήσουμε συνείδηση του εαυτού μας. Ποια όμως είναι η σχέση μας, ως λαού, με τα βιβλία αλλά και την Ιστορία;

Κοιτάζτε: παρ' όλα τα στραβά, τα κενά, τις αντιφάσεις και τις υπερβολές δεν «είμεθα ανιστόρητοι θαρρώ». Ο ελληνικός λαός έχει, παρά τα αμφιλεγόμενα και ανακόλουθα στοιχεία, μια συνείδηση της Ιστορίας, της Ιστορίας του, ανεξάρτητα από το ότι αυτό δεν ενισχύεται από την απαραίτητη γνωσιολογική επάρκεια. Υπ' αυτήν την έννοια ως ιστορικός λαός ή ως λαός με ιστορικό έρμα, δεν έχουμε ακόμα τουλάχιστον μετατραπεί σε αντικείμενο της Ιστορίας.

Ποια είναι τα κριτήριά σας, που πρέπει να έχει ένας συγγραφέας για να εκδώσει το έργο του στον εκδοτικό οίκο Στοχαστής;

Δύο και μόνο είναι τα κριτήριά μας. Το πρώτο αφορά την αισθητική πλευρά. Ανήκουμε στην σχολή εκείνη που πιστεύει ότι: «Δεν τεντώνει στον καθένα την χορδή του ο Απόλλωνας». Επομένως οτιδήποτε «καλό» και να λέει ένα έργο που -κατά την γνώμη μας πάντα- είναι ανεπαρκές αισθητικά, δεν το εκδίδουμε. Το δεύτερο έχει να κάνει με την «ιδεολογία του έργου». Σταθερά προσανατολισμένους στον Διαφωτισμό και το τρίπτυχο της Γαλλικής Επανάστασης ο «Στοχαστής» δεν εκδίδει έργα συγχρόνων με ολοκληρωτικό ή ρατσιστικό περιεχόμενο. Τονίζω των σύγχρονων συγγραφέων και αυτό αφορά μόνον τα δικά μας κριτήρια, όντας αντίθετοι σε κάθε είδους λογοκρισία. Όσον αφορά τα έργα των «παλιών», αυτό δεν είναι θέμα του «στοχαστή» αλλά της ιστορίας να κρίνει αν ο Τοκβίλ λ.χ. είναι «προοδευτικός» ή «αντιδραστικός». Εμείς πάντως, καίτοι δηλωμένοι αφετηρικά αριστεροί, τον διαβάσαμε, τον εκδώσαμε και εξακολουθούμε να τον εκτιμούμε.

Αν και είσατε μικρός εκδοτικός οίκος έχετε κερδίσει την εκτίμηση των συγγραφέων αλλά και του αναγνωστικού κοινού. Σας φτάνει μόνο αυτό;

Δεν ξέρω αν φτάνει ή όχι. Θα σας δώσω μια έμμεση απάντηση που αφορά το «Σας φτάνει μόνο αυτό;» μέσω μιας διασκέυής του Ταό, που έκανε ένας παλιός φίλος ποιητής πριν χρόνια: «Φάε το ψωμί σου πιες το κρασί σου/και κάτσε ήσυχα σε μια γωνιά./Μην εξαντλεις την καλοσύνη των άλλων./Αν θες πάλι να δώσεις και συ ένα χέρι/κάντο χωρίς φασαρία/και μην ξεχνάς./Όταν τελειώσει η δουλειά αποτραβήξου/έτσι που όλος ο κόσμος να λείπ./ Έγινε η δουλειά μοναχά της»..

Επειδή ρωτώντας τον... ειδικά για την ειδικότητά του, μπορεί κανείς να εκμαιοεί τις πιο «σοφές». συμβουλές. Ποια βιβλία, λοιπόν, που εσάς προσωπικά σας σφάγισαν, θα προτείνατε στους αναγνώστες μας ως πολύτιμα για τον πνευματικό-αξιακό τους εξοπλισμό;

Επιγραμματικά και με το βλέμμα στραμμένο αποκλειστικά στο παρελθόν, αυτή είναι η πρότασή μου, με δυο λόγια, για το «ισόγειο» της πολυκατοικίας. Στην λογοτεχνία: τον Μόμπι Ντικ του Μέλβιλ, τους Αδερφούς Καραμαζώφ του Ντοστογιέφσκι, την Αισθηματική Αγωγή του Φλωμπερ, το Δέκα του Καραγάτση, το Τρίτο Στεφάνι του Ταχτσά και φυσικά όλο τον Παπαδιαμάντη. Στην ποίηση: τα Ποιήματα του Μπωντλαίρ, τα Cantos του Πάουντ, την Έρημη Χώρα του Έλιοτ, τις Ωδές του Κάλβου, τα Ποιήματα του Καβάφη και του Σικελιανού. Στο δοκίμιο: την Ιστορία του Θουκυδίδη, τον Ηγεμόνα του Μακιαβέλι, την τριλογία του Μαρξ (Ταξικοί Αγώνες στη Γαλλία, 18η Μηνιαία, Εμφύλιος Πόλεμος στη Γαλλία), την Δημοκρατία στην Αμερική του Τοκβίλ, τις Αναμνήσεις ενός Επαναστάτη του Βίκτορ Σερζ και φυσικά όλο τον Γκράμσι.

Έχετε επισκεφτεί την Άρτα δύο φορές. Ποιες είναι οι μνήμες σας και τι σας άρσσει από την πόλη μας;

Οι μνήμες μου είναι έντονες και θετικές. Η Άρτα, μ' όλες τις αρνητικού χαρακτήρα πολεοδομικές παρεμβάσεις, που βρίθουν ανά την Ελλάδα, παραμένει μια ωραία ελληνίδα επαρχιακή πόλη, όπου το σύγχρονο και η παράδοση «περπατούν» στους δρόμους της και αυτό μένα με γοντεύει. ●

elliniki gnomi.gr

Η ποιοτική μοναδικότητα και ανωτερότητα του ελληνικού πολιτισμού

Γράφει ο δημοσιογράφος-ερευνητής **Ευθύμιος Χατζηγιάννου**

Ο Ελληνισμός άρτισε την ιστορική παρουσία και πορεία του από τα βάθη του χρόνου, από την εποχή της εμφάνισης του ανθρώπου στην Αιγιίδα, και την συνεχίζει αδιάκοπα έως σήμερα, αφού για πολλές συνεχείς χιλιετίες η ύπαρξη του Ελληνισμού δεν σταμάτησε ποτέ.

ΣΕ ΟΛΗ την διάρκεια της μακραίωνης ιστορίας του, της μεγαλύτερης και μακρύτερης από την ιστορία οποιουδήποτε άλλου έθνους, ο Ελληνισμός διατήρησε σταθερά την βασική του ιδιότητα, που είναι η Ελληνικότητα. Με την Ελληνικότητα, ο Ελληνισμός υπήρξε πάντοτε δημιουργός και μεταδότης πολιτισμών (αυτών που συστήνουν σε χρονική διαδοχή τον ενιαίο διαχρονικό ελληνικό πολιτισμό), ανώτερης ποιότητας, μοναδικών στο είδος τους. Η Ελληνικότητα ουδέποτε έπαυσε να αναδεικνύει ανθρώπους ελεύθερους, φιλομαθείς, ερευνητικούς, αμφισβητίες, κριτικούς, υπερήφανους, εραστές τού κάλλους και της ζωής. Στοιχεία θεμελιακά αυτών των διαδοχικών πολιτισμών, που παρήγαγε η Ελληνικότητα, είναι η Ελευθερία, η Προσωπικότητα, η Δημοουργικότητα, η Αδογμάτιση Σκέψη, η αδιόκοπη έρευνα για την Αλήθεια, η αγάπη προς το Κάλλος, το Μέτρο, η Πολυμορφία – Πολυφωνία, η Αρετή, η Ευσέβεια.

Η ιστορία μας παρουσιάζει στο διάβα της ανά τους αιώνες πολλές περιόδους ανοδικές και καθοδικές, αλλά όχι ασυνέχεια. Πριν από την ονομαζόμενη «κλασική» περίοδο, υπήρξαν πολλές περίοδοι της ελληνικής ιστορίας, με αντίστοιχες περιόδους πολιτισμού, όπως, άλλωστε, και μετά από αυτήν, μέχρι και την σημερινή εποχή. Ο Προκατακλυσμιαίος πολιτισμός βρίσκει την συνέχειά του στον Πελασγικό, στον Κυκλαδικό και στον Μυκηναϊκό, ενώ αυτούς διαδέχονται ο Μινωικός, ο Κλασσικός και ο Ελληνιστικός πολιτισμός. Οι πολιτισμοί αυτοί συνεχίζονται με τον πολιτισμό της Ρωμαϊκής Εποχής και της Ελληνικής Αυτοκρατορίας

των Μέσων Χρόνων, πού ονομάστηκε «Βυζαντινή». Η συνέχεια όλων αυτών είναι ο σύγχρονος Ελληνισμός. Η Ιστορία δεν τεμαχίζεται, ούτε μπορούμε να επιλέγουμε το τμήμα της, που μας αρέσει και να απορρίπτουμε τα άλλα. Ένα έθνος δεν μπορεί, παρά να δέχεται ολόκληρη την Ιστορία του. Το ίδιο ισχύει και για τον τρόπο, που πρέπει να την αντιμετωπίζουν και τα άλλα έθνη. Η θεώρηση της Ιστορίας είναι ορθή, μόνον όταν είναι πλήρης, δηλαδή διαχρονική. Ο τεμαχισμός και η επιλεκτική αποσπασματοποίηση της Ιστορίας αλλοιώνουν τα νοήματά της και επιφέρουν την διαστρεβλωτική της παραμόρφωση, οδηγώντας σε παρανοήσεις και στο ιστορικό ψεύδος.

■ Τα ανώτερα ποιοτικά γνωρίσματα του ελληνικού πολιτισμού

Η τεράστια σημασία τού ελληνικού πολιτισμού δεν οφείλεται, στο ότι αυτός ήταν ο μόνος πολιτισμός της αρχαιότητας, όπως υποστηρίζουν κάποιοι υπερβällοντες. Άλλωστε, μεγάλους πολιτισμούς δημιούργησαν και άλλοι λαοί στην αρχαιότητα, όπως ο αιγυπτιακός, οι λαοί της Μεσοποταμίας, ο κινεζικός, ο περσικός, ο ινδικός, οι λαοί της Αμερικανικής ηπείρου κλπ.). Όμως ο ελληνικός πολιτισμός διαφέρει ποιοτικώς από όλους αυτούς, έχοντας να επιδείξει μοναδικά ποιοτικά γνωρίσματα, που είναι η ελευθερία, η αρετή, ο πολίτης, ο διάλογος, η ελεύθερη έρευνα, η αμφισβήτηση, η κριτική, η υπευθυνότητα, η επιστήμη, η ισονομία, η ισηγορία, το ήθος, η δημογρορία, η λαϊκή συνέλευση, η στρατιωτική συνέλευση, τα δικαστήρια – που αποφασίζουν όχι αυθαίρετα, αλλά κατά τους νόμους-, τα αιρετά αξιώματα, η λογοδοσία αρχόντων κ.α. Στους Έλληνες υπάρχει δημόσιος βίος, διότι οι κοινές υποθέσεις δεν αποτελούν ιδιωτικές υποθέσεις των απολυταρχικών ηγετών και αρχόντων, αλλά ζητήματα, με τα οποία ασχολούνται όλοι οι πολίτες, αφού αυτούς αφορούν.

Θρησκεία είχαν όλες οι ανθρωπίνες κοινωνίες, μόνον, όμως, η θρησκεία των Ελλήνων δημιούργησε Θεολογία, δηλαδή την έλλογη διερεύνηση τού Θείου.

Πολιτική ασκούσαν όλα τα αρχαία κράτη, όμως, μόνον στα ελληνικά κράτη υπήρξαν Πολίτες. Στους άλλους λαούς η πολιτική ήταν υπόθεση μιας κλει-

στής κάστας, ενώ όλοι οι υπόλοιποι, οι πολλοί, ήσαν απλώς υπήκοοι, χωρίς πολιτικά δικαιώματα.

Πολεοδομικά συγκροτήματα υπήρχαν σε πολλές χώρες, αλλά μόνον στους Έλληνες αυτά έγιναν «πόλεις» με την πλήρη έννοια του όρου.

Και άλλοι λαοί (Βαβυλώνιοι, Πέρσες, Αιγύπτιοι, Εβραίοι κ.α. σκέπτονταν, αλλά μόνον οι Έλληνες αναβάθμισαν και εξέλιξαν την Σκέψη σε Φιλοσοφία. Όλοι οι λαοί είχαν λόγο (δηλαδή ομιλία). Οι Έλληνες, όμως, έφθασαν στον διάλογο. Η περιέργεια, η αναζήτηση απαντήσεων, η επιθυμία για γνώση είναι ιδιότητες του ανθρώπου, αλλά μόνον ο Έλληνας τις χρησιμοποιεί για να γεννήσει την Επιστήμη.

Ο άνθρωπος αγαπά το ωραίο και επιδιέεται με ποικίλους τρόπους στην έκφρασή του. Αλλά Ο Έλληνας ανήγαγε την Τέχνη στο ύψιστο επίπεδό της και δημιούργησε την Αισθητική.

Πολλοί λαοί διέθεταν γραφή. Οι Έλληνες, όμως, είναι οι μοναδικοί, πού ανέδειξαν μεγάλους συγγραφείς, ποιητές και τραγωδούς, κληροδοώντας στην ανθρωπότητα θαυμαστά δημιουργήματα λογοτεχνίας.

Σε πολλούς τόπους οι άνθρωποι καλλιεργούσαν την γη ως γεωργοί, αλλά μόνον οι Έλληνες έγιναν ελεύθεροι κτηματίες.

Συγκροτημένες κοινωνίες υπήρχαν πολλές, αλλά μόνο η κοινωνία των Ελλήνων ήταν κοινωνία ελευθέρων ανθρώπων και ιδεών.

Νόμους διέθεταν και άλλοι λαοί, αλλά στους Έλληνες αυτοί δεν ήσαν προϊόντα αυθαίρετης βούλησης ανεξέλεγκτων κυβερνητών. Μόνον στους Έλληνες υπήρχε ισονομία με υποταγή των πάντων, ακόμη και των θεών στους νόμους.

Στον Θεό (ή στους θεούς) πίστευαν και άλλοι λαοί. Μόνον οι Έλληνες, όμως, θεωρούσαν τον Θεό, όχι απόλυτο Δυνάστη, αλλά Πάτερα.

Στρατούς διέθεταν πολλά κράτη, αλλά μόνον στους Έλληνες ο στρατός αποτελούνταν από ελεύθερους πολίτες.

Έναρθρο λόγο είχαν όλοι οι λαοί. Όμως οι Έλληνες ανέβασαν τον λόγο στο επίπεδο της τέλειας γλώσσας.

Όλα αυτά, λοιπόν, είναι αποκλειστικές δημιουργίες και ιδιότητες μόνον αυτού τού πολιτισμού, του ελληνικού. Χάρις σε αυτά τα μοναδικά γνωρίσματά του, ο ελληνικός πολιτισμός υπήρξε ο μόνος, που άφησε κληρονόμους και συνεχιστές.

Αυτοί είναι, αφενός μεν ο σύγχρονος δυτικός και αφετέρου ο σύγχρονος ανατολικός (ορθόδοξος) πολιτισμός. Οι άλλοι αρχαίοι πολιτισμοί έμειναν στείροι, αφού έσβησαν χωρίς απογόνους ή απολιθώθηκαν. Και ενώ οι πολιτισμοί αυτοί κλείστηκαν στους εαυτούς τους και απομονώθηκαν μέχρι να εξαφανιστούν, ο ελληνικός πολιτισμός, διαχρονικός, δυναμικός και ευρισκόμενος σε αέναη κινητικότητα και δημιουργικότητα, ανοίχθηκε προς κάθε κατεύθυνση και συνεχίσθηκε μέσα από τον Ελληνιστικό, τον Ρωμαϊκό και τον Βυζαντινό κόσμο, καταρθώνοντας, μέσω της Αναγέννησης στην Δύση και του εκχριστιανισμού των Σλάβων, να επιβιώνει μέχρι τώρα, στον σύγχρονο Δυτικό και στον σύγχρονο Ορθόδοξο Ανατολικό κόσμο, δεσπόζοντας ακόμη σε όλα τα σπουδαία πνευματικά επιτεύγματα του ανθρώπου..

Μόνον ο Έλληνας ήταν Πρόσωπο, έδινε, δηλαδή, αξία στην προσωπικότητα και τα δικαιώματα κάθε ξεχωριστού ατόμου. Δεν προσκυνούσε ανθρώπους – ούτε καν τους Θεούς. Δεν είχε άρχοντες θεοποιημένους, θεοκρατία, ιερατείο, κάστες και δόγματα. Διαφωνούσε, έλεγχε, επέκρινε, εξοστράκισε, υπηρετούσε τους θεσμούς και αμφισβητούσε, απορρίπτοντας τους εξουσιαστές.

Μόνον από τους Έλληνες αναδείχθηκαν τέτοιοι ήρωες, όπως ήταν ο Προμηθέας, ο Αχιλλέας, ο Έκτορας, ο Λεωνίδας ο Φωκίωνας, ο Ακρίτας Διγενής, ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, ο Αθανάσιος Διάκος, Ο Παύλος Μελάς και τόσοι άλλοι, ενώ μόνον από τους Έλληνες γεννήθηκαν τέτοιοι μοναδικές προσωπικότητες του πνεύματος, όπως ήταν ο Σωκράτης, ο Πλάτωνας, ο Αριστοτέλης, ο Δημόκριτος, ο Πυθαγόρας, ενώ μόνον Ελληνίδες μπορούσαν να είναι η Αντιγόνη, η Ιφιγένεια, η Αρήτη, η Ναυσικά, η Ηλέκτρα και τόσες άλλες μεγάλες γυναίκες προσωπικότητες της Ιστορίας.

Μόνον Έλληνες μπορούσαν να πεθαίνουν για να εκπληρώσουν το υπέρτατο καθήκον τους προς την πατρίδα, την οικογένεια, προς τα δσία και τα ιερά της φυλής τους. Οι ελληνικοί στρατοί ήσαν συνήθως νικηφόροι, όχι μόνο γιατί ήσαν καλύτερα οργανωμένοι, αλλά επειδή τούς αποτελούσαν ελεύθεροι πολίτες, πού πολεμούσαν για την πατρίδα τους και όχι δούλοι ή μισοθφθορί, που πολεμούσαν από φόβο, τυφλή υπακοή και εξαναγκασμό ή για το χρήμα και την υλική αμοιβή τους.

■ Η μοναδικότητα και η μεταδοτικότητα του ελληνικού πολιτισμού

Ο ελληνικός πολιτισμός ήταν εντελώς διαφορετικός και αναμφισβήτητα ανώτερος από τους πολιτισμούς όλων των άλλων λαών. Η διαχρονικότητα του ελληνικού πολιτισμού και η καθαριστική συμβολή του στην εξέλιξη της ανθρωπότητας οφείλονται στη μοναδικότητα, που τον διαφοροποιεί τελείως από τούς άλλους αρχαίους πολιτισμούς και στην μεταδοτικότητά του, που οφείλεται στα ειδικά γνωρίσματά του, στον θαλασσινό χαρακτήρα του και στις ιδιότητες των φορέων του, δηλαδή των Ελλήνων, που κατά τον Αιγύπτιο ιερέα Σώχνη ήσαν το «κάλλιστον και άριστον γένος επ' ανθρώποις» (Πλάτων «Τίμαιος» 23c).

Οι Έλληνες το γνώριζαν αυτό και ήσαν υπερήφανοι για την ελληνικότητά τους, δηλαδή για όσα τους έκαναν να διαφέρουν και να υπερέχουν από τους άλλους λαούς, τους οποίους ονόμαζαν βαρβάρους.

Κάποιοι σύγχρονοι ψευτοπροοδευτικοί και ψευτοδιανοούμενοι, παρασυρόμενοι συχνά από κακόβουλες προθέσεις και ταπεινά κίνητρα, στιγματίζουν αυτή την υπερφάνεια των προγόνων μας, χαρακτηρίζοντάς την ως ρατσισμό και εθνικισμό. Γιατί να μην είναι, όμως, οι Έλληνες υπερήφανοι για τα μοναδικά και αξεπέραστα πολιτιστικά τους επιτεύγματα, που τα δημιούργησαν και τα διατήρησαν με τόσους μόχθους και θυσίες; Οι αναστολίτες υπερηφανεύονταν για τον εκθαμβωτικό υλικό τους πλούτο, τα ανάκτορα και τα χαρέμια τους, τα πολυτελή ενδύματα και τα βαρύτιμα κοσμήματα και αρώματά τους. Γιατί, λοιπόν, οι Έλληνες να μην είναι υπερήφανοι για την αρετή τους, το ήθος τους, την σκέψη τους; Γιατί να μην υπερηφανεύονται για όλα αυτά τα υπέρτατα και αθάνατα πνευματικά τους δημιουργήματα, που προσέφεραν σε ολόκληρη την ανθρωπότητα;

Οι Έλληνες ήσαν δικαιολογημένα υπερήφανοι για τον πολιτισμό τους, επειδή ήσαν, ότι αυτός ήταν ανώτερος και σημαντικότερος από τούς άλλους. Ίσως, μάλιστα, να προέβλεπαν, ότι μόνον ο δικός τους πολιτισμός θα παρέμενε ακμαίος και διαχρονικός, και δεν θα έσβηνε άκληρος, όπως έπαθαν οι άλλοι πολιτισμοί της αρχαιότητας και όπως κινδυνεύουν να πάθουν οι σύγχρονοι υλιστικοί πολιτισμοί. ●

